

เรื่องเล่าจากโรงเรียน
เล่มที่ ๓

หลากหลายวิธี...
สู่การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องเล่าจากโรงเรียน
เล่มที่ ๓

หลากหลายวิธี...
สู่การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๒.๒	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส ๖๙๑ ร	เรื่องเล่าจากโรงเรียน : หลากหลายวิถี...สู่การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก / กรุงเทพฯ : ๒๕๖๒. ๑๒๐ หน้า ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๐-๒๑๕-๐ ๑. ครู - การเรียนรู้ ๒. ชื่อเรื่อง

เรื่องเล่าจากโรงเรียน : หลากหลายวิถี...สู่การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก

สิ่งพิมพ์ สกศ.	อันดับที่ ๒๘/๒๕๖๒
พิมพ์ครั้งที่ ๑	สิงหาคม ๒๕๖๒
จำนวน	๑,๐๐๐ เล่ม
ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่	กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๖๖๘ ๗๙๗๔ หรือ ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๕๕ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙ Web site: http://www.onec.go.th
พิมพ์ที่	บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด ๙๐/๖ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๓๔/๑ ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๔๙ ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๕๒ โทรสาร ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๔๙ ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๕๒

คำนำ

คุณภาพของผู้เรียนเกิดจากการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษา ครูจะต้องกระตุ้นความสนใจ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดความสุข ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง และมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมตามศักยภาพและช่วงวัยของผู้เรียน ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน มีคุณภาพ เกิดความเจริญงอกงามในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศในอนาคต

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานหลัก ในการจัดทำนโยบายด้านการศึกษาดำเนินโครงการศึกษา ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อ ศึกษาคุณลักษณะโรงเรียนลักษณะพิเศษที่มีประสิทธิผลด้านการจัดการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน และศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยโรงเรียนลักษณะพิเศษตามนิยามของโครงการนี้ หมายถึง โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ ถึงแม้จะ ประสบปัญหาความยุ่งยาก ในการบริหารจัดการ ได้แก่ โรงเรียน ขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น โรงเรียนในท้องถิ่นทุรกันดาร ห่างไกล ความเจริญ ตั้งอยู่ชายขอบของอำเภอหรือจังหวัด โรงเรียนในพื้นที่ ยากจน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนในเขตพื้นที่สูง โรงเรียนเหล่านี้ครูและผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติงานในภาวะ

ที่ยากลำบาก แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ มีผลคะแนนเฉลี่ยจากผลทดสอบ O-NET ตั้งแต่ร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป ต่อเนื่องย้อนหลัง ๓ ปี (๒๕๕๗-๒๕๕๙) สำนักงานฯ ได้ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนเหล่านี้ในเชิงลึก ในด้านการบริหารจัดการของผู้บริหาร และการจัดการเรียนรู้ของครู รวม ๑๔ โรงเรียน ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ และสำนักงานฯ ได้ให้บุคลากรของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเขียนเรื่องเล่าประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมถ่ายทอดเรื่องราวและประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ สำนักงานฯ ได้นำเรื่องเล่าของโรงเรียนมาคัดสรรและจัดทำเป็นชุดหนังสือเรื่องเล่าจากโรงเรียนรวม ๕ ชุด ซึ่งประกอบด้วย ๑. บริหารงาน บริหารคนสู่ความสำเร็จ ๒. จิตวิญญาณ...สรรค์สร้างคน ๓. หลากหลายวิธี...สู่การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก ๔. ประสบการณ์...เมื่อวันวาน ๕. ครูประทับใจ...ศิษย์ประทับใจ ประสบการณ์เรื่องเล่าจากโรงเรียนเหล่านี้จะมีประโยชน์และคุณค่าต่อเพื่อนครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักการศึกษาที่จะนำข้อคิดจากประสบการณ์ในหนังสือชุดนี้สร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติให้ดียิ่งขึ้น

หลากหลายวิธี...สู่การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก เป็นหนังสือ ๑ ใน ๕ ชุดที่สำนักงานฯ จัดพิมพ์เผยแพร่ จากการคัดเลือกเรื่องเล่าที่มีความน่าสนใจที่จะสร้างพลัง สร้างแรงบันดาลใจ และให้ข้อคิด โดยผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษที่จัดการเรียนรู้ท่ามกลางความยุ่งยากเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราว ประสบการณ์ และความประทับใจในการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายตามบริบทของพื้นที่

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเรื่องเล่าจากโรงเรียนชุดนี้ จะสร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อนครู ผู้บริหารสถานศึกษา และ นักการศึกษาที่ได้อ่านงานชุดนี้สามารถนำแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ ไปใช้ให้เกิดการคิดต่อเพื่อเปลี่ยนแปลงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ประสบการณ์ ที่นำมาถ่ายทอดนี้ จะได้รับการเผยแพร่ และขยายผลในวงกว้าง ต่อไป

(นายสุภัทร จำปาทอง)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

คำนำ

คุณธรรมนำสู่คุณภาพ	๑
ปลูกผัก ปลูกรัก พุ่มพักด้วยความเพียร	๕
สอนอย่างไร ช่วยให้เกิดปัญหาความยุ่งยาก	๑๐
ต้องท่องได้ ต้องใช้ให้เป็น	๑๓
แลกเปลี่ยนเรียนรู้	๑๖
ตลุยต้นน้ำ	๒๐
ร้อยกำแพงความคิด	๒๒
เสียงสะท้อนจากเด็ก	๒๖
คุณภาพ	๓๐
พี่น้องคลังแขนกันเรียน	๓๓
กาดหมั้วบ้านเฮา	๓๗
พหุปัญญากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๔๐
สามเกลอ	๔๓
ความเหมือน...แต่แตกต่าง	๔๕
ทำไมเด็กยุคใหม่ ไม่ชอบการเขียน	๔๘
จุดประกายความคิด	๕๑
เรียนรู้ด้วยเพลง	๕๓
การสอนแบบโครงการ	๕๕
ปัญหาคือความท้าทาย แก้ไขได้ ให้ตรงจุด	๕๗
อ่านออกเขียนได้ ไม่ง่ายเลย	๖๐
ผลสัมฤทธิ์ของ NT	๖๒
เพื่อนช่วยเพื่อน ร่วมเดินทางสู่ O-NET	๖๔
ปลูกพืชกินได้	๖๗

บันทึกความทรงจำของครู ป.๑	๓๐
อ่านคล่องเขียนคล่องตั้งใจฉัน	๓๒
เพลงพื้นบ้านมันเขย	๓๕
คิดให้ไว...ใจสั่งมา	๓๘
แนวคิดพิชิตโจทย์ปัญหา	๘๑
เรียนวิทย์...Kids สนุก	๘๕
แกเจ้านายสู่อ่านเขียนดี	๙๐
ความดีไม่มีขาย...(อยากได้ต้องทำเอง)	๙๔
โรงเรียนชายขอบ	๙๖
หัวใจที่ไม่ท้อ	๑๐๐
นักเรียนหลังห้อง	๑๐๕

คุณธรรมนำสู่คุณภาพ

นายเชิธร ธีรศิริปัญญา
โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

โรงเรียน คือ สถานที่ที่สร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การที่จะทำให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์ได้นั้น ทางโรงเรียนหรือคณะครูผู้สอนจำเป็นต้องคิดสรร จัดสรร หรือสรรหาแนวทาง วิธีการ หรือกิจกรรมที่จะส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนเป็นคนที่สมบูรณ์ได้ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โรงเรียนของผมได้ตระหนักอยู่เสมอว่า การที่จะให้นักเรียนสมบูรณ์และถึงพร้อมตามลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวได้นั้น นักเรียนหรือตัวบุคคลนั้นมีความสำคัญอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะพฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งภายในและภายนอกร่างกาย ซึ่งโรงเรียนมีความต้องการที่จะพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งได้แก่ คุณธรรม ๘ ประการ กล่าวคือ

ชยัน โรงเรียนจัดกิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อให้ นักเรียนได้ปฏิบัติงานจริง ครูจะจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน มีบันทึก จากการอ่านและการใช้เวลาว่าง จัดมอบรางวัลคนชยันและตั้งใจเรียน ให้แก่นักเรียนในวันแม่แห่งชาติ ตลอดจนส่งเสริมนักเรียนเข้าร่วมแข่งขัน ศิลปหัตถกรรม และทักษะวิชาการในระดับต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

ประหยัด โรงเรียนใช้แนวทางการบูรณาการในการจัดการเรียน การสอนทุกสาระวิชา ใช้วิธีการอบรมหน้าเสาธงและอบรมตอนเที่ยงวัน ตลอดจนการกำหนดเป็นระเบียบตามมาตรการประหยัดของโรงเรียน ทั้งประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า และการประหยัดอุปกรณ์ที่ใช้ใน การเรียนการสอน การไม่นำเงินมาโรงเรียนโดยไม่จำเป็น ไม่ซื้อขนม มารับประทานในโรงเรียน

ความซื่อสัตย์ โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ปฏิบัติตามค่านิยม ๑๒ ประการ บูรณาการในการเรียนการสอน และการอบรมหน้า เสาธง ตลอดจนการนำนักเรียนไปเข้าค่ายคุณธรรม ณ วัดหนองแดง อำเภอเชียงกลาง โดยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลไชยวัฒนา

มีวินัย โรงเรียนดำเนินกิจกรรมที่จะส่งเสริมสนับสนุน โดยการบูรณาการในการเรียนการสอนทุกสาระการเรียนรู้ และใช้ กิจกรรมลูกเสือ ตลอดจนการอบรมหน้าเสาธง การกำหนดข้อตกลง ของโรงเรียนและในชั้นเรียนให้นักเรียนได้ปฏิบัติเหมือนกัน การใช้ สัญญาณกึ่ง ในการกำหนดเวลาทำกิจกรรม เช่น การเข้าเรียน ก่อนเข้า ชั้นเรียนต้องเดินแถวเข้าห้องเรียน และการเข้าคิว ในการรับประทาน อาหารและการรับสิ่งของ

สุขภาพ โรงเรียนให้ครูสอนบูรณาการในการจัดการเรียน การสอน โดยเฉพาะการให้ความรู้ในเรื่องมารยาทไทย ส่งเสริมสนับสนุน ให้นักเรียนแต่งชุดไทยในวันศุกร์ และกิจกรรมอบรมหน้าเสาธง

มีข้อตกลงในการปฏิบัติตนของแต่ละห้องเรียนในเรื่องการพูดจา การแต่งกาย การกล่าวขอบคุณ และขอโทษ

สะอาด โรงเรียนให้ความสำคัญกับเรื่องความสะอาด ดังสุภาษิตที่ว่า “สะอาดกายเจริญวัย สะอาดใจเจริญสุข” คือ ต้องการให้เด็กมีความสะอาดทั้งทางกายและทางใจ ทางกาย คือ นักเรียน แต่งตัวให้สะอาด เป็นไปตามระเบียบวินัยของโรงเรียน มีแนวทาง ในการแต่งกายในแต่ละวัน เช่น วันจันทร์ อังคารแต่งชุดนักเรียน วันพุธแต่งชุดลูกเสือ วันพฤหัสบดีแต่งชุดพลศึกษา และวันศุกร์ให้นักเรียนแต่งชุดไทย ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสซักเสื้อผ้าชุดนักเรียน โดยไม่ต้องใส่ซ้ำ ๆ กันในแต่ละวัน ตลอดจนการกำหนดให้นักเรียน รับผิดชอบการทำมาสะอาดห้องเรียน บริเวณโรงเรียน และห้องน้ำ ทุกวัน ตลอดจนอบรมและให้ความรู้เรื่องการรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า โดยครูเวรประจำวัน และมีการตรวจความสะอาดร่างกาย นักเรียน เช่น เล็บมือ ผม หู ตา ฟัน เสื้อผ้า เป็นระยะ ๆ

สามัคคี โรงเรียนใช้แนวทางเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ดังกล่าวได้ คือ การบูรณาการกับการเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ ใช้กิจกรรมกลุ่มในการทำงาน กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กิจกรรมกีฬา กิจกรรมวันสำคัญ ให้นักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรม ร่วมกัน และครูผู้สอนก็ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนด้วย

มีน้ำใจ โรงเรียนให้ครูทุกชั้นบูรณาการในการจัดการเรียน การสอนให้นักเรียนมีน้ำใจขณะอยู่ในห้องเรียน ตลอดจนการจัด กิจกรรมที่ส่งเสริมความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา โดยโรงเรียนจัดการแข่งขัน กีฬาประจำปีทุกปี จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ของลูกเสือเนตรนารี พานักเรียนทำความสะอาดวัด และสถานที่สาธารณะของชุมชนในวัน สำคัญ ร่วมงานรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด รณรงค์การป้องกันไข้เลือดออก

รณรงค์การไปใช้สิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งกับชุมชน พานักเรียนไปช่วยงาน ประเพณีในชุมชนตามโอกาส และจัดกิจกรรมทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

การปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมที่พึงประสงค์วันละเล็กน้อย ละละน้อย โดยมีครูคอยดู อบรมสั่งสอน พาทำกิจกรรมทุกวันสม่ำเสมอ เป็นการสร้างเสริมให้นักเรียนมีจิตใจที่ดีงาม เจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โรงเรียนของเรา มีนักเรียนไม่ถึงห้าสิบล้านคน แต่เมื่อมีการแข่งขันด้านทักษะวิชาการหรือด้านกีฬา ก็มักนำชื่อเสียงมาสู่โรงเรียน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็อยู่ในระดับที่น่าพอใจ และโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของบุคคลภายนอก และได้รับเชิญให้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนมีผู้มาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง

ปลูกผัก ปลูกรัก ผูกพันด้วยความเพียร

นางศรีธรรม์ พิมพ์ทอง
โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

โรงเรียนของเรานักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจน ครอบครัวแตกแยก ทำให้เด็กมีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว มีการกลั่นแกล้งกัน คนที่คิดว่าตัวเองยิ่งใหญ่มีความแข็งแรงกว่า จะรังแกคนที่อ่อนแอกว่า ไม่ตั้งใจเรียน มีความแตกต่างด้านการเรียนรู้ ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาให้กับเด็ก ยกตัวอย่าง เวลาเช้าก็จะรีบมาส่งลูกที่โรงเรียน เพราะตนเองก็จะรีบไปทำมาหากิน ไม่ได้นึกถึงสภาพจิตใจและความรู้สึกของลูกหรือหลาน ว่าพร้อมหรือไม่พร้อมที่จะเริ่มต้นเรียนในวันนั้น

โรงเรียนจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดความรัก ความเข้าใจระหว่างผู้ปกครอง ครู นักเรียน คือกิจกรรมปลูกผักสวนครัว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเกษตรวิธีพอเพียง โดยให้นักเรียนทุกชั้น ตั้งแต่ชั้น ป.๑ - ป.๖ มีแปลงผักที่ต้องรับผิดชอบ ตั้งแต่การขึ้นแปลง หลังจากผู้ปกครองที่มีจิตอาสาช่วยไถปรับพื้นที่เสร็จแล้ว ครูจะแบ่งแปลงผักที่จะให้นักเรียนรับผิดชอบตามระดับชั้น ตามเลขที่

โดยจะไม่มีทางเลือกจอตตามใจตนเอง สำหรับน้อง ๆ ที่ยังตัวเล็ก ยกอบชุดดินยังไม่ไหว ก็จะมีวิธีไปอ้อนขอความช่วยเหลือจากพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ให้มาช่วยในการเตรียมแปลงผักของตนเองเพื่อที่จะได้ปลูกผักพร้อมกับพี่ ๆ เพื่อน ๆ ในวันที่ครูนำพันธุ์ผักที่เพาะไว้มาแจกจ่าย

เนื่องจากโรงเรียนเคยได้รับงบประมาณจัดซื้อครุภัณฑ์งานเกษตร จึงพอมือเครื่องมือพื้นฐาน เช่น จอบ เสียม บัวรดน้ำ ที่จะให้นักเรียนได้ใช้ มีนักเรียนบางคนนำเครื่องมือของผู้ปกครองจากที่บ้านมาใช้ ซึ่งครูก็ต้องคอยกำกับดูแลตักเตือนให้นำกลับบ้าน เพื่อคืนให้กับผู้ปกครอง เพราะอุปกรณ์เหล่านี้มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของผู้ปกครองที่มีอาชีพทำการเกษตร การทำงานทุกขั้นตอนจะมีครูประจำชั้นทุกท่านคอยดูแลในเรื่องความปลอดภัยของนักเรียนจากการใช้อุปกรณ์ โดยคุณครูทุกท่านมีแปลงผักเป็นของตนเอง ต้องลงมือทำให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง และคอยแก้ปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียน

ขั้นตอนถัดไปเราจะต้องเอาฟางข้าวมาปูที่แปลงผัก เพื่อเก็บความชุ่มชื้นให้กับหน้าดิน ช่วงนี้ชาวบ้านกำลังเก็บเกี่ยวผลผลิตนักรการภารโรง ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ได้ไปประสานขอฟางข้าวที่ชาวบ้านนำผลผลิตไปเก็บที่ยุ้งฉางแล้ว เขาอนุญาตให้นักเรียนไปเอาฟางที่อยู่กลางทุ่งนาของเขามาใช้ได้ แต่นักเรียนต้องไปขนมาเอง เพราะทางรถเข้าไม่ถึง นักเรียนจึงใช้เวลาในตอนเย็นเดินข้ามลำห้วยเล็ก ซึ่งจะมีน้ำไหลผ่านเฉาะช่วงฤดูฝนเท่านั้น จึงมีความยากลำบากสำหรับเด็กตัวเล็ก ๆ อยู่บ้าง สิ่งที่ครูสังเกตเห็นการใช้ความคิดสติปัญญา จะมีวิธีการเอาฟางข้าวกลับมาใส่แปลงของตนเองได้อย่างไร บางคนใช้มือเปล่า ๆ

ทั้งสองข้างกอดฟาง แต่เมื่อเดินมาถึงแปลง ปรากฏว่าฟางหล่นหายไป ตามทาง พอมาถึงแปลงก็มองดูไม่เหลือฟางสักเส้นก็มี บางคนหาดอก (ไม้ไผ่ที่เหล่าจนบางใช้มัดของ) บางคนหาเศษเชือกแถวโรงเก็บของ แล้วมัดใส่หลังแบกมา ก็ดูจะเป็นวิธีที่ประสบความสำเร็จพอสมควร คนอื่นเห็นดังนั้นก็จะทำตาม

ผู้ปกครองที่มารับลูกหลานกลับบ้านช่วงเลิกเรียนตอนเย็น ได้แวะเข้ามาดู มาช่วยให้คำแนะนำลูกหลาน เพราะท่านเหล่านั้นคือ ชาวสวนตัวจริงมีความชำนาญเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างแท้จริง ท่านลงมือช่วยน้องนักเรียนที่ยังตัวเล็ก ที่ทำงานไม่คล่อง นักเรียน บางคนที่คุณในครอบครัวไม่ว่างมาช่วย ผู้ปกครองท่านอื่น ครู หรือพี่ที่ ตัวโต ๆ ก็จะช่วยให้ทั้งแรงงาน แรงใจ เพื่อจะได้ไม่เกิดความน้อยเนื้อ ต่ำใจ บางคนก็พูด บอกครูว่า “ครูครับ ๆ ยายผมก็มา” ส่วนอีกคนหนึ่ง ก็พูดกับครูว่า “ของผม พ่อเลิกงานแล้วจะมาช่วยครับ” มีคุณยายของ นักเรียนสองพี่น้องจะมาช่วยทุกเย็น มีน้ำใจที่จะนำต้นพริกที่เพาะไว้ มามอบให้ ท่านบอกว่า “ไม่ต้องไปซื้อนะ โรงเรียนจะได้ประหยัดเงิน”

ครูสังเกตเห็นเด็กนักเรียนหญิงคนหนึ่ง ซึ่งเธอป่วยเป็นโรค เลือดจาง และมีธาตุเหล็กในร่างกายมาก การรักษาคือคุณหมอจะนัด เติมเลือดทุกเดือน และในตอนเย็นทุกวันคุณแม่ของเธอ ซึ่งทำงาน ตำแหน่งลูกจ้างของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพแห่งหนึ่ง ซึ่งพอจะมีความรู้ด้านสาธารณสุขสุขบ้าง จะฉีดยาขับธาตุเหล็กให้ลูกสาวได้ด้วย ตนเอง กิจกรรมใดโดนอย่างอื่นเธอก็ไม่ค่อยกล้าจะร่วม เช่น การเล่น ปีนป่ายในกิจกรรม BBL ซึ่งครูก็คิดว่าผู้ปกครองคงเป็นห่วงความปลอดภัย กลัวลูกที่สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรงอยู่แล้วจะเกิดอุบัติเหตุ ครูเข้าใจ จึงไม่ได้บังคับให้เธอทำพร้อมกับเพื่อน ๆ เช่นกัน แต่กิจกรรม

การปลูกผักสวนครัวทำให้เธอมีความสุขมาก คุณแม่ของเธอเล่าว่า เธอชวนคุณแม่มาเที่ยวชมสวนและรดน้ำผักในวันหยุด เสาร์ – อาทิตย์ เพราะเธอเป็นเด็กจากหมู่บ้านอื่น ซึ่งอยู่นอกเขตบริการของโรงเรียน แต่พ่อแม่ย้ายเธอมาจากโรงเรียนใหญ่ประจำอำเภอ มาเข้าโรงเรียนแห่งนี้ตั้งแต่ชั้น ป.๑ เพราะเห็นว่าที่นี่ครูจะได้ดูแลลูกของทำนองใกล้ชิด เพราะแต่ละชั้นมีนักเรียนจำนวนไม่มาก ตายายสะดวกมารับแทนหากพ่อแม่ติดประชุม ซึ่งเธอเป็นเด็กตัวเล็ก ๆ ร่าเริงน่ารักมาก เพื่อน ๆ ก็รักเธอ จึงช่วยกันดูแล คอยเตือนให้กินยาหลังรับประทานอาหารกลางวันทุกวัน ซึ่งก็ไม่ได้ยากเย็นอะไรเลยเพราะเป็นยาน้ำผสมน้ำหวานสีแดง ใสขวดเล็ก ๆ แล้วครูก็หลงรักเธอ เด็กเก่งหัวใจแกร่งคนนี้ เธอช่างไม่เหมือนคนป่วยเลยจริง ๆ แม่หนูน้อย

ตัวอย่างของเด็กผู้ชายตัวน้อยอีกคนหนึ่ง ที่ย้ายมาจากโรงเรียนในกรุงเทพฯ มากับแม่ เพราะพ่อกับแม่แยกทางกัน เขาเป็นเด็กไม่ค่อยนั่ง ไม่ค่อยจะยอมนั่งเรียน จะชอบแกล้งเพื่อน ดุด่าเพื่อน ด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพ แต่เขากลับชอบที่จะไปเรียนนอกห้องเรียน จึงคอยถามครูว่า “ครูครับ เมื่อไหร่ เราจะไปแปลงผัก ผมชอบ” ปีนี้แม่แปลงผักของเขาจะปลูกแล้วตายไปบ้าง มีหญ้าขึ้นมาปะปนกับพืชที่ปลูกบ้าง แต่ดูเขาภูมิใจในผลงานของเขาเหลือเกิน ถึงเวลาใส่ปุ๋ยเป็นปุ๋ยคอกจากมูลสัตว์ ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ปกครองที่นำมาให้ลูกหลานถึงแปลงผัก ครูแนะนำให้ใช้ถุงพลาสติกสวมที่มีอยู่แล้วไปหีบปุ๋ยใส่ เขาก็จะทำหน้าขะแยง แต่ก็ตั้งใจทำงานสำเร็จ

ช่วงใกล้วันส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ผู้ปกครอง ญาติ ที่กลับจากต่างจังหวัดได้เข้ามาชื่นชมกับผลงานของลูกหลาน ช่างเป็นภาพที่น่าประทับใจยิ่งนัก ลูกศิษย์ และคนรู้จักที่ไม่เคยพบกันหลายปีก็ได้

มาพบกันกับครู งามสารทุกข์สุขดิบ จากกาลเวลาที่ต่างคนต่างมีภารกิจรับผิดชอบต่อชีวิตและครอบครัว ก็ยังมีสายใย สายสัมพันธ์ที่ช่วยยึดเหนี่ยวให้กับแรงงานที่ไกลบ้านเหล่านั้น ครูคิดว่ากิจกรรมนี้มีส่วนช่วยปรับพฤติกรรมให้กับเด็ก ๆ ในการแสดงความตั้งใจ ความมีน้ำใจ ค้นหาศักยภาพของตนเอง เขาได้รับความภาคภูมิใจ ยิ่งวันที่ครูอนุญาตให้นำผักที่โตพอที่จะนำไปประกอบอาหารได้ไปมอบกับผู้ปกครองที่บ้าน ผู้ปกครองก็ดีใจ สังเกตว่าเด็กมีความสุข เด็กจะคุยกันในห้องว่า “วันนี้ยายของฉันผัดผักคะน้าที่ฉันเอาไปให้อย่างอร่อย” และบางคนที่ผ่านมาไม่ชอบกินผักคะน้าเพราะบอกว่าขม แต่ก็พยายามฝึกทาน เนื่องจากเป็นผักที่ตัวเองปลูก

จากเหตุการณ์นี้ครูคิดว่าถ้าได้สัมผัสกับเด็กที่มีอาการก้าวร้าว หรือรังแกเพื่อน ทำร้ายเพื่อน อาจจะช่วยวาจา หรือร่างกาย สิ่งที่คุณไม่ควรทำเลยคือ การดูต่ำเด็กโดยทันที อย่าด่วนตัดสินใจว่าเขาไม่ดี อย่างนั้นอย่างนี้ มันอาจจะเป็นการทำร้ายเด็กมากขึ้นไปอีก การหาทางแก้ไขอย่างละมุนละม่อม การพูดคุยให้กำลังใจ การเอาใจใส่ที่ดีจากทางบ้านและโรงเรียน จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมเปลี่ยนในทางที่ดีขึ้น

สอนอย่างไร ช่วยให้ลดปัญหาความยุ่งยาก

นางอรนันท ลีทธิชัย
โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพ.น่าน เขต ๒

โรงเรียนของดิฉันเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูไม่ครบชั้นมานานหลายปีแล้ว การจัดชั้นเรียน ครูหนึ่งคนต้องสอนสองชั้นเรียน ดิฉันได้รับมอบหมายให้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ ปีแรกที่ต้องรับผิดชอบดิฉันมีความรู้สึกวิตกกังวลมากกว่าจะสอนอย่างไร ในปีแรกก็จัดนักเรียนชั้น ป.๕ และ ป.๖ อยู่ชั้นเดียวกัน โดยแบ่งพื้นที่ชั้นละครึ่ง ป.๕ อยู่ซีกซ้าย ป.๖ อยู่ซีกขวา แต่ละชั่วโมงก็จะแยกชั้นสอน ป.๕ ครึ่งชั่วโมง แล้วสอน ป.๖ ครึ่งชั่วโมง สอนอย่างนี้จนครบเวลาตลอดวัน ทำอย่างนี้ได้ประมาณเกือบเดือน ดิฉันรู้สึกเหนื่อยมาก ๆ ผลการสอนก็ดูเหมือนไม่ดีขึ้น เพราะช่วงเวลาที่สอน ป.๕ เด็ก ป.๖ ก็ไม่ฟังและยังรบกวนกันอีกด้วย ช่วงนั้นดิฉันเครียดและคิดหนักว่าจะสอนอย่างไรดี หลังเลิกเรียนทุกวันจะหอบหลักสูตรกลับบ้านไปด้วย ตอนกลางคืนหลังเสร็จภารกิจส่วนตัวแล้ว ดิฉันได้เปิดหลักสูตรศึกษามาตรฐาน ตัวชี้วัด และเนื้อหาสาระ ของชั้น ป.๕ และ ชั้น ป.๖ ได้วางแผนการสอน สารสนเทศศาสตร์และภาษาไทย สังคมศึกษา

สุขศึกษา หลอมเข้ากันได้ โดยเริ่มเนื้อหาที่ตรงกัน เริ่มจาก ป.๕ และต่อกับ ป.๖ ในช่วงโมงเดียวกัน ส่วนกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ และประวัติศาสตร์ เนื้อหาส่วนใหญ่จะแยกกันชัดเจน ก็จัดการสอนโดยปีแรกใน ๕ กลุ่มสาระหลัง จะสอนหลักสูตรของ ป.๖ ก่อน เพราะ ป.๖ ผ่าน ชั้น ป.๕ มาแล้ว โดยนักเรียนชั้น ป.๕ และ ป.๖ จัดการเรียนการสอนไปพร้อมกัน ปีถัดไปสอน ๕ กลุ่มสาระหลัง คือ สาระวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ศิลปะ และประวัติศาสตร์ ก็จะสอน หลักสูตรชั้น ป.๕ พอครบสองปี ทั้ง ป.๕ และ ป.๖ ก็เรียนครบ หลักสูตร ดิฉันใช้เวลาวางแผนเตรียมการสอนนานเกือบสองสัปดาห์ และได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนเรื่องการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน นักเรียนยอมรับไม่คัดค้านไม่แสดงความคิดเห็นก็คงแล้วแต่ครู อีกนั่นแหละ

ในทุก ๆ วัน ดิฉันทำงานหนักมาก หลังจากเสร็จภารกิจ การสอน ทุกวันต้องเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ครั้งต่อไป ดิฉันให้กำลังใจตนเองทุกวันว่า เดียวปีต่อไปก็จะไม่เหนื่อย ขณะสอนก็สังเกต นักเรียนมีความสุขกับการเรียนเพราะดิฉันเห็นพี่ ป.๖ บางคนไปช่วย สอนน้อง ป.๕ เพราะเราเรียนเรื่องราวเดียวกัน ดิฉันรู้สึกพอใจ าระดับหนึ่ง จากการสังเกตนักเรียนพูดชื่นชมนักเรียนที่มีน้ำใจช่วยสอน น้องและสอนเพื่อน หลังจากนั้นคำชมของเราเป็นผล ทำให้มีนักเรียน แสดงตนช่วยน้องเพิ่มขึ้น ดิฉันรู้สึกหายเหนื่อยบ้าง รู้สึกมีความสุข กับการทำงาน อย่างน้อยมีนักเรียนบางคนเป็นผู้ช่วยสอน ในห้องเรียน มีนักเรียนต่างวัยกันสองระดับได้เรียนรู้ร่วมกัน ทำให้น้องบางคน มีพัฒนาการเท่า ๆ กับพี่ แต่ดิฉันก็ยังอดวิตกไม่ได้เมื่อถึงปลายปี

ชั้น ป.๖ ก็จะต้องมีการประเมินระดับชาติอีก หลังจากจัดการเรียนการสอนเข้าที่บ้างแล้วก็วางแผนสอนเสริมในกลุ่มสาระที่ต้องการพัฒนา ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ โดยจัดตารางลงในช่วงสุดท้ายของแต่ละวัน โชคดีที่มีคอมพิวเตอร์ ครูทุกคนมีคอมพิวเตอร์ที่จัดหาด้วยตนเอง ดิฉันสามารถใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนอย่างคุ้มค่า สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทั้งวัน เด็ก ๆ ก็ร่วมกิจกรรมด้วยดี และเป็นความโชคดี ที่มีผู้บริหารเอาใจใส่ดีมาก เห็นดิฉันมุ่งมั่นทำงาน ท่านก็อำนวยความสะดวกทุกอย่าง เสาะแสวงหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกมาให้ อุปกรณ์ต่อพ่วงมีครบ ดิฉันรู้สึกมีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น ถึงแม้ว่าที่สูงชันก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการทำงาน ยิ่งงานธุรการบางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดิฉัน ผู้บริหารก็ช่วยทำแทน ทำให้ดิฉันได้ใช้เวลาทุ่มเทกับนักเรียนอย่างเต็มที่ ทุกวันดิฉันมีโอกาสมพบเพื่อนครูตอนเช้าก่อนเข้าชั้นเรียน และช่วงพักรับประทานอาหาร เวลานั้น ๆ ทุกคนไม่มีโอกาสได้พบปะกัน นอกจากเวลาที่จำเป็นจริง ๆ ครูทุกคนในโรงเรียนของดิฉันดูเหมือนจะมีลักษณะเช่นเดียวกัน คือมีความทุ่มเทเอาใจใส่ต่อภาระหน้าที่ของตนเอง

จากการทำงานด้วยความพยายาม ความมุ่งมั่นและเสียสละตลอดจนได้รับความร่วมมือจากเพื่อนครู และความเอาใจใส่ของผู้บริหารเป็นอย่างดีอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้โรงเรียนของเราได้รับเกียรติบัตรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาว่าเป็นโรงเรียนที่มีผลการประเมินระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงในระดับ Top Ten ต่อเนื่องกันทุกปี ตั้งแต่มีการจัดอันดับจนถึงปัจจุบัน และได้รับการยอมรับและพึงพอใจจากหน่วยงานต้นสังกัด ชุมชน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ต้องทำอะไรได้ ต้องใช้ให้เป็น

นางอรนันท์ สิทธิชัย

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

ดิฉันรับหน้าที่เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ และได้รับมอบหมายให้เป็นครูฝ่ายวิชาการของโรงเรียนด้วย เวลาพบหน้าเพื่อนครูในโรงเรียนก็จะคุยถามไถ่ปัญหาจากการเรียนการสอนแต่ละชั้น ปัญหาที่เรามีตรงกันก็คือ ด้านคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ทุกคนก็จะบ่นว่าเด็กคิดเลขได้ช้า บ้างก็ท่องสูตรคูณไม่ได้ คิดคำนวณไม่ถูกต้อง ทำงานไม่เสร็จทันเวลา และอื่น ๆ อีกมากมาย เข้าวันหนึ่งก็เสนอกับเพื่อนครูว่า เราช่วยกันแก้ปัญหาด้านคณิตศาสตร์ก่อนดี ทุกคนก็เห็นด้วยแล้วก็แนะนำว่า เราไปสังเกตเด็กอีกครั้งดูว่าจริง ๆ แล้วเรามีปัญหาเรื่องใดมากกว่า ขณะสอนดิฉันพยายามจัดกิจกรรมการสอนให้นักเรียนได้ฝึกกิจกรรมและทำแบบฝึกหัด พบว่า นักเรียนบางคนแสดงกระบวนการคิดมาถูกต้องแต่คำนวณคำตอบไม่ถูกต้อง บางคนจะคูณหรือหารต้องใช้สมุดที่มีสูตรคูณมาดู บางคนก็รอขอยืมสมุดจากเพื่อน ทำให้ทำงานช้ามาก บางครั้งดูสูตรคูณแล้วยังผิดพลาด ดิฉันจึงไปเสนอเพื่อนครูให้นักเรียนทุกชั้น ท่องสูตรคูณทุกวัน

หลังเสร็จกิจกรรมหน้าเสาธง และหลังเลิกเรียนคือก่อนกลับบ้าน โดยย้า กับเพื่อนครุว่าเราช่วยกันดูแล ช่วงแรกครูช่วยท่องนำไปด้วย แล้วก็ปล่อยให้ให้นักเรียนท่องเอง ครูคอยดู บางคนยังท่องไม่ได้ ก็ให้นำสมุดมาดู พอเพื่อนบางคนเริ่มท่องได้ ก็ไม่ให้นักเรียนดูสมุด ผ่านไปหนึ่งสัปดาห์นักเรียนเริ่มท่องได้โดยไม่ต้องดูสมุด เวลาต่อมาท่องได้คล่องขึ้น แต่ก็เริ่มเบื่อหน่าย บางคนไม่อยากท่อง เพื่อนท่องไปตนเองก็อยู่เฉย ๆ ดิฉันก็เลยเปลี่ยนจากยืนท่องหันมาปรบมือเข้าจังหวะประกอบบทท่องสูตรคูณ ไปเห็นกิจกรรม BBL นื่อง ชั้น ป.๑ มาปรบมือเข้าจังหวะกับการท่องสูตรคูณเริ่มฝึกซ้ำอีกครั้ง ก่อนเรียนตอนเช้าในห้องเรียน ดิฉันก็จะถามตอบสูตรคูณฝึกความแม่นยำ ขณะเรียนก็สังเกตนักเรียนไปด้วย ก็มีบางคนยังใช้สมุดที่มีสูตรคูณมาดูเวลาคิดคำนวณ ดิฉันก็กังวลว่าเวลาไม่มีสมุดสูตรคูณดูละ จะทำอย่างไร การท่องสูตรคูณก็ยังคงดำเนินไปทุก ๆ วันอย่างต่อเนื่อง บางวันดิฉันก็เปลี่ยนวิธีการ โดยให้ทำท่ากายบริหารประกอบสูตรคูณบ้าง ผลดีให้ตัวแทนนักเรียนออกมาหน้าทำท่าประกอบบ้าง สลับกับการปรบมือ ดิฉันพยายามจะบอกถึงประโยชน์ของการที่นักเรียนท่องสูตรคูณได้

เวลาผ่านไปก็มีนักเรียนบางคนท่องได้คล่องเป็นเหมือนนกแก้วนกขุนทอง แต่เวลาจะใช้คำนวณก็เริ่มท่องตั้งแต่ต้น เช่น จะหาคำตอบ ๗ คูณ ๘ เขาจะเริ่มท่อง ๗...๑...๗, ๗...๒...๑๔ ท่องไปจนกว่าจะถึง ๗ คูณ ๘ ดิฉันจึงคิดว่าให้ท่องอย่างเดียวคงใช้ไม่ได้กับเด็กบางส่วน จึงไม่ละความพยายาม เริ่มทำแบบฝึกการคูณให้นักเรียนทำเป็นช่วง ๆ ทำนอกเวลาเรียนโดยใช้เวลาทำ ๕ นาที แล้วตรวจ ดิฉันเริ่มให้นักเรียนฝึกวันเว้นวัน ชุดแรกทำ ๕ นาที ปรากฏว่า แบบฝึก ๓๐ ข้อ มีคนได้คะแนนเต็ม ๑ คน ส่วนใหญ่ทำได้ ๒๐ ข้อขึ้นไป มีอีกส่วนหนึ่ง

ทำได้ ๑๐ - ๑๒ ข้อ ดิฉันแจ้งผลให้นักเรียนทราบ และวิเคราะห์สาเหตุที่นักเรียนยังหาผลคูณผิดพลาดให้นักเรียนฟัง และก็ทำกิจกรรมท่องสูตรคูณเป็นปกติทุกวัน ทำแบบฝึกเป็นระยะ สังเกตผลการฝึกของนักเรียนทำแบบฝึกได้ใกล้เคียงคะแนนเต็ม และมีคนที่ได้คะแนนเต็มมากขึ้น หลังจากนั้นก็เพิ่มแบบฝึกจาก ๓๐ ข้อ เป็น ๕๐ ข้อ ใช้เวลา ๕ นาที และทิ้งช่วงทดสอบห่างขึ้น

ตลอดเวลาที่ฝึกท่องสูตรคูณก็สังเกตพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียนไปด้วย พบว่า นักเรียนคิดคำนวณได้เร็วขึ้น ผิดพลาดน้อยลง เมื่อนักเรียนทำงานได้เร็วขึ้นและถูกต้อง ดิฉันก็จะชมเชยและบอกกับนักเรียนว่า “นี่เป็นเพราะเธอท่องสูตรคูณได้คล่อง ทำให้คำนวณได้รวดเร็วและถูกต้อง” นักเรียนยิ้ม ดิฉันคิดว่าเขาคงรู้สึกภูมิใจบ้างละ แต่ไม่ได้พูดออกมา ตั้งแต่นั้นมากิจกรรมท่องสูตรคูณก็เป็นกิจวัตรประจำวันของโรงเรียนตลอดมา ดิฉันบอกกับเพื่อนครูในโรงเรียนนี้ว่า เราจะไม่ทิ้งกิจกรรมนี้ ถึงแม้บางคนจะบอกว่าล้าสมัย แต่มันดีสำหรับเรานะ

ผลจากความเพียรพยายาม ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงขึ้น และผลการประเมินระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์สูงกว่าระดับชาติทุกปี ทำให้โรงเรียนของเราได้รับเกียรติบัตรจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาว่าเป็นโรงเรียนที่มีผลการประเมินสูงในระดับ Top Ten ของเขตพื้นที่ต่อเนื่องทุกปี

แลกเปลี่ยนเรียนรู้

นางธนัชญา ทะนะวัน

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

ชีวิตการเป็นครูเริ่มจากการเป็นครูอัตราจ้างที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดที่แต่ละคนบอกว่าไกลมาก ระยะทาง ๑,๘๖๔ กิโลเมตรจะไปถึงจังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอขุนยวม สมัยนั้น ได้ตั้งคำถามกับตัวเองว่า “เราจะได้เป็นครูตอยจริง ๆ ใช่มั้ย” โรงเรียนที่เราต้องเดินทางไปสอน คือ โรงเรียนบ้านหนองแห้ง ตำบลเมืองปอน อำเภอขุนยวม เมื่อไปถึงโรงเรียนได้รับมอบหมายงานสอนภาษาไทย และวิชาการงานฯ ระดับชั้นมัธยมศึกษา เพราะโรงเรียนนี้เปิดทำการเรียนการสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ สอนชั้น ป.๒ ประจำอยู่ตรงนั้นพอถึงชั่วโมงที่ต้องไปสอนชั้นมัธยมศึกษา ก็จะเตรียมกิจกรรมให้นักเรียนทำ ไม่ให้เล่นชน เสียงดัง และฝากครูห้องข้าง ๆ ดูเด็กให้ แต่บางครั้งก็จะมีครูที่ว่างจากการสอนมาดูแลเด็กให้ ส่วนงานในหน้าที่ นอกเหนือจากงานสอน คือ งานสารบรรณ และงานดูแลนักเรียนพัก ซึ่งเป็นเด็กที่มาจากจังหวัดเชียงใหม่ และเด็กที่อยู่บนดอยสูงของ

แม่ฮ่องสอน ที่ไม่สามารถเดินทางกลับไปบ้านของตัวเองได้ นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง

ชีวิตการเป็นครูตลอด ๒๔ ชั่วโมงของเราได้เริ่มต้นขึ้นแล้ว เพราะท่านผู้อำนวยการให้เราพักบ้านพักนักเรียนซึ่งมีห้องนอนต่างหากในบ้านพักหลังนั้น หน้าที่ที่ต้องทำ คือ ตื่นเช้าพาเด็กออกกำลังกาย หลังจากนั้นก็มีมอบหมายงานเป็นกลุ่ม ในการทำหน้าที่ของการมาอยู่โรงเรียนตามสัปดาห์ที่บอกว่า “อยู่บ้านท่านอย่างไรงดูดาบขึ้นวับันควายให้ลูกท่านเล่น” ตามเขตที่โรงเรียนมอบหมายให้ และเพิ่มอีกหน้าที่หนึ่งที่ต่างจากกิจกรรมของนักเรียนปกติ คือ การทำกับข้าวของนักเรียนหอพักที่นักเรียนต้องช่วยกันทำ โดยมีครูเป็นผู้ดูแล และแนะนำนักเรียนที่ทำความสะอาดเสร็จแล้วให้รีบไปอาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าเพื่อให้ทันรับประทานอาหารเช้าดนาฬิกาในแต่ละวันครูต้องดูว่านักเรียนที่ไม่ใช่เวรทำกับข้าว แต่งตัวพร้อมที่จะไปเรียนหรือยัง โรงเรียนของเราเข้าแถวตอนเช้าเวลาแปดนาฬิกา พอถึงเวลาเรียนทุกคนต่างก็ทำหน้าที่ของตัวเอง โดยการไปเรียนตามห้องเรียนของตัวเอง หลังเลิกเรียนทุกคนต้องทำหน้าที่ที่รับผิดชอบให้แล้วเสร็จ หน้าที่ทำกับข้าวก็ต้องไปทำกับข้าวให้กับสมาชิกทุกคน รายการอาหารก็ตามที่คุณครูจัดสรรมาให้ บางครั้งที่เห็นว่าเด็กรับประทานอาหารที่ซ้ำ ๆ ก็เป็นหน้าที่ของครูหอพักต้องคิดหาเมนูอาหารที่แสนอร่อยและแปลกให้เด็ก ๆ เวลา ๑๗.๓๐ น. นักเรียนจะพร้อมกันที่โรงอาหารเพื่อรับประทานอาหารเช้ากัน ในทุก ๆ มื้อ ถ้ารับประทานอาหารเช้าแล้วทุกคนต้องล้างจานด้วยตนเอง ให้ทุกคนรับผิดชอบงานของตัวเองให้เรียบร้อย ส่วนอุปกรณ์การทำครัวเป็นหน้าที่ของเวรทำกับข้าว พร้อมเก็บกวาดบริเวณโรงอาหารให้เรียบร้อย ห้องเรียน

ชั้น ม.๑ คือ ห้องเรียนสำหรับเด็กนักเรียนพักนอนในเวลากลางคืน ใช้ทำการบ้านและกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอน เรื่องการบ้านนักเรียนคนไหนไม่เข้าใจฉันก็จะสอนทบทวนให้

โรงเรียนแห่งนี้ไม่ได้มีเฉพาะเด็กโตที่เป็นเด็กนักเรียนหอพักเท่านั้น แต่มีนักเรียนชั้นอนุบาลที่ยังสื่อสารภาษาไทยไม่ค่อยรู้เรื่อง จึงเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องสอนให้นักเรียนชั้นอนุบาลอ่านได้เขียนเป็น ต้องคอยดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี ทุก ๆ วันต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นกิจวัตรประจำวันทุก ๆ วัน เพื่อฝึกความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียน กิจกรรมทุกวันเสาร์ - อาทิตย์ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนหอพักชอบมาก คือ ครูพานักเรียนไปหาหน่อไม้และเห็ดในป่า เพื่อนำมาประกอบอาหาร ถ้าหาหน่อไม้ได้เยอะก็นำไปแปรรูปทำเป็นหน่อไม้ดอง หรือทำหน่อไม้อัดถุง ก่อนนอนคืนวันศุกร์เด็กนักเรียนมักจะถามครูว่า เข้าป่าหรือเสียบลำห้วยดี และรอฟังคำตอบจากครูว่าจะได้ไปไหม ในการเดินทางนักเรียนทุกคนจะเตรียมพร้อม โดยทุกคนจะพกเกลือไปด้วย ครูก็สงสัยว่าเพราะอะไรคำตอบที่ได้รับคือ ป้องกันதாகมากัด โดยการมัดเกลือไว้กับขาของนักเรียน หากได้กลิ่นเกลือจากคนไหนก็จะไม่กัดคนนั้น ประมาณว่าหากแพ้กลิ่นเกลือเราก็ได้ความรู้จากเด็กน้อย ภาษาที่เด็กนักเรียนใช้เป็นส่วนใหญ่คือ ภาษาประจำชนเผ่าปกากะญอ นักเรียนมักจะสอนภาษาของนักเรียนให้ครูเข้าใจ เช่น อ่อลูทิ หมายถึง กินน้ำ อ่อเมะ หมายถึง กินข้าว อ่อเมะตำสู่หลอ หมายถึง กินข้าวกับอะไร กิจกรรมวันเสาร์ - อาทิตย์ ทำเหมือนเดิมทุกอย่างแต่วันไหนที่ต้องเข้าป่าหาหน่อไม้หรือหาเห็ด นักเรียนมักจะตื่นนอนแต่เช้า มาเตรียมกับข้าวห่อเพื่อเอาไปกินในป่า ต่างช่วยกันเตรียมของสัมภาระเข้าไปในป่า แต่ที่ไม่ลืมคือ

ห่อถุงเกลือเพื่อป้องกันหาก ครูจะเลือกนักเรียนชาย-หญิงให้คนตัวโต ๆ ไป และจะแบ่งหน้าที่ให้นักเรียนหญิงที่ตัวโตไว้สัก ๒ คน เพื่อดูแลห้องในตอนที่มาชิกส่วนใหญ่เข้าป่า เมื่อกลับมาก็ได้หน่อไม้และเห็ด บางคนก็ได้ผักเพื่อนำมาปรุงอาหาร นักเรียนอยากกินอะไรที่แปลก ๆ ดิฉันก็จะสอนให้นักเรียนฝึกทำและต้องทำให้เป็นด้วย เพราะครั้งต่อไปนักเรียนต้องลงมือทำเอง ให้มีทักษะชีวิตเพื่อให้ชีวิตอยู่รอดได้ บางครั้งพานักเรียนเข้าป่าไปตัดไม้มาทำรั้วกันพื้นที่เพื่อปลูกผัก ผืนดินว่างตรงไหนทั้งในโรงเรียนและบริเวณบ้านพักครูก็จะให้นักเรียนได้เพาะปลูก เมื่อผักเจริญเติบโตก็นำมาประกอบอาหารและที่เหลือก็สามารถนำไปขายได้ เพราะเป็นผลงานของเด็กนักเรียน คุณครูท่านอื่นก็จะอุดหนุนเป็นประจำ ในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ก็นำไปขายให้กับชาวบ้าน ซึ่งต่างก็จะพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าเป็นการสนับสนุนให้เด็กมีรายได้และสร้างขวัญกำลังใจให้นักเรียน ตัวเองก็จะสอนให้นักเรียนฝึกทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย เพื่อให้รู้ว่าการลงทุนทำอะไร ผลตอบแทนที่ได้รับกลับมานั้นได้มากน้อยเพียงใดและคุ้มค่ากับการได้ลงมือปฏิบัติมากเพียงใด

การเป็นครูที่นี้ครั้งแรกคงไม่ได้มาสอนนักเรียนอย่างเดียว ครูและนักเรียนมาจากถิ่นที่อยู่ต่างกันทั้งภาษาพูด วิธีชีวิตความเป็นอยู่ ดิฉันและนักเรียนต่างได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อที่จะสื่อสารกันเข้าใจกัน และปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของชีวิตด้วย

ตลุยต้นน้ำ

นางสาวดวงพร พวงมาลัย
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันชีเหล็กหัวฝายพัฒนา
สพป.เชียงราย เขต ๒

ฉันค้นพบว่า ความสุขที่แท้จริง คือ การทำในสิ่งที่ตัวเองรัก
ฉันเป็นครูอัตราจ้างในโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ซึ่งเป็นบ้านเกิดของฉัน
และสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ เวลาสอนทุกครั้งมักมีเรื่องให้ต้อง
ปวดหัว เพราะเด็กประถมต้นส่วนใหญ่จะอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ซึ่งเป็น
ปัญหาอย่างมากในการเรียนวิทยาศาสตร์ เพราะนักเรียนไม่สามารถ
เขียนในสิ่งที่ต้องการจะตอบได้ ครูไม่สามารถทดสอบนักเรียนจาก
การเขียนได้ การเรียนการสอนจึงต้องค่อยเป็นค่อยไป ยิ่งทำให้การสอน
ล่าช้า ทำให้ฉันคิดไม่ตกเลยว่าจะทำอะไรให้เด็ก ๆ เรียนรู้และจดจำ
เนื้อหาได้ จนกระทั่งเรียนถึงเนื้อหาสิ่งมีชีวิต ฉันแก้ปัญหาโดยการให้
เด็กออกไปสำรวจสิ่งแวดล้อมภายนอก ออกไปสำรวจต้นน้ำ เด็ก ๆ
ต่างกระตือรือร้น ตื่นเต้นมากกว่าตอนครูบอกว่า วันนี้เรียนในห้องนะ
เมื่อเราเดินทางไปถึงต้นน้ำซึ่งเป็นระยะทางที่ไกลพอสมควร พวกเขา
ข้ามน้ำ เดินขึ้นคอย เด็ก ๆ เดินไวมาก อาจจะเพราะเด็กมาเส้นทางนี้บ่อย
ไม่ว่าจะมาเก็บผักกับผู้ปกครอง หรือแม้กระทั่งแอบหนีผู้ปกครอง

มาเล่นน้ำ เมื่อสมัยฉันเด็ก ๆ ฉันก็แอบมาเล่นน้ำบ่อยเหมือนกันแหละ เมื่อกลับถึงบ้านก็จะโดนแม่ดุเสมอ ระหว่างทางเด็ก ๆ ยิ้มแยมแจ่มใส แวะเก็บผัก ผลไม้ ตามข้างทาง และชวนฉันให้มาบ่อย ๆ พอถึงต้นน้ำ พวกเราช่วยกันจับแมลงน้ำมาสำรวจ ฉันคอยบอกเด็กว่าแมลงที่เจอ มีชื่อว่าจะอะไรบ้าง บ่งบอกถึงคุณภาพน้ำในบ้านเราอย่างไร ทุกคนต่างแย่งกันดูแมลง มีเด็กคนหนึ่งบอก “ผมเจอบ่อยมากครับ แต่ไม่รู้จักชื่อของแมลงพวกนี้” หลังจากสำรวจและศึกษาสิ่งมีชีวิตที่ต้นน้ำแล้ว ฉันบอกให้เด็ก ๆ เก็บอุปกรณ์และเดินทางกลับบ้าน เด็ก ๆ อึดอัดไม่อยากกลับ และไม่เว้นที่จะขอเล่นน้ำก่อนกลับบ้าน เมื่อถึงวันรุ่งขึ้นในคาบวิทยาศาสตร์ ฉันโชว์รูปของสัตว์ที่ไปสำรวจจากต้นน้ำมาเมื่อวาน ปรากฏว่าเด็กเกือบทุกคนตอบได้ว่าแมลงแต่ละตัวมีชื่อว่าจะอะไร และเมื่ออยู่ในน้ำจะสามารถเป็นตัวบ่งชี้ของคุณภาพน้ำได้อย่างไร

การออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียนในครั้งนี้ทำให้ฉันรู้ว่าความจริงแล้วการเรียนรู้นอกห้องเรียนนั้น ทำให้เด็ก ๆ จดจำและเรียนรู้ได้ดีกว่าการนั่งเรียนในห้องสี่เหลี่ยม ไม่จำเป็นที่จะต้องเขียนตอบได้ทุกคำถาม แต่แค่เด็ก ๆ มีความสุขในการเรียนรู้สิ่งรอบตัว ประสบการณ์ก็จะทำให้เกิดความรู้ที่ยั่งยืนแล้ว

รื้อกำแพงความคิด

นางสาวณีย์ ไชยมงคล
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันชีเหล็กหัวฝายพัฒนา
สพป.เชียงราย เขต ๒

จากประสบการณ์เดิมสู่การเปลี่ยนแปลง ข้าพเจ้ามีความเชื่อว่า ประสบการณ์เดิมนั้น จะมีอิทธิพลเหนือความคิดของคนแต่ละคน ได้สูงมาก หากประสบการณ์เดิมนั้นยังมีความหมาย และความสำคัญ กับบุคคลคนนั้นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเปลี่ยนแปลงระบบ ความคิด ซึ่งเป็นระบบที่เปลี่ยนแปลงได้ยากยิ่งนัก หากบุคคลนั้นไม่มี ประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ดีเข้ามาเปรียบเทียบกับความคิด และประสบการณ์ เดิมให้เห็นอย่างชัดเจน ก็จะไม่สามารถเป็นที่ยอมรับและยอม เปลี่ยนแปลงตนเองได้อย่างง่ายดาย และประสบการณ์เดิมนั้นจะเป็น สิ่งที่ช่วยเป็นฐานในการเปลี่ยนแปลงให้กับบุคคลในเรื่องต่างๆ ได้ดี ถ้ามีสิ่งใหม่ ๆ ที่ดีกว่ามาเปรียบเทียบกับเห็นเป็นนัย

ข้าพเจ้าเองก็เช่นกัน ซึ่งเคยมีประสบการณ์เดิม ๆ ที่ตนเอง คิดว่ามันดีอยู่แล้ว และดีมากด้วย จึงต้องยึดสิ่งนั้นปฏิบัติมาตลอด สุดท้ายเมื่อมีสิ่งมาเปรียบเทียบกับเห็นเป็นรูปธรรม จึงมองเห็นวงวน ของตนเองที่หมุนอยู่รอบ ๆ ในโลกแคบ ๆ มานาน พอตนเองได้มี

โอกาสออกไปพบเห็นโลกนอกโรงเรียนที่กว้างขึ้น พบปะผู้คนมากหน้าหลายตา มากด้วยประสบการณ์ที่แตกต่างกันออกไป มองเห็นสรรพสิ่งต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกันทั้งที่เป็นระบบบ้างและแบบยุ่งเหยิงบ้าง จึงทำให้สิ่งเหล่านั้นเป็นแรงผลักดันให้ข้าพเจ้าได้สะท้อนกลับหันมามองตนเอง และได้คิดวิเคราะห์ในหลากหลายกลุ่มทาง จึงมองเห็นส่วนที่ดีและส่วนที่ต้องปรับปรุงของตนเองมากมาย ข้าพเจ้าจึงคิดใหม่ว่าจะต้องเอาประสบการณ์เดิมที่คิดว่าดีของตนเอง มาเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยใช้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่ได้รับมาจากการประชุมสัมมนา กระบวนการจัดการเรียนรู้จากโลกนอกห้องเรียน “การใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อ ชุมชนเป็นฐานแห่งการเรียนรู้” มาต่อยอด เพราะข้าพเจ้าได้ไปเรียนรู้และได้รับประสบการณ์แบบใหม่ ทำให้ข้าพเจ้ามีความตื่นเต้น มีความสุข และมีความสุขสนุกสนานมาก ข้าพเจ้าจึงอยากจะให้เด็ก ๆ ที่ข้าพเจ้าสอนได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ จากโลกนอกห้องเรียนบ้าง ข้าพเจ้าคิดว่าเด็ก ๆ ก็คงสนุกมีความสุขไม่น้อยไปกว่าที่ข้าพเจ้าเคยมีมา ข้าพเจ้าจึงได้เริ่มรื้อกำแพงความคิดเดิม ๆ โดยยอมรับเอาประสบการณ์ใหม่เข้ามาเสริมในการจัดการเรียนรู้ใหม่ของตนเอง

วันแรกของการใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่
ข้าพเจ้าก็พยายามคิดถึงประสบการณ์ ที่ตนเองได้รับจากการอบรมมา
ใช้กับนักเรียน ใช้คำถามในการเดินเรื่องที่ท่านวิทยากรเคยใช้กับ
ข้าพเจ้านำมาใช้กับนักเรียนบ้าง เริ่มต้นจาก

๑. นักเรียนคิดว่า ในชุมชนของเรามีอะไรบ้างที่จะให้เรา
ได้เรียนรู้แทนการเรียนจากในหนังสือ/ตำรา
๒. นักเรียนอยากเรียนรู้อะไรบ้างจากสิ่งที่นักเรียนได้กล่าวมา
ข้างต้น
๓. ทำไมถึงอยากเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ
๔. แล้วจะไปเรียนรู้สิ่งเหล่านั้นได้ที่ไหน จากใคร หรือ
จากอะไรในชุมชน
๕. จะได้ความรู้หรือสิ่งที่ต้องการมาโดยวิธีใดได้บ้าง
๖. มีเครื่องมือ/อุปกรณ์ อะไรบ้างที่จำเป็นในการเรียนรู้
เพื่อเก็บข้อมูลในเรื่องนั้น ๆ ได้เหมาะสม
๗. จะรู้ได้อย่างไรว่าได้สิ่งเหล่านั้นมา มีความถูกต้อง
สมบูรณ์เพียงใด
๘. ได้มาแล้วเอามาทำอย่างไรต่อไป มีประโยชน์แค่ไหน
กับใครบ้าง เป็นต้น
๙. การเรียนรู้ที่นักเรียนอยากรู้ในชุมชนนั้น ในหนังสือเรียน
มีเรื่องราวเหล่านี้หรือไม่ (ข้อนี้นถามเพื่อให้นักเรียน
และผู้ปกครองมั่นใจว่า การเรียนจากแหล่งเรียนรู้
ในชุมชน ไม่ได้หนีไปจากหลักสูตร)

เด็ก ๆ แบ่งกลุ่มและร่วมกันคิดวางแผน ตามใบงาน และตาม
ที่ครูแนะนำ ข้าพเจ้าสังเกต พบว่า เด็ก ๆ มีความตื่นตัวมากที่จะได้
ออกไปข้างนอกโรงเรียน มีนักเรียนหลายคนถามข้าพเจ้าว่า “ครูคะ

แล้วพวกเราจะออกไปเมื่อไร พวกหนูต้องเตรียมตัวอย่างไรบ้าง”
 ข้าพเจ้าก็ได้สนทนากับงานที่นักเรียนได้รับมอบหมายและที่ได้วางแผนไว้
 รวมถึงเรื่องการแต่งกาย มารยาทในการเข้าชุมชนและการใช้มารยาท
 ในการสนทนาซักถามกับวิทยากรชาวบ้าน

แล้ววันที่รอคอยก็มาถึง ข้าพเจ้าสังเกตว่าเด็ก ๆ ตื่นเต้นมาก
 ที่ได้ออกไปข้างนอก ได้ออกไปพบเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้พูดคุยกับชาวบ้าน
 ข้าพเจ้าสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก พบว่า เด็กส่วนใหญ่ยังไม่กล้าซักถามพูดคุย มักจะถามตามคำถามที่เตรียมมาเท่านั้น ยังถาม
 แบบต้อยอดไม่เป็น และจดบันทึกได้ไม่มากนัก กลับมาโรงเรียนข้าพเจ้า
 จึงให้แต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่บันทึกไว้มารวมกันสรุป ทั้งความรู้และ
 พฤติกรรมที่แสดงออก ขณะออกไปศึกษาเก็บข้อมูล ข้าพเจ้าสังเกต
 เห็นว่า จากการจดบันทึกขณะออกไปเก็บข้อมูล กับการร่วมกันสรุป
 ข้อมูลที่ได้มา มีความแตกต่างกันมาก เพราะที่สรุปนักเรียนสามารถ
 เขียนได้มากกว่าที่ได้บันทึกมาหลายเท่า ข้าพเจ้าเห็นว่าสิ่งที่เด็ก
 สามารถเขียนได้มากขึ้นกว่าเดิมนั้นคงเป็นเพราะเด็กได้พบเห็น ได้สัมผัส
 ได้พูดคุยด้วยตนเอง จึงมีสิ่งเหล่านั้นตกค้างในสมอง ในความคิด และ
 สามารถดึงข้อมูลออกมาเขียนเพิ่มเติมจากที่บันทึกไว้อีกมากมาย
 ส่วนด้านพฤติกรรมการแสดงออก เด็ก ๆ ยังไม่สามารถประพาดิตน
 ให้เหมาะสมเท่าที่ควร เช่น บางคนพูดไม่มีหางเสียง บางคนไม่ช่วย
 เพื่อน บางคนทะเล่อกนอกเรื่อง และมีบางคนเมื่อออกไปพบเจอ
 ผลไม้และดอกไม้ของชาวบ้านที่ออกตามข้างทางที่เดินไปก็จะเด็ดเอา
 ผลไม้มากินเด็ดดอกไม้สวย ๆ มาเล่นบ้าง ข้าพเจ้าก็ได้บันทึกทั้งส่วนดี
 และส่วนที่ต้องปรับปรุง โดยนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน
 ทั้งด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมแสดงออก และความสามารถ
 ในการทำงานร่วมกันของนักเรียน เพื่อนำมาปรับวางแผนในการ
 ออกไปศึกษาครั้งต่อ ๆ ไป

เสียงสะท้อนจากเด็ก

นางสาวณีย์ ไชยมงคล
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันชีเหล็กหัวฝายพัฒนา
สพป.เชียงราย เขต ๒

“ป่า” คือ โรงเรียนที่กว้างใหญ่ไพศาล มีทุกอย่างที่เราสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต เพราะป่าเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของคนในชุมชนชนบทที่ห่างไกลความเจริญเป็นส่วนใหญ่ก็ว่าได้ จากการนำนักเรียนออกไปเรียนรู้โลกภายนอกโรงเรียน โดยใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อในประเด็น ทัศนศึกษา “ป่าชุมชน” ทุกครั้งที่ออกไปเรียนรู้นักเรียนและครูจะวางแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งอย่างมีเป้าหมาย

ครั้งหนึ่ง...ข้าพเจ้าได้พานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ไปเรียนรู้ในป่าที่อยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านมากนัก ซึ่งมีชาวบ้านผู้รู้เรื่องป่าไม้ช่วยไปเป็นวิทยากรให้เด็ก ๆ โดยเราใช้รถจักรยานเป็นพาหนะในการเดินทาง ขณะที่เราขี่รถจักรยานไปตามทางที่ขรุขระ เป็นหลุมเป็นบ่อ ก็ได้ยินเสียงหัวเราะ เสียงพูดคุย ของเด็ก ๆ เย้าแหย่กันอย่างสนุกสนาน สองข้างทางเปลี่ยนแปลงไป จากป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติมีไม้หลากหลายสายพันธุ์ กลายเป็นป่าเศรษฐกิจที่ไม่มี

เพียงไม่กี่ชนิดเท่านั้น เสียงนก เสียงสัตว์ที่เคยได้ยินในอดีตก็ลดลงไปมาก แต่อากาศบริเวณสองข้างทางก็ยิ่งร่มรื่นและปลอดภัยสบาย เมื่อพวกเราเข้าไปในเขตพื้นที่ป่าธรรมชาติ พวกเราก็จอดรถจักรยานไว้ข้างนอก เตรียมตัวพร้อมเดินต่อไปในป่าลึกเพื่อเป้าหมายที่พวกเราวางไว้ ขณะที่พวกเรากำลังเดินทางเข้าป่าสู่เป้าหมายได้ระยะหนึ่งนั้น จู่ ๆ พวกเราก็ได้ยินเสียงกรอบแกรบ ๆ ดังเข้ามา ใกล้เข้ามาเรื่อย ๆ และเข้ามาอย่างรวดเร็ว เต็ก ๆ ตกใจ เพราะนั่นคือเสียงไฟไหม้ใบไม้แห้ง ซึ่งพวกเราสามารถมองเห็นเปลวเพลิงลุกโชติช่วง ท่านวิทยากรบอกให้เด็กอยู่ในความสงบ มีสติ ไม่แตกตื่น ให้เชื่อฟังท่าน ท่านได้พาพวกเราออกมาอยู่บริเวณที่ปลอดภัย และได้ติดต่อให้ผู้นำชุมชนทราบแล้วท่านก็ได้พาพวกเรากลับออกมา จากเหตุการณ์ทำให้วันนี้พวกเราไม่สามารถเรียนรู้ตามที่ได้วางแผนไว้

เช้าวันใหม่เด็ก ๆ ที่มาถึงโรงเรียนต่างพูดคุยกันแข่งแซ่ถึงเรื่องที่ได้ไปพบเห็นเมื่อวาน และเล่าสู่กันฟังอย่างตื่นเต้น พอถึงชั่วโมงเรียนในภาคบ่าย เด็ก ๆ ได้สนทนาปรึกษากับข้าพเจ้าและท่านวิทยากรว่า...อยากออกไปดูสภาพป่าบริเวณที่ถูกไฟไหม้อีกครั้ง ข้าพเจ้าถือโอกาสเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาสทันที จึงปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามสภาพจริง พวกเราตกลงกันว่าจะไปในเวลาเรียนในวันต่อไป และได้วางแผนการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนสังเกตสภาพป่าบริเวณที่ถูกไฟไหม้ว่ามีสภาพเป็นอย่างไร ณ จุดใดจุดหนึ่งที่แต่ละคนเห็นสมควร โดยให้สะเก็ดภาพบริเวณนั้นมา และเขียนบรรยายประกอบ พร้อมทั้งเขียนความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อภาพนั้น ๆ ด้วย

ถึงเวลาในการออกไปเรียนรู้ ข้าพเจ้าสังเกตเห็นเด็ก ๆ ตื่นตื้นกันมาก และคาดเดาเหตุการณ์ไปต่าง ๆ นานา มีการเตรียมพร้อมทั้งอุปกรณ์การเรียน การเตรียมตัว ข้าว น้ำดื่ม และยานพาหนะในการเดินทาง พอไปถึงเด็ก ๆ สังเกตเห็นสภาพบริเวณป่าที่ถูกไฟไหม้และพูดคุยกันไป... ดินะที่พวกเราได้มาพบเห็นก่อนขณะที่ไฟกำลังลุกลามไปยังป่าข้างเคียง ท่านวิทยากรได้ประสานงานกับผู้นำชุมชนให้พาชาวบ้านไปช่วยกันดับไฟสกัดกันไว้ทันก่อนที่จะลุกลามเผาไหม้ป่ามากกว่านี้ เด็ก ๆ ต่างเลือกบริเวณที่ตนเองต้องการและลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามที่วางแผนไว้ พวกเราใช้เวลาอยู่ที่นั่นครึ่งวันและกลับออกมาพร้อมผลงานของนักเรียนแต่ละคนที่จะสะท้อนให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมรับรู้ด้วย

หลังจากนั้นข้าพเจ้าได้หอบผลงานของเด็ก ๆ ไปตรวจที่บ้านเมื่อข้าพเจ้าได้ดูภาพสะเกตแต่ละภาพของเด็ก ๆ มันส่งความรู้สึกหดหู่เข้าไปในจิตใจของข้าพเจ้าทันที สภาพป่าบริเวณนั้นในอดีตเคยเป็นป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีต้นไม้ขนาดใหญ่เรียกว่าเป็นแม่พันธุ์ไม้กว่าได้แต่ปัจจุบันเหลือแต่ต้นไม้ที่ถูกตัดให้เห็นทิ้งไว้ รอบ ๆ มีแต่ต้นไม้ขนาดกลางและขนาดเล็กอยู่ไม่มากนัก และต้นไม้ที่เหลือให้เห็นเหล่านี้บางต้นเป็นลูกไม้และต้นไม้ขนาดเล็ก ก็ถูกไฟป่าซึ่งอาจจะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือเกิดจากฝีมือมนุษย์เผาทำลายต้นไม้เหล่านี้ให้ตายลงจะมีบ้างที่ต้นไม้ขนาดกลางถูกไฟเผาไหม้แต่ยังไม่ตาย และมีสภาพที่น่าหดหู่ เด็ก ๆ วาดภาพและเขียนบรรยายพร้อมแสดงความรู้สึกไว้ต่าง ๆ นานา สะท้อนให้เห็นว่า ภาพที่ไปพบเห็นหลังไฟไหม้มีอิทธิพลต่อจิตใจ ต่อความรู้สึกของเด็ก ๆ อย่างมาก ดังเช่น

๑. เด็กคนหนึ่งเขียนบรรยายใต้ภาพต้นไม้ที่ถูกไฟเผาไปครึ่งต้น แต่ยังไม่ตายว่า “หากฉันเป็นเธอในขณะที่กำลังถูกไฟเผา ฉันคงร้องไห้โอดครวญด้วยความเจ็บปวด และจะร้องถามพวกเขาว่า เผาฉันทำไม ฉันเจ็บมากนะ ฉันเจ็บปวดใจแทบขาดอยู่แล้ว ฉันไปทำอะไรให้พวกเธองั้นหรือ ก็เปล่าเลย ฉันมีแต่จะสร้างความดีให้กับพวกเธอ ฉันขอร้องอย่าทำร้ายพวกเราอีกเลย”

๒. เด็กอีกคนได้บรรยายใต้ภาพต้นไม้ใหญ่ที่ถูกความร้อนของแรงไฟทำให้ใบหุบลง และเหยี่ยวย่อยลงมา “ฉันกำลังยืนดูพวกเธอถูกไฟลุกไหม้กระหน่ำอย่างร้อนแรง ฉันสงสารพวกเธอจัง พวกเธอยังเป็นเด็กจึงไม่สามารถช่วยตัวเองได้ ดินะที่ฉันโตและสูงพอที่จะรอดพ้นเปลวไฟไปได้ แต่ฉันก็ตื่นตระหนกและกลัวมาก กลัวไม่แพ้พวกเธอเช่นกัน ฉันอยากจะช่วยพวกเธอแต่ก็ไม่รู้จะช่วยอย่างไร เพราะพวกเธอเดินไม่ได้ นอกจากจะสับตัดไฟและแรงของความร้อนไปได้บ้างเท่านั้น”

นี่เป็นเพียงตัวอย่างบางส่วนที่เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และสามารถเขียนสะท้อนออกมาจากจิตสำนึกของพวกเขาก็จริง ๆ ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงคิดว่า การสอนที่จะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก ๆ ได้ดี นั่นคือ การเปิดโอกาสให้พวกเขาได้สัมผัส ได้ปฏิบัติ ได้พบเห็นสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองทั้งทางบวกและทางลบ แต่เราก็ต้องระมัดระวังด้วย ซึ่งสิ่งที่พวกเขาได้ไปสัมผัสเองจะเป็นครูที่เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นอุทาหรณ์สอนใจให้พวกเขาเกิดความตระหนก และได้ตระหนกรับรู้ในปัญหาต่าง ๆ เป็นอย่างดี เป็นการช่วยขัดเกลาให้พวกเขามีจิตใจอ่อนโยน มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักระมัดระวังภัยต่อตนเอง ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้จะช่วยสอนได้ดีกว่าการที่ครูอย่างข้าพเจ้าไปยืนพูดสอนปาว ๆ อยู่หน้าห้องเรียนเป็นแน่แท้

คุณภาพ

นางปรานอม จรเกตุ
โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

“การจัดการศึกษาต้องมีคุณภาพ” เราจะได้ยินคำนี้ทุกครั้ง ๆ ที่ร่วมประชุม ทั้งระดับเขตพื้นที่ ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียน แม้แต่ระดับโรงเรียน เมื่อมีเวลามานั่งคิด คำว่า “คุณภาพ” คืออะไร อย่างไร ที่ถือว่าเด็กนักเรียนมีคุณภาพ ผลการสอบนักเรียนสอบได้ที่ ๑ หรือนักเรียนมีเกรดเฉลี่ย ๔.๐๐ นักเรียนมีสุขภาพดี นักเรียนมีคุณธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นักเรียนสามารถไปสอบเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนดีเด่นดัง นักเรียนทำตามสิ่งที่บอกสอน นักเรียนมีผล NT ที่สูงกว่าระดับชาติ นักเรียนสามารถไปแข่งขันในระดับต่าง ๆ หรืออะไรที่บอกได้ว่า เราจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ถ้าเด็กเรียนเก่งมาก ๆ คะแนนสอบได้ที่ ๑ มีผล O-NET สูงทุกวิชา แต่เด็กไม่มีความกตัญญู ไม่มีน้ำใจให้เพื่อน ๆ คอยจะเอาเปรียบเพื่อน ๆ หาหนทางที่จะเป็นที่ ๑ ตลอด แล้วเราจะจัดการศึกษาให้กับอนาคตของชาติได้อย่างไร เราเป็นครูต้องรับผิดชอบ

ต่อผลที่เกิดขึ้น คุณภาพของเรา คือ “ความเป็นคนที่สมบูรณ์” แล้วเราจะต้องทำอะไรให้เด็กนักเรียนที่มาอยู่กับเราตั้งแต่อนุบาล ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีคุณภาพ ทำอย่างไรให้ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่น เมื่อวันก่อนมีบริษัทประกันชีวิตมานำเสนอระบบการประกัน ได้บอกว่า ถ้าเราทำแบบนี้แล้วเมื่อครบกำหนดเราจะได้แบบนี้ ใช่สิ เราต้องทำเหมือนการขายประกันชีวิต เด็กมาอยู่กับเรา ชั้นแรกต้องตรวจสอบว่า คุณภาพของเด็กที่เราต้องการอยู่ในระดับไหน เราต้องการให้เด็กเรียนเก่ง แล้ววันแรกเด็กอ่านออก เขียนได้ไหม เด็กมีน้ำหนักร่างกายสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัยไหม เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรไหม เด็กมีคุณธรรมที่เราต้องการไหม ส่วนใหญ่ในวันแรกที่เด็กเข้ามาในแต่ละระดับชั้นมีผ่านเกณฑ์ที่ต้องการไม่ถึงครึ่งในเรื่องผลสัมฤทธิ์ แต่ด้านอื่นอาจเกินครึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำทนายมาก หนึ่งปีการศึกษาเราต้องให้เด็กมีคุณภาพ

เอาละสิ เด็กทุกชั้นมีความหลากหลายคล้ายกัน ครูประจำชั้นต้องแบ่งเด็กเป็น ๓ กลุ่มเป็นอย่างน้อย ตามข้อที่ต้องการพัฒนาเด็ก เช่น ผลสัมฤทธิ์ สุขภาพอนามัย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ หรือแม้แต่สมรรถนะ แล้วต้องหาสื่อนวัตกรรมมาพัฒนาเด็กเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่เด็กนักเรียนแต่ละคนในชั้นยังมีความหลากหลายอีก ครูประจำชั้นจึงต้องหาสื่อ เทคนิคการสอนเพื่อให้เด็กได้พัฒนาตามแนวพหุปัญญา คุณภาพเด็กไม่ใช่เรื่องเล็ก ๆ เลย องค์ประกอบของความเป็นคน แต่เราต้องทำให้ได้ ในเมื่อผู้ปกครองให้ความไว้วางใจนำเด็กนักเรียนมาให้เราพัฒนา ๑ ปีการศึกษา ต้องไม่สูญเปล่า

การพัฒนาเด็กที่มุ่งสู่คุณภาพ ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการจัดการเรียนรู้ เด็กบางคนขาดเรียนเพราะไม่มีใครดูแล (พ่อแม่ นำลูกมาให้ปู่กับย่าเลี้ยง) ทั้งที่ปู่กับย่าอายุมาก เด็กมา ๆ ขาด ๆ คุณภาพทางด้านผลสัมฤทธิ์มีปัญหาแน่ ๆ เด็กนักเรียนไม่ได้รับประทานอาหารเข้ามาโรงเรียน ผู้ปกครองไปทำงานเอาแต่เงินวางไว้หน้าทีวี แล้วให้เด็กไปซื้อหากินเอง ด้านสุขภาพอนามัยมีปัญหาแน่ ๆ เพราะ วันเสาร์ อาทิตย์พ่อแม่ไปทำงานทิ้งให้เด็กอยู่บ้านตามลำพัง เด็กทำงานไม่เป็น เพราะผู้ปกครองบางท่านให้เด็กเรียนอย่างเดียวทำงานไม่เป็น ถือไม้กวาดไม่เป็น ล้างถ้วยชาม แก้วน้ำ ซักผ้าไม่เป็น ในการพัฒนาเด็ก ให้ได้คุณภาพ หนทางแสนยากเหลือ ทุกอย่างต้องฝึกที่โรงเรียน โรงเรียนไม่ได้มีหน้าที่สอนหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่ต้องสอน ทุกอย่างในชีวิตให้กับเด็ก เพื่อคุณภาพผู้เรียนจึงต้องทำให้เด็กดู โรงเรียนไม่มีภารโรงเนื่องจากการเกษียณ ทุกคนต้องทำเอง ตั้งแต่ ผู้อำนวยการ ครู นักเรียน ต้องถือน้ำกวาด ถือน้ำเสียม ถือน้ำจอบ ถือน้ำขะยะ ถือน้ำขันน้ำ ถือน้ำแปรงขัดส้วม ลงมือทำ

ทั้งปีการศึกษาเราดำเนินการจัดการเรียนการสอน (ความรู้) ที่หลากหลาย เราจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ทักษะชีวิต ให้กับเด็กนักเรียนทุกคน บางคนใช้วิธีการ ให้กำลังใจ ชมเชย ให้ภาวะผู้นำ บางคนใช้วิธีการชู้ ทำโทษ เรียก ผู้ปกครองมาพบ เมื่อสิ้นปีการศึกษาทำการประเมิน ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อให้เด็กนักเรียนของเราพัฒนาขึ้นเป็นคนดีของสังคมสามารถ ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และมี “คุณภาพ”

พี่น้องคล่องแขนกันเรียน

นายสุรจ ขาวอิน

โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

พ่อกับแม่ของผมเป็นครูในโรงเรียนชนบทแห่งหนึ่ง ผมเติบโตที่โรงเรียนแห่งนี้และอาศัยอยู่บ้านพักครูที่ค่อนข้างเก่าและเริ่มชำรุดตามกาลเวลา ผมมีโอกาสได้เข้าเรียนในโรงเรียนตั้งแต่เริ่มจำความได้ ได้คลุกคลีกับบรรยากาศ วิถีชีวิต กิจกรรมการเรียนการสอน ได้รับการดูแลจากนักเรียนรุ่นพี่ ที่คอยช่วยเหลือเอาใจใส่ในฐานะที่เป็นลูกของคุณครู จึงทำให้มีความคุ้นเคย รักใคร่กับนักเรียนลูกศิษย์ ของพ่อและแม่เปรียบเสมือนเป็นพี่น้องกันจริง ๆ ชีวิตในวัยเด็กของผมช่างเป็นวัยที่สนุกสนานและมีความสุข อยู่ในโรงเรียนแห่งนี้ ไม่ต้องรีบร้อนไปโรงเรียน ไม่ต้องรีบร้อนกลับบ้าน ไม่ต้องเสียเงินค่าดูหนัง หรือซื้อหนังสือการ์ตูนมาอ่าน เพราะโรงเรียนมีห้องสมุดที่มีหนังสือให้เลือกอ่านมากมาย ตอนเลิกเรียนก็ได้วิ่งเล่นในสนามที่กว้างขวาง ได้เตะฟุตบอล วิ่งไล่จับกับเด็กคนอื่น บ้านพักครูตอนนั้นยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ผมจึงไม่ได้ดูภาพยนตร์ การฟังข่าวหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน ต้องฟังจากวิทยุหรือฟังจากคุณแม่เล่าให้ฟังเท่านั้น แต่ชีวิต

ของผมกลับมีความสุขกับครอบครัว เพื่อน ๆ รุ่นพี่รุ่นน้องมากมาย ในโรงเรียน ได้รับประสบการณ์ดี ๆ ในการใช้ชีวิตของเด็กตามวิถีชนบททั่วไป

เมื่อถึงวัยที่ต้องเข้าศึกษาในระดับประถมศึกษา การเรียนในโรงเรียนแห่งนี้ช่างสนุกสนานสำหรับผมซะเหลือเกิน เพราะโรงเรียนนี้ไม่ได้เน้นแต่เรื่องวิชาการ แต่ยังมีกิจกรรมดี ๆ ให้ทำอยู่เป็นประจำ เช่น กิจกรรมดนตรี กิจกรรมกีฬา การศึกษานอกสถานที่ การเรียนรู้กับชุมชนฝึกปฏิบัติจริงการงานพื้นฐานอาชีพ ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงไก่ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่หลากหลายสร้างความท้าทาย กระตุ้นความต้องการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ครั้งหนึ่งมีพี่ ๆ ที่เรียนจบทางด้านศิลปกรรมมาเป็นอาสาสมัครช่วยสอนศิลปะการวาดภาพ ทำให้ผมและเพื่อน ๆ ได้วาดภาพจากจินตนาการ ได้พูดเล่าเรื่อง ได้เขียนเรื่องจากภาพที่วาด ได้ทำงานร่วมกับพี่ ๆ ที่อยู่ต่างระดับชั้น รวมไปถึงได้ร่วมกันจัดนิทรรศการแสดงผลงาน ได้จัดทำเอกสารเป็นวารสารจกัจันที่มีชื่อเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของโรงเรียน ซึ่งเป็นงานที่คุณครูสมยศ คุณครูสุชีลา และสภานักเรียน ต่างเห็นความสำคัญ จึงได้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ ในวารสารดังกล่าวก็จะมีผลงานของนักเรียนที่เป็นภาพวาด งานเขียน การ์ตูน เกม นิทาน สารบัญเทิ่งต่าง ๆ ที่นักเรียนร่วมกันส่งผลงานเข้ามา จะมีการคัดเลือกผลงานที่ดีเพื่อนำลงในวารสารต่อไป โดยวารสารนี้เมื่อรวบรวมเสร็จจะมีการเข้ารูปเล่มและนำไปไว้ที่ห้องสมุด ให้ผู้ที่มีความสนใจได้หยิบยืมไปอ่าน สำหรับผมแล้วกิจกรรมนี้ทำให้ผมได้เริ่มมีการทำงาน และเรียนรู้ร่วมกับพี่ ๆ บางครั้งพี่ ๆ ก็จะคอยสอนให้อ่าน ช่วยสอนให้ผมเขียนได้อย่างถูกต้องให้ความรู้บางอย่างที่ได้ก็อย่างผมไม่รู้

วันหนึ่งโรงเรียนได้ทราบข่าวที่ว่า โรงเรียนได้รับคัดเลือกให้ไปนำเสนอผลงานนวัตกรรมทางการเรียนการสอนที่มีชื่อว่า “พีไซ่น้องขวัญ” ที่มาของคำว่าพีไซ่น้องขวัญมาจาก ก่อนที่จะเรียนร่วมกัน พี่จะเลือกน้องหรือน้องจะเลือกพี่ แล้วจะมีการทำสัญญาต่อกันว่าเป็นพี่น้องที่ดีต่อกัน เคารพซึ่งกันและกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือเชื่อฟังกัน จะรักกันตลอดไป จากนั้นก็จะมีการผูกข้อมือด้วยด้ายสายสิญจน์ และป้อนไข่ให้น้องจึงเป็นที่มาของคำว่าพีไซ่น้องขวัญนั่นเอง นวัตกรรมนี้มาจากแนวคิดของคุณครูสมยศและคุณครูสุชีลา หรือคุณพ่อคุณแม่ของผม ที่ได้ลองรวมห้องเรียนสองห้องเข้าด้วยกัน ได้ทำการทดลองให้รุ่นพี่จากชั้นเรียนของพ่อและรุ่นน้องจากชั้นเรียนของแม่มาทำกิจกรรมร่วมกัน ให้พี่สอนน้อง พบว่า กิจกรรมนี้ส่งผลต่อเด็กทั้งสองวัยในการพัฒนาการเรียนรู้ เด็ก ๆ มีความสุข สนุกสนานในการเรียนร่วมกัน รุ่นพี่ก็มีความกระตือรือร้นหาความรู้มาสอนน้อง ส่วนน้องก็รู้สึกอยากเรียนรู้ เมื่อมีพี่คอยสอน ไม่มีความรู้สึกเบื่อหน่าย จึงได้มีการต่อยอดการเรียนการสอนแบบนี้ในการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ต่อไป ในวันที่ต้องไปนำเสนอการเรียนการสอนพี่กับน้องคล้องแขนกันเรียนหรือพีไซ่น้องขวัญ ผมและรุ่นพี่ตัวแทนของโรงเรียนก็ได้แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนแบบนี้ได้ผลยิ่งนัก ในวันนั้นผมจำได้ว่าทั้งพิธีกรและผู้ฟังต่างพากันปรบมือดังสนั่นหลังจากการนำเสนอ การตอบคำถาม และการทดสอบต่าง ๆ สำหรับผมนวัตกรรมนี้ช่วยให้ผมอ่านเขียนได้ไวกว่าเด็กในวัยเดียวกัน ทั้งยังสอนให้ผมเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการวางแผน รู้จักคิดวิเคราะห์ ทั้งยังได้ลงมือปฏิบัติจริง การเรียนที่สนุกสนาน ส่งผลให้เด็กไม่เบื่อหน่ายและรักการเรียน ในวันนั้นผมหวังว่าสิ่งที่ผมได้นำเสนอไปคงจะมีประโยชน์ต่อคุณครูท่านอื่นนำไปปรับใช้ ไม่มากก็น้อย

นอกจากนี้แล้ว การเรียนการสอนที่เกิดจากนวัตกรรมพีซี นื่องขวัญยังส่งผลให้ผมได้รับการคัดเลือกเป็นนักเรียนพระราชทาน ประจำปี ๒๕๕๕ ซึ่งนับว่าเป็นความภาคภูมิใจและเป็นเกียรติประวัติที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต รางวัลพระราชทานนี้ต้องผ่านการประเมินทั้ง ความประพฤติ จรรยา มารยาท การปฏิบัติตนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม การดำรงชีวิตในสังคม ความรู้ความสามารถ การยอมรับจากทุก ๆ ฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง การดำรงชีวิตในสังคมที่ดี สิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมหล่อหลอม ให้ผมมีพัฒนาการที่ดี มีทักษะความรู้ความสามารถ ที่สามารถนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ผมคงไม่ได้รับรางวัลนี้ ถ้าปราศจาก ครูบาอาจารย์ทุกท่าน โดยเฉพาะคุณครูสมยศ คุณครูสุชีลา หรือ คุณพ่อคุณแม่ที่คอยสนับสนุน และส่งเสริมผมในทุก ๆ อย่าง รวมไปถึง พี่ ๆ เพื่อน ๆ และนักเรียนรุ่นน้องทุกคนที่ร่วมกระบวนกรเรียนรู้ ด้วยกันมา สิ่งเหล่านี้ได้เป็นพลังหนุนนำส่งเสริมให้เด็กบ้านนอก ชนบทคนหนึ่งได้รับความสำเร็จ ได้รับรางวัลพระราชทานอันสูงส่ง ซึ่งเป็นสิ่งเตือนใจในการประพฤติปฏิบัติตนให้สมกับรางวัลอันทรง คุณค่านี้อย่างตลอดไป

กาดหมั้วบ้านเฮา

นางสุชีลา ชาวอิน

โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

วันนั้นจำได้แม่นย้าหลังจากที่สอนวิทยาศาสตร์เรื่องสารอาหาร ตอนเมนูอาหารเพื่อสุขภาพ สอนเสร็จกำลังเดินออกจากห้อง ครุ่นคิดว่า จะบูรณาการอย่างไร ในแผนนี้ ก็ได้ยินครูสมยศ สอนภาษาไทย นักเรียน ชั้น ป.๕/๑ และนักเรียนชั้น ป.๖ จากเพลง “ของกินบ้านเฮา” นักเรียนร้องเพลง ตามคาราโอเกะอย่างสนุกสนาน ก็เกิดไอเดียปิ้งขึ้นมาทันที รีบเข้าไปปรึกษาแนวทางที่จะบูรณาการต่อจากเพลง โดยจะจัดเวทีเสริมศักยภาพนักเรียน ริมพิมพ์เพลงออกมา แล้วไปร่วมกิจกรรมการสอนด้วย แจกเพลงให้นักเรียนทุกคนฝึกร้อง อีกรอบ นักเรียนวิเคราะห์เนื้อเพลงและช่วยกันหาซื้ออาหารเหนือในเนื้อเพลง รวบรวมบนกระดาน แล้วแจ้งจุดประสงค์ให้รู้ว่า แผนต่อไปเราจะเรียนเรื่อง “กาดหมั้วบ้านเฮา” จะฝึกทำเมนูอาหารเหนือขาย ปรีกกากันว่าควรทำอย่างไรเพื่อเรียกร้องไห้ห้อง ๆ มาเที่ยวและมาซื้ออาหารในกาดหมั้วบ้านเฮา กระแสส่วนใหญ่ตกลงกันว่า ควรจะมีการแสดงดนตรีโฟล์คซอง การฟ้อนรำ และแสดงตลก แบ่งนักเรียนเป็น

๖ กลุ่ม คณะ ป.๕ และ ป.๖ กลุ่มละ ๖ คน เลือกทำเมนูอาหารเหนือ กลุ่มละ ๒ อย่าง รับประทานอาหารสมัครนักรียนที่เล่นกีตาร์ สมัครนักร้องสมัครช่างฟ้อน ตกลงขายคุปอง ๑๐ บาท ให้ข้าว ๑ ห่อ สามารถเลือกอาหารได้ ๑ อย่าง คุปอง ๑๕ บาท ให้ข้าว ๑ ห่อ สามารถเลือกอาหารได้ ๑ อย่าง น้ำผลไม้ ๑ แก้ว คุปอง ๒๐ บาท ให้ข้าว ๑ ห่อ สามารถเลือกอาหารได้ ๒ อย่าง น้ำผลไม้ ๑ แก้ว แต่ซักรจะหวั่น ๆ ว่าจะออกมาลักษณะไหน

นักเรียนตื่นเต้นคึกคักมาก เริ่มฝึกการแสดงตามที่ตนเองเลือก ตอนเย็นหลังเลิกเรียน ตอนเที่ยงก็ช่วยกันหาขั้นตอนการทำอาหารเหนือที่พวกตนเลือก บางกลุ่มก็ปรึกษาคูปกครอง ผู้ปกครองก็สนับสนุนลูกหลาน ในครั้งนี้พากันพูดว่า “บอกครูลาเต๊อะ ขาดทุนไม่กลัว ขอให้ลูกได้ฝึกทำ ได้ความรู้ ก็พอใจละ” ให้มันได้อย่างนี้ซิ ทำให้ครูผู้สอนมีกำลังใจขึ้นอีกโขเลย และวันงานก็มาถึง คิดไม่ถึงว่าจะได้เห็นภาพอันน่ารักของเด็กที่ตั้งใจทำตามหน้าที่ของตนได้ดีมาก เป็นภาพที่ประทับใจอีกภาพหนึ่ง ภาพนักเรียนชั้นอื่นพากันหลังไหลมากาดหมั้วมาซื้ออาหารกินกัน มายืนฟังดนตรีโฟล์คซองของอ้ายปาล์มมีที่น้องไบยอช่วยร้องขับกล่อมเพลงแก่ผู้คนในงาน ภาพของพี่ ๆ ที่ฟ้อนรำอย่างตั้งอกตั้งใจ ถึงแม้จะไม่อ่อนช้อย แต่ดูแล้วน่ารักน่าประทับใจช่างเป็นภาพที่น่ารักจริง ภาพการแสดงตกลงของพี่ ๆ เรียกเสียงฮาได้ดีจากน้อง ๆ ดูุ่นวายตามประสาเด็กที่หาตุยกันนะ

เมื่อเวทีการแสดงสิ้นสุดก็มีการประเมินตามระเบียบ ได้ข้อสรุปว่ากำไร คือ ความรู้ ข้อคิดที่ควรจดจำเวลาจะทำอะไรต้องใช้คณิตศาสตร์มาช่วยในการคำนวณสัดส่วนในการทำอาหารหวานคาว แล้วพวกเราก็จะได้กำไร อาหารจะพอขายไม่ขาดไม่เกิน ของที่วางขายควรใส่

ถาดโชว์ ไม่ควรใส่หม้อปิดฝาเพราะน้อง ๆ มองไม่เห็น แล้วทุกคนก็
ลงความคิดเห็นว่า จะลองทำตามที่ประเมิน โดยจะมีโครงการ
ประกวด Master chef ซึ่งจะกำหนดงบประมาณและวัน เวลาต่อไป

พหุปัญญากับการพัฒนาที่ยั่งยืน

พระอธิการณัฐพงษ์ ฐตฺวฑฺฒสิริ
โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

พหุปัญญา คือ การพัฒนาการเรียนรู้ในแต่ละด้านตามความถนัด ความสามารถซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความสำเร็จในการศึกษาของอาตมาภาพ เริ่มต้นจากชีวิตในวัยเรียนตามระดับชั้น ปัจจุบันสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ ทางธรรม สอบได้นักธรรมเอก เป็นเจ้าอาวาสวัดดอนจั่น วัดบ้านเกิดและเป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ซึ่งจะมีวันนี้ไม่ได้หากเราไม่ค้นหาตัวเองตามความสามารถ ซึ่งเริ่มจากการเรียนแบบพหุปัญญาซึ่งทุกคนต้องรู้จักตนเอง วิเคราะห์ตนเองว่ามีความเก่ง ความสามารถในด้านใดบ้างอย่างไรบ้าง ซึ่งทุกคนมีความสามารถที่แตกต่างกันออกไป สำหรับอาตมาเองสภาพร่างกาย ตัวเล็ก สุขภาพไม่แข็งแรงเหมือนกับเพื่อน ๆ ทำงานหนักไม่ได้ แต่มีความสนใจชอบการอ่านหนังสือ มีความมั่นใจในการคิดวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ด้วยสติปัญญาไม่ต้องไม่ใช้กำลัง หรือความแข็งแรงของร่างกาย จึงมีความมั่นใจในตัวเองว่ามีความสามารถทางด้านนี้แน่ ๆ จึงเริ่มฝึกฝนเรียนรู้จากหนังสือต่าง ๆ ในห้องสมุด

และที่คุ้นเคยหรือหยาบคายให้ลองอ่านดู ทำให้เริ่มรู้จักตนเอง ว่าการที่เราจะประสบความสำเร็จได้ดีทางใดทางหนึ่งนั้น ต้องอยู่ที่ ศักยภาพของตนเอง ไม่จำเป็นต้องมีสภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง เหมือนคนอื่น ไม่จำเป็นต้องเก่งทุก ๆ อย่าง ทุก ๆ เรื่องที่หลักสูตร กำหนด แต่หากเอาดีด้านใดด้านหนึ่ง สนใจด้านใดด้านหนึ่ง ย่อม ประสบความสำเร็จในชีวิตเช่นเดียวกัน มีพุทธศาสนสุภาษิตบทหนึ่ง กล่าวว่า “ทันโตเสฏฐโฐ มนุสเสสุ ผู้ฝึกตนดีแล้วประเสริฐในหมู่มนุษย์” เพราะการฝึกฝนพัฒนาตนเอง รู้จักวิเคราะห์ความฉลาดในด้านที่ ตนถนัด จนมีวันนี้ได้เพราะการศึกษา โขคดีที่ชีวิตสมัยเรียนระดับ ประถม มีคุณครูที่ดีคอยให้ความรู้ แนะนำ มีรุ่นพี่เป็นกัลยาณมิตร ที่ดีฉันพี่น้องคอยช่วยเหลือ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน เอื้อต่อการพัฒนาตนเองจากระดับอนุบาล อ่านออกเขียนได้ในระดับ ประถมศึกษา จากนั้นผู้ปกครองฝากตัวอาตมาเป็นลูกศิษย์วัดตอนจั้น ขณะยังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ นับเป็นสิ่งที่ดีที่ได้เรียนทั้ง

ทางโลกและทางธรรมควบคู่ไปกับการเรียน อีกทั้งในโรงเรียนมีการนำกระบวนการเรียนรู้พัฒนาตามความสามารถ ให้รู้จักตนเอง ตามทฤษฎีพหุปัญญา โดยมีคุณครูสุชีลา ชาวอิน ได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าวมาปรับใช้ให้นักเรียนมีความสุขกับการเรียนรู้ในแต่ละด้าน นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง โดยมีกิจกรรมพีชน้องขวัญหรือพี่สอนน้องคอยให้คำแนะนำ ทำให้รู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีความรัก ความสามัคคี ก่อนมีการเรียนรู้จะมีการทำพิธีสู่ขวัญน้องดังปัจจุบันก็คล้าย ๆ กับการรับน้องใหม่

ช่วงก่อนจะเริ่มเข้าสู่การเรียนแบบพหุปัญญา พี่มดมีรับขวัญน้องเพื่อสร้างกำลังใจ มีการบ่อนไข ให้อพร ให้คำสัญญาแก่กันและกัน เป็นต้น จากประสบการณ์ดี ๆ เหล่านี้เองที่ถึงแม้ว่าศิษย์ แต่ละรุ่นที่จบจากโรงเรียนบ้านป่าจั่นแห่งนี้ ไม่ว่าจะไปศึกษาต่อที่ไหน ประสบความสำเร็จในชีวิตหน้าที่การงานอย่างไรก็ตาม ด้วยความผูกพันนี้ จึงมีการรวมตัวกันของศิษย์เก่าแต่ละรุ่น เป็นกลุ่มศิษย์เก่าโรงเรียนบ้านป่าจั่น เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งยังได้แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทิต่อสถานศึกษาที่จบมา อาตมาภาพก็ศึกษาจนจบและมีโอกาสตอบแทนบ้านเกิดและโรงเรียนได้ตามกำลัง ปัจจุบันเป็นเจ้าของอวาส และสอนหนังสือในโรงเรียนโดยสอดแทรกหลักคุณธรรม จริยธรรมควบคู่ไปกับการเรียนการสอน และได้นำแบบอย่างที่คุณครูเคยสอนมาปรับใช้ให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งการเรียนทางโลกและทางธรรม เพื่อที่เด็กจะได้ตั้งเป้าหมายของตนเอง รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้ชุมชน รู้สถานที่ เมื่อเติบโตขึ้นจะประสบความสำเร็จในชีวิต ดังที่เราได้ผ่านมาและเป็นแบบอย่างต่อไป

สามเกลอ

นางสาวปุณณภา จิตต์ถิธ
โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

โรงเรียนของดิฉันตั้งอยู่ที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ในภาคเหนือของประเทศไทย เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๒ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ดิฉันเป็นครูอนุบาล สอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๒ มีนักเรียนทั้งหมด ๙ คน เป็นชาย ๖ คน หญิง ๓ คน เด็ก ๆ ส่วนใหญ่เป็นเด็กในพื้นที่ ผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ทำไร่ ทำนา เด็กหลายคนเรียนรู้ในสิ่งที่ครูสอนได้เร็วมาก สามารถสนทนาโต้ตอบกับครูได้อย่างมั่นใจ ดิฉันเป็นครูสอนเด็กเล็กนักเรียนชั้นอนุบาล ๒ เมื่อพูดถึงเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๒ ทุกคนก็คงจะนึกภาพออกถึงความวุ่นวาย โกลาหล และซุกซนของเด็กในวัยนี้ได้เป็นอย่างดี ในการสอนเด็กเล็กเราต้องดูแลเขา รัก เมตตา และเอาใจใส่ ประหนึ่งว่าเขาคือลูกของเราอีกคนหนึ่ง ต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดเวลา เพราะหากพลาดสายตาไปเพียงเสี้ยววินาทีเดียวอาจมีเรื่องเกิดขึ้นทันที ไม่เรื่องใดก็เรื่องหนึ่งในแต่ละวัน

ช่วงแรกของการเปิดภาคเรียน เด็กยังใหม่กับโรงเรียนใหม่ เขายังปรับสภาพกับสิ่งแวดล้อมที่ต่างจากเดิมไม่ได้ดีเท่าที่ควรจะเป็น

จึงต้องอยู่ในสายตาของครูตลอดเวลา เด็กนักเรียนในห้องส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ บ้างขาดพ่อ บ้างขาดแม่ อยู่กับปู่ย่าตายายบ้าง ซึ่งเด็กนักเรียนในห้องของดิฉันมีสามเกลอที่มีสภาพครอบครัวที่คล้าย ๆ กัน นิสัยของเด็กนักเรียนทั้งสามคนจะคล้าย ๆ กัน คือ ชอบเอาชนะคนอื่น ชุกชวนตามประสาเด็กผู้ชายเหมือนเป็นหัวใจของห้องเรียนเลยทีเดียว เวลาทำงานก็มีวุ่นแต่จะพูดคุยหยอเย้าเพื่อนคนนั้นทีคนนี่ที หาเรื่องออกนอกห้องโดยมักจะขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำ เวลาเล่นของเล่นก็เล่นกระจัดกระจายเต็มห้องไปหมดเมื่อสั่งให้เก็บสามเกลอก็ไม่ยอมช่วยเพื่อน ๆ เก็บ โดยจะหลีกเลี่ยงด้วยการขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำ

ดิฉันคิดหาวิธีว่าทำอย่างไรให้สามเกลอมีระเบียบวินัยมากขึ้น จึงแก้ปัญหาโดยการจัดให้สามเกลอเป็นหัวหน้ากลุ่มของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้สามเกลอฝึกการเป็นผู้นำกลุ่มในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติ ก็จะทำให้สามเกลอคอยจัดแถวให้เพื่อนในกลุ่มที่ตัวเองรับผิดชอบ เวลาทำกิจกรรมในชั้นเรียนก็จะให้สามเกลอเป็นผู้นำแล้วให้สามเกลอคอยช่วยเหลือเพื่อน ๆ เวลาให้ทำชิ้นงานในห้องก็จะให้สามเกลอคอยตรวจดูว่าทำชิ้นงานเสร็จกันทุกคนไหม แล้วก็ให้สามเกลอเก็บรวบรวมชิ้นงานที่เสร็จเรียบร้อยมาส่งให้ครู จากที่เคยดื้อซนไม่มีระเบียบวินัย สามเกลอก็เริ่มมีระเบียบวินัย คอยเป็นหูเป็นตาแทนครูได้ในระดับหนึ่ง จากที่เคยทำงานเสร็จช้ากว่าเพื่อน ๆ สามเกลอก็ทำงานเสร็จทันตามเวลา เวลาเล่นของเล่นก็จะคอยเก็บและคอยกำกับให้เพื่อน ๆ ช่วยกันเก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อย จากห้องที่เคยมีแต่ความวุ่นวายโกลาหลก็กลับกลายเป็นห้องเรียนที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น

ความเหมือน...แต่แตกต่าง

นายวิบูลย์ บัวชุม

โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

ชีวิตครูที่ใกล้เกษียณอายุราชการ เพิ่งจะมีโอกาสได้สอนนักเรียนที่เป็นคู่แฝด ตามที่ได้ข้อมูลข่าวสารจากที่ต่าง ๆ ทราบมาว่า คู่แฝดส่วนมากจะมีรูปร่าง ลักษณะนิสัย พฤติกรรมต่าง ๆ จะเหมือนกัน และคล้ายคลึง ใกล้เคียงกันมาก

สำหรับคู่แฝดที่ได้สอนในปีนี้มีลักษณะรูปร่างหน้าตาเหมือนกันมาก จนบางครั้งถ้าไม่มีจุดสังเกตให้ดี ๆ ครูมักเรียกชื่อสับสนกัน จุดสังเกตด้านรูปร่างที่ทำให้เรียกชื่อได้ถูกต้องไม่สับสน คือ ตัวน้องจะมีปานเล็ก ๆ ที่หน้าผากด้านขวาบริเวณไรผม อารมณ์ของเด็กทั้งสองใกล้เคียงกัน เป็นเด็กร่าเริง แจ่มใส ยิ้มง่ายมีเสน่ห์ทีเดียว สภาพความเป็นอยู่ ครอบครัวของเด็กมีฐานะยากจน พ่อและแม่มีอาชีพทำนา ว่างเว้นจากทำนาก็รับจ้างทั่วไป แม่เป็นแม่หม้ายมีลูกติด ๑ คน ได้สามีใหม่มีลูกแฝด เด็กทั้งสองเป็นเด็กที่มีทักษะในการดำรงชีวิต ในด้านการช่วยเหลือตนเองมากกว่าเด็กในวัยเดียวกัน เช่น ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน ปัดกวาด เช็ดถู ล้างถ้วย ล้างชาม ซักผ้า หาปลา มาประกอบอาหาร เรียกว่าวันหยุดก็ติดตามพ่อแม่ทำงานต่าง ๆ

ความเหมือนของคู่แฝด ก็คือ ด้านการเรียนรู้ เด็กทั้งสองชอบเรียนภาษาไทย และคณิตศาสตร์เหมือนกัน แต่ต่างกัน คือ แผลผู้พี่มีทักษะการเรียนรู้ได้ช้ากว่าแฝดน้องทั้งสองวิชา คือ คณิตศาสตร์ และภาษาไทย

วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ใช้กับแฝดผู้พี่คือ วิธีการแรก ให้เพื่อนที่เก่งวิชาคณิตศาสตร์ เป็นที่ปรึกษา ช่วยสอน (เพื่อนช่วยเพื่อน) กิจกรรมนี้ให้เพื่อนช่วยสอนทั้งในเวลาทำแบบฝึกหัดในเวลาเรียน และในช่วงที่ซ่อมเสริม โดยที่ครูคอยเตือนและตรวจดูกิจกรรมดังกล่าวอย่างใกล้ชิด ครูต้องแนะนำวิธีการสอนของเพื่อนว่าควรมีวิธีการสอนอย่างไรเพื่อไม่ให้เป็นการกดดันผู้เรียน เช่น เริ่มต้นด้วยข้อที่ง่าย ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตัวเอง ให้แรงเสริมชมเชยเวลาที่เพื่อนทำถูกต้อง การทำกิจกรรมแบบนี้ทำให้นักเรียนกล้าที่จะคิดและทำ (มั่นใจในตนเอง) เด็กจะมีการสื่อสารภาษาที่เข้าใจกัน ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทางด้านคณิตศาสตร์มากขึ้น วิชาภาษาไทยผู้เรียนจะมีทักษะในด้านการอ่านการเขียนน้อยมาก ครูจะใช้กิจกรรมการเรียนที่หลากหลาย เช่น

๑. ให้เด็กจับคู่กับเพื่อนที่เก่ง เป็นกันเอง เป็นคนที่มั่นใจและสนิทกัน ให้ช่วยสอนในเวลาว่าง หรือชั่วโมงซ่อมเสริม โดยครูแนะนำคนสอนว่าควรสอนอย่างไร ไม่ควรให้เด็กพูดจาล้อเลียนเยาะเย้ย เวลาเพื่อนอ่านไม่ได้ ควรเน้นการให้เสริมแรงทางบวก ชมเชยให้กำลังใจกัน เด็กเลือกหนังสือต่าง ๆ ที่ตนเองชอบ เช่น หนังสือมานะมานี หนังสือการ์ตูน ฯลฯ และครูควรติดตาม ทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อดูพัฒนาการของเด็ก

๒. ให้เด็กดูนิทานจากทีวี จบแล้วให้เด็กตอบคำถามของครู หรือสรุปเรื่องให้ฟังสั้น ๆ พร้อมทั้งให้เด็กฝึกเขียนและอ่าน

จากการให้เด็กนักเรียนฝึกทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอ ทำให้เด็กมีการพัฒนาในด้านวิชาคณิตศาสตร์และภาษาไทยดีขึ้น

ทำไมเด็กยุคใหม่ ไม่ชอบการเขียน

นายจิรายุส น้อยมาลัย
โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

เมื่อเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตมากขึ้น นักเรียนในชั้นเรียน เริ่มเขียนหนังสือไม่เป็น การสะกดคำไม่ถูกต้อง การบ้านไม่ส่ง แม้แต่การออกไปทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ หลังเลิกเรียน ก็มีลดน้อยลง การบวกลบ คิดเลข นักเรียนก็เริ่มพึ่งพาเทคโนโลยีมากขึ้น การเสาะหาข้อมูลในหนังสือ เริ่มลดน้อยลง จนอาการน่าเป็นห่วง

ทุกครั้งที่สั่งงานหรือมอบหมายงาน สิ่งแรกที่เด็กนักเรียนจะนึกถึง คือ โทรศัพท์และคอมพิวเตอร์ จนครูต้องเป็นห่วงเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กกลัวว่าพัฒนาการของเขาจะไม่เกิดการเรียนรู้ เพราะแม้แต่ฟังก์เทคโนโลยีมากจนเกินเหตุอันควร จะส่งผลต่ออนาคต ซึ่งถ้าขาดเทคโนโลยีไป ก็จะช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ การที่นักเรียนตามยุคตามสมัยมีการเรียนรู้และเข้าถึงเทคโนโลยีเป็นเรื่องที่ดี แต่ปัญหาก็ตามมามากมายเช่นกัน เทคโนโลยีไม่เหมาะสมสำหรับเด็กในช่วงวัยนี้

อาจทำให้เด็กมีการพัฒนาทางร่างกาย ความคิด และสติปัญญา ลดน้อยลงเมื่อเทียบกับสมัยที่เทคโนโลยียังไม่มีบทบาทในชีวิตประจำวัน มากมายนัก จนครุกลัวว่าเด็กจะเกิดอาการเฉื่อยชา ซึ่งหมายถึงความล่าช้าทางการเคลื่อนไหว เพราะเมื่อกลับจากโรงเรียน เด็กจะเอาเวลาไปอยู่กับโทรศัพท์มือถือ ไม่ยอมออกกำลังกาย ไม่ยอมทำการบ้าน จนส่งผลกระทบต่อการศึกษาหนังสือของเด็ก เด็กหลายคนเขียนสะกดคำผิด และส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องลายมือ สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาเหล่านี้มาจากการใช้ชีวิตประจำวันที่อยู่กับเทคโนโลยีมากจนเกินไป ครุยังสังเกตเห็นพฤติกรรมของนักเรียนบางคนที่ขาดทักษะในการติดต่อสื่อสาร พูดคุย การทักทายเพื่อนในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน จนครุกลัวว่าจะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของเขาในอนาคต

หน้าที่ของผมซึ่งเป็นทั้งครูประจำชั้นและครูสอนประจำวิชา คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี จึงต้องให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้อย่างมาก อธิบายให้เด็กนักเรียนรู้จักและเข้าใจทั้งข้อดีและข้อเสียของเทคโนโลยี สมัยนี้ ว่าข้อดีมีอะไร เทคโนโลยีมีบทบาทอย่างไรในชีวิตประจำวัน ของนักเรียน เทคโนโลยีช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น สะเสงหาความรู้ต่าง ๆ ได้มากมายจากหลาย ๆ ที่ได้อย่างง่ายดายถ้ารู้จักใช้ และเข้าใจ เช่นเดียวกันกับโทษของเทคโนโลยีก็มีมากมาย เป็นเสมือนดาบสองคม การที่เราไม่เข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี อาจจะทำให้เกิดการใช้เทคโนโลยีไปในทางที่ผิด จนเป็นเหตุให้เกิดโทษมากกว่าผลดี มีความเป็นไปได้ว่าเด็กจะเจอกับสิ่งที่ไม่เหมาะสมโดยไม่ได้ตั้งใจ เช่น ข้อความหรือเนื้อหาที่รุนแรงในสื่อต่าง ๆ และหลีกเลี่ยงไม่ได้กับเรื่องเกี่ยวกับภาพลามกอนาจาร รวมไปถึงสิ่งมั่วเมายาเสพติดต่าง ๆ จนทำให้เกิดการอยากรู้อยากเห็น นักเรียนหลายคนใช้เทคโนโลยี

ไปในทางที่ผิด เนื่องจากยังไม่เข้าใจถึงขอบเขตช่วงวัยของตัวเอง เปิดรับสิ่งที่ไม่เหมาะสม เพราะฉะนั้นผมจึงต้องทำความเข้าใจกับตัวนักเรียน อธิบายและแสดงตัวอย่างให้เห็นว่า เทคโนโลยีนั้นมีประโยชน์มากมาย ถ้าเราใช้เป็นและใช้ในทางที่ถูกต้อง ซึ่งมีหลายเรื่องให้ได้เรียนรู้ หากใช้ผิดเพี้ยนไปจะส่งผลกระทบต่อต่าง ๆ ตามมา ซึ่งอาจจะเลวร้ายเกินกว่าที่นักเรียนจะนึกถึง นักเรียนควรค่อย ๆ เรียนรู้ เทคโนโลยีตามพัฒนาการให้ได้เต็มที่ก่อน นอกจากอินเทอร์เน็ตแล้วยังมีอีกมากมายให้ได้เรียนรู้ ทั้งกับเพื่อนและครอบครัว ซึ่งบางครั้งไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีเสมอไป

จุดประกายความคิด

นางญาดา สายสูง

โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง สพป.เชียงราย เขต ๔

การสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงมักจะเป็นการสอนที่จะสร้างให้ผู้เรียนเกิดทักษะได้ค่อนข้างเร็ว อีกทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกด้วย ดิฉันมีโอกาสสอนนาฏศิลป์ให้กับนักเรียน เพราะนอกจากจะสอนตามหลักสูตรการเรียนการสอนแล้ว ยังต้องสอนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนที่จัดขึ้น หรือแม้แต่การร่วมกิจกรรมงานประเพณีอื่น ๆ ในชุมชน

ดิฉันสอนโดยการให้นักเรียนฝึกการคิดทำรำเอง โดยการตีความหมายท่าฟ้อนให้เข้ากับเนื้อเพลง การแสดงออกทางภาษากายให้สอดคล้องกับเนื้อร้อง เช่น รัก ก็ใช้มือแตะอก หรือคำว่า ฟ้า ก็ตั้งปลายมือเหนือศีรษะ โดยไม่ให้นับเป็นท่อนเพลงตามจังหวะ ๕ ท่อน หรือ ๘ ท่อน วิธีการสอนแบบนี้ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะด้วยตนเอง จึงง่ายต่อการโชว์การแสดงในงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งในช่วงแรก ๆ

นักเรียนอาจจะต้องใช้เวลามากในการคิดทำรำหรือทำการแสดงออก แต่เมื่อได้ฝึกฝนบ่อย ๆ จนเกิดเป็นทักษะแล้ว อุปสรรคเหล่านี้ก็จะลดลง

ดิฉันจึงคิดว่าการนำวิธีการเหล่านี้มาใช้ยังสามารถปรับใช้ได้กับทุกสาระการเรียนรู้ หรือทุกสถานการณ์ ที่จะทำให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งทักษะเหล่านี้นักเรียนจะได้นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และครูผู้สอนก็ต้องคอยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา แก้ไข และแต่งเติม เพื่อให้มีความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

เรียนรู้ด้วยเพลง

นางสาวพานีย์ เรืองวิสัย
โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง สพป.เชียงราย เขต ๔

เต๋ย เป็นเด็กชายที่ถูกคัดกรองมาว่าเป็นเด็กพิเศษ คือบกพร่องทางการเรียนรู้ เต๋ยไม่สามารถสื่อสารโดยการเขียนให้คนอื่นเข้าใจได้ รวมถึงการอ่าน ที่ช้ามากกว่าเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน จึงเป็นที่หนักใจให้กับครูผู้สอนในแต่ละชั้นที่เต๋ยเคยเรียนผ่านมา

ปีนี้ เต๋ยเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เมื่อดิฉันมีโอกาสสอนเต๋ย ดิฉันได้ลองใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อที่จะให้เต๋ยได้รับความรู้และสามารถสื่อสารได้เหมือนนักเรียนทั่วไป แต่ก็ยังไม่เป็นผล ครูหลายคนมักจะพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า เต๋ยไม่สนใจที่จะเรียน อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้มาตั้งแต่ไหนแต่ไร จนกระทั่งเมื่อดิฉันได้ลองนำเสนอบทเรียนด้วยเพลง ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เต๋ยในวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาหน้าที่พลเมืองที่ดิฉันรับผิดชอบ เต๋ยดูชอบและมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น มีความสนใจและกระตือรือร้นเมื่อให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เต๋ยสามารถจดจำ และเข้าใจใน

เนื้อหาวิชาที่เรียนได้ดี เมื่อถึงเวลาวัดประเมินผล เตี้ยทำคะแนนได้ค่อนข้างดี เมื่อเทียบกับเด็กปกติร่วมชั้นเรียน

การสอนนักเรียนที่มีความแตกต่างกัน วิธีการสอนอาจไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน เพราะวิธีการเรียนรู้ของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ครูจึงเป็นคนที่สำคัญที่ต้องรู้จักใช้วิธีการที่หลากหลายแต่สามารถนำนักเรียนไปถึงจุดหมายได้เหมือนกัน หากแต่บางครั้งอาจจะมีปัญหาที่ต้องแก้ระหว่างทางก่อนจะถึงจุดหมายอยู่บ้าง แต่หากครูมีความมุ่งมั่นตั้งใจ และไม่ย่อท้อกับอุปสรรค เราก็จะเห็นแสงสว่างรออยู่ที่ปลายทาง

เมื่อผลสอบ O-NET ออก เตี้ยทำคะแนนได้ดี และในบางวิชาอาจจะดีกว่าเด็กปกติบางคนด้วยซ้ำไป เมื่อจบจากชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ แล้ว ปัจจุบันเตี้ยบวชเรียน และดิฉันก็หวังว่าเตี้ยน่าจะเรียนรู้ได้มากขึ้นและมีโอกาสเรียนให้จบในชั้นสูงสุดเท่าที่เตี้ยจะทำได้...

การสอนแบบโครงงาน

นางสิริกาญจน์ ดวงสุข
โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง สพป.เชียงราย เขต ๔

ดิฉันเป็นครูคณิตศาสตร์ได้รับมอบหมายให้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ วันหนึ่งดิฉันสอนนักเรียนชั้น ป.๖ เรื่องสถิติและความน่าจะเป็นเบื้องต้น ซึ่งในห้องเรียนได้คัดกรองนักเรียนแล้วเห็นว่าระดับความสามารถของนักเรียนมีความแตกต่างกันมาก มีทั้งเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์ ซึ่งมีความรู้ความสามารถที่โดดเด่นกว่าคนอื่นมาก และในขณะเดียวกัน ก็มีนักเรียนที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ คุณครูก็คิดว่าเราจะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรให้นักเรียนเข้าใจง่ายและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสามารถดึงศักยภาพของนักเรียนที่เก่ง มาช่วยเหลือเพื่อนที่อ่อน เป็นกิจกรรมที่เน้นกระบวนการกลุ่มและเพื่อนช่วยเพื่อน ประกอบกับครูได้รับสมัครนักเรียนเข้าแข่งขันโครงงานคณิตศาสตร์ ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ซึ่งตอนแรกก็ยังไม่ออกว่าจะพานักเรียนทำกิจกรรมโครงงานอะไรดีที่เกี่ยวข้องกับคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็น

เรื่องที่ยาก และการจัดกิจกรรมโครงการคณิตศาสตร์ก็เป็นกิจกรรมที่ใหม่สำหรับนักเรียนชั้นประถมในโรงเรียนนี้ ซึ่งนักเรียนไม่เคยเรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการคณิตศาสตร์ แต่คุณครูก็ไม่ได้ละความพยายามได้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ จนได้แนวคิดว่าการเรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบกิจกรรมการสอนแบบโครงการน่าจะเป็นกิจกรรมที่ดี เพราะอย่างน้อยนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เมื่อครูสอนเนื้อหาเรื่องสถิติและความน่าจะเป็นจบ ครูได้สอนองค์ประกอบการจัดทำรูปเล่มโครงการ และได้นำตัวอย่างโครงการที่เผยแพร่มาให้ให้นักเรียนได้ศึกษา แล้วให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม แบบคละนักเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อนักเรียนจะได้ดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นักเรียนแต่ละกลุ่มเป็นผู้คิดหัวข้อเอง โดยคุณครูได้กำหนดกรอบใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งโรงเรียนผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียง ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระต้องบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การจัดการเรียนรู้แบบกิจกรรมโครงการ ทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง และเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนมากยิ่งขึ้น มีทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ในการทำงาน นอกจากนี้การจัดกิจกรรมโครงการทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จากกิจกรรมดังกล่าวทำให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนซึ่งเห็นได้ชัดเจนจากผลการสอบระดับชาติ (O-NET) ป.๖ มีคะแนนสูงกว่าระดับประเทศ และมีนักเรียนที่เก่งได้คะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน จำนวน ๒ คน ส่วนประโยชน์ที่เกิดกับครู คือ ครูมีความภาคภูมิใจที่สอนนักเรียนประสบความสำเร็จที่สำคัญ คือ การได้รับความเชื่อถือและความศรัทธาจากลูกศิษย์

ปัญหาคือความท้าทาย แก้ไขได้ ให้ตรงจุด

นางสิริกาญจน์ ดวงสุข
โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง สพป.เชียงราย เขต ๔

ดิฉันเริ่มสอนวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ครั้งแรกเมื่อมาเป็นครูที่โรงเรียนนี้ ตอนแรกก็คิดหนักเหมือนกัน เพราะเคยสอนแต่เด็กมัธยม ซึ่งมีความพร้อมเกือบทุกด้าน แต่เมื่อได้มาสัมผัสกับเด็กนักเรียนชั้นประถมตัวเล็ก ๆ ความเชื่อบริสุทธิ์ และความไร้เดียงสาของเด็ก ๆ กลับทำให้มีความรู้สึกชอบและภูมิใจมาก ๆ เพราะอะไรนะเหรอคะ ก็เพราะว่าเราสามารถสอนให้นักเรียนรู้จักการคิดคำนวณ คิดเลขเป็น เวลาที่พวกเขาไปซื้อของ พวกเขาจะได้รู้จักคิดเองว่า ตัวเขามีเงินอยู่เท่าไรจะซื้อของราคาเท่าไร และที่สำคัญ เมื่อซื้อของไปแล้วเขาจะเหลือเงินเท่าไร นี่แหละค่ะเหตุผลที่ทำให้รู้สึกภาคภูมิใจ

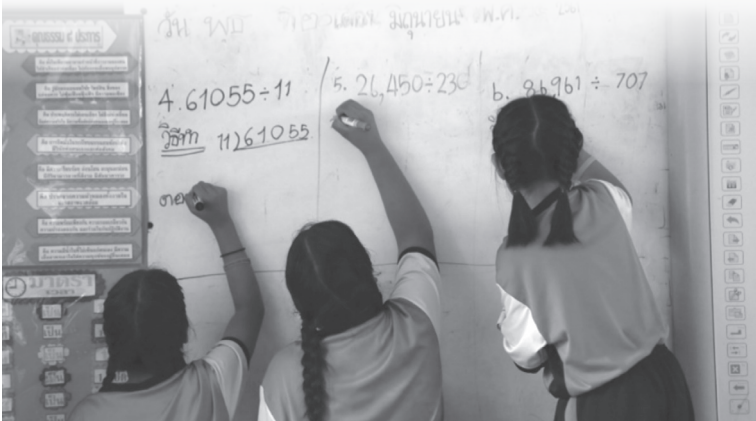
แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการสอนคณิตศาสตร์ก็มีบ้าง (เหมือนกับวิชาอื่น ๆ) นั่นคือ เด็กนักเรียนบางคนยังบวก ลบเลขไม่เป็น และไม่ถูกต้อง อ้อ สื่อบอกไป ดิฉันสอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ - ๖ ค่ะ ชั้นที่พบปัญหามาก ๆ เลยก็คือชั้น ป.๓ (ที่เพิ่งเลื่อนชั้น

มาจาก ป.๒ ใหม่ ๆ) ตอนแรกก็ลองให้พวกเขาทำแบบฝึกหัดง่าย ๆ แต่พอตรวจดูแล้ว ทำให้รู้ว่าบางคนยังทำไม่ได้เลย จึงต้องหาวิธีการต่าง ๆ มาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ หลังจากที่คิดกลับไปกลับมาหลายร้อยรอบแล้ว ก็สามารถสรุปออกมาเป็นขั้นตอนการแก้ปัญหาได้ดังต่อไปนี้

แผนแรก หลังจากที่ครูสอนวิธีคิด/วิธีทำเสร็จแล้ว ก็ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด แล้วครูก็จะคอยสังเกตการทำงานของนักเรียนว่ามีใครบ้างที่ทำได้ และทำไม่ได้เพราะอะไร แล้วก็นั่งดูอยู่ที่โต๊ะรอให้นักเรียนที่ทำไม่ได้มาถาม แต่ไม่มีใครเข้ามาถามครูเลย (อาจเป็นเพราะเราเป็นครูที่เพิ่งย้ายมา และเป็นครูใหม่สำหรับนักเรียน) ที่แรกคิดว่านักเรียนทำแบบฝึกหัดได้ แต่ไม่ใช่อย่างที่คิดเลย ส่วนใหญ่ทำผิดพลาด ในเมื่อแผนแรกใช้ไม่ได้ผลจึงต้องใช้แผนต่อไป

แผนสอง หลังจากที่ครูสั่งงานให้นักเรียนทำแล้ว ครูก็จะเดินดูนักเรียนทำงานทีละคน ๆ ถ้าคนไหนทำผิด ครูก็จะเดินเข้าไปใกล้ ๆ แล้วจะถามว่า “ข้อนั้นทำอย่างนั้น แล้วได้คำตอบเท่านั้นจริงหรือ” เขาจะหันมามองครู และรีบดูตามที่ครูบอก แล้วก็ลองคิดใหม่อีกครั้ง ถ้าเขาคิดแล้วได้คำตอบใหม่ที่ไม่เหมือนเดิม เขาก็จะพูดขึ้นมาเบา ๆ ว่า “เออใช่ผิดจริง ๆ ด้วย” แต่ถ้าครูบอกว่ายังไม่ถูกนะ เขาก็จะพยายามคิดใหม่อีกครั้ง แต่ถ้ายังไม่ถูกอีก เขาก็จะหันมาถามครูว่า “ครูครับ (คะ) ข้อนี้ทำยังไงครับ (คะ)” ครูก็จะอธิบายให้เขาฟังตรงนั้นเลย ทำแบบนี้ทีละคน ๆ เลยนะคะ แต่ก็ยังไม่ได้ผลเท่าไร เพราะบางครั้งเพื่อนที่นั่งข้าง ๆ จะคอยบอกคำตอบ หลังจากที่เข้ามาแล้ว ๒ แผน ก็ใช้ว่าจะไม่ได้ผล และผลที่ได้ก็มีประโยชน์อยู่เหมือนกัน คือทำให้ครูรู้ว่าใครบ้างที่ทำได้ และใครบ้างที่ทำได้ ถ้ารู้อย่างนี้แล้ว ก็ต้องตามด้วยแผนต่อไป

แผนสาม คราวนี้ หลังจากที่ครูสั่งงานแล้ว ครูก็จะกลับไปนั่งที่โต๊ะ นั่งดูนักเรียนทำงานกันไปสักพักหนึ่ง แล้วก็เรียกนักเรียนทีละคน เรียกทำไมนะหรือคะ ก็เรียกให้เขานำสมุดงานมาให้ครูดูนะสิคะ ถ้าคนไหนทำไม่ได้ ครูก็จะให้เลื่อนเก้าอี้ของเขามานั่งที่โต๊ะครู แล้วสอนตรงนั้นเลยจนกว่าเขาจะทำได้ ทำแบบนี้กับทุกคนที่ทำไม่ได้ ซึ่งก็ได้ผลดีเหมือนกันคะ ถึงจะสอนช้าหน่อยแต่ทำให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดได้ นอกจากนั้น ครูก็จัดสอนเสริมหลังเลิกเรียนให้กับนักเรียนเสริมนักเรียนเก่ง และซ่อมให้แก่นักเรียนอ่อน การที่เสริมให้กับนักเรียนเก่ง เพื่อให้เพื่อนที่เรียนเก่งแล้ว ได้ช่วยเพื่อนที่เรียนอ่อน โดยจับคู่เพื่อนช่วยเพื่อน เพราะเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ เป็นเนื้อหาวิชาที่ต่อเนื่องนักเรียนสะสมความไม่เข้าใจก็จะส่งผลต่อการเรียนในขั้นที่สูงขึ้น สิ่งที่คุณครูได้รับจากกิจกรรมที่ทำคือ ความภาคภูมิใจที่เห็นนักเรียนตัวเล็ก ๆ แต่มีน้ำใจที่ยิ่งใหญ่ให้แก่กัน มีความรัก ความสามัคคี ในกลุ่มเพื่อน และได้รับความไว้วางใจจากผู้ปกครองอีกด้วย

อ่านออกเขียนได้ ไม่ง่ายเลย

จ.ส.ต.หญิงจิรภรณ์ เตรียมพิชิต
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคดุสิต
จังหวัดเชียงราย

ปี ๒๕๕๗ ได้เริ่มสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ด้วยโครงการ “แก้ไขปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้” ตามหนังสือของอาจารย์ ศิวกานท์ ประทุมสูติ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยทักษะบันได ๔ ขั้น ซึ่งเป็นกระบวนการฝึกอ่านแบบแจกลูกสะกดคำและผันเสียง ไปพร้อม ๆ กับการอ่านคำ อ่านกลุ่มคำ อ่านเรื่อง คัดลายมือ และ เขียนตามคำบอก บูรณาการกับทักษะการฟัง การพูดคุยสนทนา และ กิจกรรมถามตอบต่าง ๆ โดยบันไดทักษะ ๔ ขั้น มีดังนี้

- ขั้นที่ ๑ ครูนำเด็กเปล่งเสียงอ่านแจกลูก สะกดคำ ผันเสียง กระทำซ้ำ ๆ คำละประมาณ ๒ - ๓ รอบ
- ขั้นที่ ๒ ครูนำเด็กเปล่งเสียงอ่านคำ กลุ่มคำ และข้อความ กระทำซ้ำ ๆ ประมาณ ๒ - ๓ รอบ
- ขั้นที่ ๓ ให้เด็ก “คัดลายมือ” จากคำ กลุ่มคำ และข้อความ ที่ผูกไว้เป็นเรื่อง
- ขั้นที่ ๔ ทดสอบ “เขียนตามคำบอก” โดยเลือกจากคำ หรือกลุ่มคำ เหมือนข้อความที่เด็กคัดลายมือแล้ว มาเป็นคำทดสอบ

จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ มา ๔ ปี พบปัญหาคือ

๑. เด็กไม่มีพื้นฐานมาจากชั้นอนุบาล ต้องมาปูพื้นฐานพยัญชนะ สระ ที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผน

๒. เด็กออกเสียงไม่ถูกต้องไม่ชัดเจน เช่น คำว่า กิน ออกเสียงเป็น กิง เป็นต้น ทำให้เด็กเขียนคำผิด

๓. เด็กเริ่มเบื่อกับการสอนแบบเดิม ๆ เด็กเริ่มไม่ให้ความสนใจ

๔. เด็กอ่านสะกดคำทุกตัว ทำให้เด็กอ่านเป็นประโยคหรือข้อความไม่ได้เท่าที่ควร

๕. ครูผู้สอนออกเสียง ร ไม่ได้ ทำให้เด็กออกเสียงไม่ได้เป็นบางส่วน

ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ จึงทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ครบ ๑๐๐ เปอร์เซนต์

จากปัญหาดังกล่าว ปีการศึกษานี้ ครูผู้สอนจึงจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อ มาประกอบการเรียนการสอน ใช้เพลงสระต่าง ๆ พยายามสอนแบบใช้สื่อและจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อเรียกความสนใจของเด็ก และใช้ใบงานประกอบการสอนทุกครั้ง ขณะเดียวกันก็ไม่ทิ้งทักษะบันได ๔ ชั้น ควบคู่กับการใช้สื่อ ยังมีการเขียนตามคำบอกเพื่อทดสอบความเข้าใจของเด็กด้วย

ความพยายามทั้งหมดนี้หวังเพื่อให้เด็กอ่านออกเขียนได้ มีความรู้ไปต่อยอดในระดับชั้นที่สูงขึ้นต่อไป

ผลสัมฤทธิ์ของ NT

นางแก้วตา มีบำรุง
โรงเรียนวัดเหนือ สพป.ราชบุรี เขต ๒

ดิฉันนางแก้วตา มีบำรุง ตำแหน่งพนักงานราชการ รับผิดชอบ และดูแลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ (ครูประจำชั้น) เป็นเวลา ๑๓ ปี ในการทำงาน การเป็นครูต่อนักเรียนก็อย่างที่พูดกันว่า ทำอย่างไร เด็กจะเรียนเก่ง รักในการเรียน มีจิตอาสา ดิฉันไม่รู้ว่าครูท่านอื่น คิดอย่างไร คนเราคิดไม่เหมือนกัน ๑๓ ปี ทำให้เรารู้ว่า เด็ก ๆ มีความสามารถไม่เท่ากัน มีความบกพร่องไม่เหมือนกัน มีความเป็นอยู่ไม่เหมือนกัน แต่เมื่อมาโรงเรียนการดูแลของครูจะดูแลเด็กเหมือนกัน ๆ กัน

วันแรกของการเปิดเรียน ดิฉันจะพูดกับนักเรียนว่า เมื่อทุกคน เลื่อนมาอยู่ชั้น ป.๓ แล้วต้องตั้งใจเรียน มีอะไรที่สงสัยให้รีบถาม ไม่เข้าใจก็ต้องถาม เพราะชั้น ป.๓ มีการประเมินระดับชาติ ข้อสอบที่เขาออกมามันยากมาก เพราะฉะนั้น ทุกคนต้องตั้งใจเรียน นักเรียน เรียนไปพร้อมกับโรงเรียนไกลกังวล ซึ่งบางคนก็เรียนทัน บางคน ก็เรียนไม่ทัน ดิฉันก็เลยใช้เวลาอีก ๑๕ นาที ที่เหลือเพราะโรงเรียน ไกลกังวลเรียนแค่ ๔๕ นาที เวลาที่เหลือดิฉันจะสอนเสริมให้นักเรียน โดยใช้ใบงานที่หาจากอินเทอร์เน็ต ดิฉันจะเน้นเพียง ๓ วิชาหลักที่จะ

สอนเสริม คือ วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ ดิฉันจะให้นักเรียนทำใบงานเสริมในเทอมแรก ทำแบบนี้ทุก ๆ ชั่วโมง ซึ่งเด็กบางคนทำเสร็จทันแต่บางคนก็ไม่ทัน ดิฉันก็จะให้ทำในท้ายชั่วโมงต่อไปจนเสร็จ ดิฉันจะทำแบบนี้ทุกวัน และพูดกับเด็กเสมอว่า “นักเรียนอย่าเบื่อนะที่ครูให้นักเรียนทำแบบนี้ทุก ๆ ชั่วโมง ก็เพื่อนักเรียนเองนั่นแหละ เพราะนักเรียนต้องสอบ NT คือการสอบระดับชาติ ซึ่งเป็นข้อสอบที่ยากมากนะ” เข้าเทอมที่สอง ดิฉันก็ทำแบบนี้มาตลอด แต่จะเพิ่มข้อสอบ NT ซึ่งเป็นข้อสอบเก่า ๆ มาให้นักเรียนทำ ทำเหมือนสอบจริง ๆ โดยครูปริ้นกระดาษคำตอบจริง ๆ ให้ทำ แต่ครั้งดิฉันจะให้นักเรียนแข่งกัน ใครทำถูกต้องมากครูจะมีรางวัลให้ เด็กก็จะสนุกเพราะแต่ละคนต้องการจะชนะเพื่อนคนอื่น ทำให้เขาตั้งใจทำมากขึ้น แต่มีเด็กบางคนที่เขาเรียนไม่ค่อยรู้เรื่อง และทำงานช้ากว่าเพื่อน ๆ ดิฉันก็จะพูดปลอบโยนว่า “ทำเสร็จช้าดีกว่าไม่ทำเลยนะ” เด็กเขาก็รู้สึกสบายใจ ดิฉันสังเกตหน้าเด็ก ๆ เขาก็ยิ้ม ๆ ดิฉันก็สบายใจ ดิฉันพูดเพื่อไม่ให้เด็กเครียด ครูคนอื่นเขาทำแบบไหนดิฉันไม่รู้แต่ดิฉันทำแบบนี้มาตลอด ดิฉันยอมรับว่าดิฉันกลัวมากที่สุดถ้านักเรียนสอบหรือประเมินระดับชาติได้คะแนนที่หลัง ๆ ดิฉันจึงพยายามสอนและเน้นให้นักเรียนทำใบงาน ทำแบบทดสอบอยู่ตลอดเวลา ดิฉันจะพูดกับเด็กอยู่เสมอว่า ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่นวันนี้เราทำไม่ได้ วันหน้าหรือวันพรุ่งนี้ เราก็คงทำได้ เวลาผลสอบออกมา ดิฉันก็พอใจที่นักเรียนทำข้อสอบได้ อาจจะไม่มากตามที่หวัง แต่ก็เห็นได้ว่าเขาทำเต็มที่แล้ว ดูจากการใช้เวลาสอนเสริมท้ายชั่วโมง และก็ชื่นใจที่คะแนนของนักเรียนแต่ละรุ่นไม่ต่ำกว่าระดับชาติ ดิฉันนำผลสอบมาบอกนักเรียนทุกคนดีใจ เพราะนี่คือผลที่ทุกคนตั้งใจเรียน สนใจเรียน ทุกคนเป็นหน้าเป็นตาให้กับโรงเรียน ครูดีใจกับนักเรียนทุก ๆ คนด้วยนะคะ

เพื่อนช่วยเพื่อน ร่วมเดินทางสู่ O-NET

นางดารุณี ขจัดภัย

โรงเรียนวัดเหนือ สพป.ราชบุรี เขต ๒

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนขนาดเล็ก คงจะมีสภาพปัญหาเหมือน ๆ กัน นั่นก็คือ ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอก และครูไม่ครบชั้น โรงเรียนของดิฉันพบสภาพปัญหาเช่นกัน ดิฉันได้รับมอบหมายให้เป็นครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๖ และรับผิดชอบสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ยกเว้นภาษาอังกฤษ ดิฉันจัดการเรียนการสอนอยู่ภายในห้องเดียวกัน แต่สอนแยกชั้นกัน โดยจัดการเรียนการสอนดังนี้ ขณะที่ดิฉันสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ก็ให้ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ทำแบบฝึกทบทวน หรือใบงาน เช่นเดียวกัน ขณะที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ก็ให้ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ทำแบบฝึกหัดทบทวน หรือใบงาน ปัญหาเกิดขึ้นตามมา เพราะนักเรียนบางคนทำไม่ได้ บางคนทำช้า บางคนคุยเล่นกัน ทำให้ครูเกิดความเครียด แต่ด้วยรักในอาชีพครู ดิฉันพยายามหาทางแก้ปัญหา จนกระทั่งวันหนึ่ง ดิฉันได้อ่าน พระราชนิพนธ์สัจจะของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ตอนหนึ่งว่า “ครูต้องสอนให้เด็กนักเรียนมีน้ำใจ เช่น คนเรียนเก่ง ช่วยติวเพื่อนที่เรียนล้าหลัง มิใช่สอนให้เด็กคิดแต่จะแข่งขันกับเพื่อน เพื่อให้ตนเองได้ลำดับดี ๆ เช่น สอบได้ที่หนึ่งของชั้น แต่ต้องให้เด็ก แข่งขันกับตนเอง” (๑๑ มิ.ย. ๕๕)

ดิฉันจึงน้อมนำพระราชกระแสของพระองค์ มาจัดกิจกรรม การเรียนการสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยให้นักเรียนที่เก่ง มีความ รับผิดชอบ และมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นหัวหน้ากลุ่ม แล้วชี้แจงวิธี การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อนให้นักเรียนทุกคนทราบ และขอความ ร่วมมือให้นักเรียนร่วมกิจกรรม หลังจากครูสอนในแต่ละครั้งก็จะ มอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หรือใบงาน นักเรียนแต่ละกลุ่ม ระดมสมองช่วยกันคิด ถ้าใครไม่เข้าใจ ผู้ที่เข้าใจช่วยอธิบายจนเพื่อน เข้าใจ แต่ถ้ายังไม่เข้าใจครูจะอธิบายเอง ครูสังเกตพฤติกรรมและ ประเมินผล นำมาวิเคราะห์ เพื่อนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

นอกนั้นดิฉันได้นำกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ใ้กับกิจกรรม การติว O-NET ด้วยเช่นกัน ดิฉันให้นักเรียนจับคู่กัน เก่งคู่อ่อน ปานกลางคู่ปานกลาง นำผลการเรียน ผลสอบ Pre - O-NET มาวิเคราะห์เป็นรายบุคคลว่า ผู้เรียนยังขาดความรู้ความสามารถใน เรื่องใดบ้าง และนำข้อสอบ O-NET, Pre - O-NET ปีที่ผ่านมา และ รูปแบบข้อสอบของ สทศ. มาวิเคราะห์ จัดทำข้อสอบคู่ขนานตาม ตัวชี้วัด ต่อจากนั้นจะให้นักเรียนจับคู่ทำข้อสอบ O-NET แต่ละปี นักเรียน ต้องให้เหตุผลได้ด้วยว่าข้อนี้ถูก ข้อนี้ผิดเพราะเหตุใด นักเรียนจะต้อง วิเคราะห์ข้อสอบในแต่ละข้อ เปิดโอกาสให้นักเรียนค้นหาคำตอบจาก แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น จากหนังสือ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น นักเรียน ร่วมกันเฉลย ครูซักถามและอธิบายเพิ่มเติม ส่วนใหญ่การติว O-NET

ดิฉันจะตีช่วงเสาร์-อาทิตย์ เพราะมีเวลาอยู่กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพียงชั้นเดียว จึงสอนได้เต็มเวลา และเวลาทำข้อสอบไม่มีเสียงน้อง ๆ รบกวนจะได้มีสมาธิ จากการจัดกิจกรรมนี้ ครูผู้สอนจะเสียสละเวลาในการเตรียมข้อสอบตามตัวชี้วัดของแต่ละมาตรฐาน และศึกษาหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ เพื่อนำมาสอน เสียสละเงินในการจัดทำข้อสอบ มอบเป็นขวัญและกำลังใจให้นักเรียน

จากการใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมีความรับผิดชอบใฝ่รู้ใฝ่เรียน อ่านหนังสือทบทวนบทเรียน และหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต เช่น ครูโฮ้ หรือ บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ กระทรวงศึกษาธิการ โดยครูไม่ต้องบังคับ กิจกรรมประสบความสำเร็จได้ เพราะผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา ทุกฝ่ายให้ความร่วมมือกัน

ผลการจัดกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน ... ร่วมเดินทางสู่ O-NET ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่ และระดับชาติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสอบ O-NET สูงกว่าระดับประเทศทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกปี และจากการจัดอันดับระดับเขตพื้นที่ อยู่ลำดับ ๑ ใน ๑๐ ของทุกปี

ปลูกพืชกันได้

นางอารีย์ บุญเสียะ

โรงเรียนวัดเหนือ สพป.ราชบุรี เขต ๒

โรงเรียนวัดเหนือเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ข้าพเจ้าย้ายมาสอนในปี พ.ศ.๒๕๕๗ ถือว่าเป็นครูคนใหม่ในขณะนั้น สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ อาคารเรียนจะมี ๒ อาคาร ข้าพเจ้าอยู่อาคาร ๒ ซึ่งในสภาพแวดล้อมของอาคารและบริเวณยังไม่ถูกใจข้าพเจ้าเท่าไรนัก ไม่ประทับใจมีน้อย หน้าอาคารก็ยังไม่สวย จึงปรึกษาคณะครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ว่าจะปลูกต้นไม้ประดับหน้าอาคาร ครูชั้น ป.๑ ก็สนับสนุนดี ประมาณเดือนมิถุนายน โรงเรียนมีกิจกรรมวันไหว้ครู ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนได้มอบหมายให้มีหน้าที่จัดสถานที่ พร้อมกับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่เริ่มมีปัญหาเพราะไม่มีต้นไม้ประดับตกแต่งเวที ต้องขอยืมต้นไม้ประดับจากครูชั้นอนุบาลทุกครั้ง และเมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมจะได้รับมอบหมายให้จัดสถานที่ จึงคิดปลูกต้นไม้ประดับใส่กระถาง โชคดีของข้าพเจ้าที่มีผู้ปกครองใจดีนำมาให้บ้าง รวมกับของข้าพเจ้าและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่นำมาจากบ้าน แล้วให้นักเรียนชั้น ป.๑ และ ชั้น ป.๒ ช่วยกันปลูกใส่กระถาง หลังจากนั้นข้าพเจ้า

ก็เริ่มให้นักเรียนปลูกพืชกินได้ ตอนแรกให้ปลูกผักบุงใส่กระถางใส่ตะกร้า พอโตเต็มที่นักเรียนก็นำกลับบ้าน ต่อมาอยากให้นักเรียนปลูกในแปลงบ้าง จึงขอแรงผู้ปกครองช่วยกันทำแปลง ก็ได้แปลงเป็นที่เรียบร้อย แล้วนักเรียนลงมือหว่านเมล็ดพันธุ์และดูแล พอเริ่มออกนักเรียนก็ดีใจ ตื่นเต้น มีความสุขที่เห็นผลผลิตของตัวเอง ผ่านมาไม่กี่วันไก่บ้านข้างๆ โรงเรียนก็เข้ามาจิกกินหมด ก็คิดว่าไม่ได้ผลแล้วจึงคิดปลูกพืชที่ไก่จิกไม่ได้ เลยขอพันธุ์กล้วยน้ำหว่า กล้วยหอม มะละกอมะม่วงหาวมะนาวโห่ มะพร้าว น้ำหอม เตยหอม มาปลูกด้านหลังอาคาร ๒ ข้าพเจ้าจะใช้ชั่วโมงกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ในช่วงเวลาที่ยังไม่มีผลผลิตจากการปลูกกล้วย มะละกอมะม่วงหาวมะนาวโห่ มะพร้าว น้ำหอม ก็จะให้นักเรียนปลูกผักบุง

ปีที่ ๒ กล้วยน้ำหว่าเริ่มออกผล ช่วงนั้นกล้วยราคาแพง กล้วยที่แก่เต็มที่ถ้าเครือกล้วยอยู่ใกล้รั้ว ก็จะหาย ข้าพเจ้าก็เริ่มเสียดาย แต่ก็ปลอบใจตัวเองว่าไม่เป็นไรเราก็ยังมีให้นักเรียนได้กิน เมื่อกล้วยสุกนักเรียนจะได้กินตั้งแต่ชั้นอนุบาล จนถึงชั้น ป.๖ ทุกครั้ง ส่วนมากข้าพเจ้าจะเปลี่ยนรายการไม่ให้นักเรียนเบื่อ เช่น ทำกล้วยอบ กล้วยบวชชี กล้วยตาก มะละกอสุกก็รับประทานสุก มะละกอดิบก็จะทำส้มตำรับประทานกัน

ปีที่ ๓ มะม่วงหาวมะนาวโห่เริ่มออกลูก ข้าพเจ้าก็จะสอนให้นักเรียนทำน้ำสมุนไพรมะม่วงหาวมะนาวโห่ดื่มกันทั้งโรงเรียน เตยหอมก็จะนำมาให้นักเรียนทำขนมบัวลอย มะพร้าว น้ำหอมสองต้นยังไม่ออกผล ข้าพเจ้าคงจะไม่ได้เห็น เพราะเกษียณอายุราชการเสียก่อน จากการที่ข้าพเจ้าทำให้นักเรียนได้รับประทาน ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง นักเรียนก็คงจะไปเล่าให้ผู้ปกครองฟังบ้าง ผลที่ได้รับ

คือ ผู้ปกครองและชาวสวนที่อยู่ใกล้ ๆ โรงเรียน เวลาที่มีกล้วยน้ำว้าสุก ก็จะนำมาให้โรงเรียน ครูกับนักเรียนร่วมทำกิจกรรมในช่วง ว่าง ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ร่วมกัน ก็ได้ความรู้ ความสามัคคีในการทำงาน นักเรียนสามารถนำประสบการณ์เหล่านี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

การที่ข้าพเจ้าได้ปลูกพืชกินได้ที่โรงเรียน บางครั้งก็มีผู้ปกครอง เข้ามาขอมะละกอไปแกงอยู่บ่อย ๆ มะม่วงหาวมะนาวโห่ก็ขอไปทำ แซ่อิมบ้าง สำหรับด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วง ว่าง ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ก็ใช้วัสดุจากกล้วยทำม้ก้านกล้วย ทำกระทง เตยหอมก็นำมาให้ นักเรียนได้ฝึกพับดอกกุหลาบจากใบเตยหอม โดยเชิญภูมิปัญญาชาวบ้านมาสอนนักเรียน

ผลจากการที่ข้าพเจ้าได้คิดปลูกพืชกินได้ในโรงเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน มีผลไม่รับประทานตลอดปี ครูและนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีความสุข และนักเรียนได้เรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง

บันทึกความทรงจำของครู ป.๑

นางอารีย์ บุญเสียะ

โรงเรียนวัดเหนือ สพป.ราชบุรี เขต ๒

ข้าพเจ้ารับราชการครู เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่จังหวัดกาญจนบุรี เป็นครั้งแรก และเป็นครูผู้สอนในระดับชั้น ป.๑ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งที่จังหวัดราชบุรี ได้รับมอบหมายให้สอนชั้น ป.๑ จนถึงปัจจุบัน รวมเวลาที่สอนชั้น ป.๑ เป็นเวลา ๓๔ ปี ทำให้ข้าพเจ้ามีความชำนาญในการสอนนักเรียนชั้น ป.๑ ให้นักเรียนอ่านออก เขียนได้พอสมควร

เทคนิคการสอนของข้าพเจ้า สามารถนำนักเรียนชั้น ป.๑ อ่านคล่อง เขียนคล่อง ได้สำเร็จ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ตามแผนการสอนที่จัดทำไว้ เน้นการสะกดคำ แจกลูก ประโยค และเสริมบทเรียนจากหนังสือเรียนภาษาไทย การสอนฝึกให้นักเรียนรู้จัก รูป และจำเสียงของพยัญชนะ สระวรรณยุกต์ โดยวิธีสอดแทรกด้วยการใช้สื่อต่าง ๆ การให้เล่นเกมส์ หรือร้องเพลง ซึ่งจะให้นักเรียนดูรูป พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และฝึกพูดฝึกเขียนไปพร้อมกับใช้เทคนิค BBL (Brain-based Learning) เข้ามาช่วยกระตุ้นการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความสุขและไม่เบื่อในการเรียนรู้

เมื่อเห็นว่านักเรียนมีความแม่นยำในเรื่องพยัญชนะ สระ ตัวสะกด วรรณยุกต์ ดีแล้ว จากนั้นค่อยฝึกสะกดคำ แจกลูกขี้ โดยใช้วิธีฝึก ขี้ ย้ำ ทวน ให้นักเรียนสามารถอ่านหนังสือและเขียนตามคำบอกได้

ในระหว่างการสอนนั้น ข้าพเจ้าก็จะประเมินการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนควบคู่ไปด้วย มีนักเรียนในความดูแลแต่ละปี ไม่เกิน ๒๐ คน ทำให้ง่ายต่อการสังเกตพฤติกรรมการเรียนอย่างใกล้ชิด เมื่อพบนักเรียนที่เรียนช้ากว่าคนอื่น ๆ ที่ยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จะแก้ปัญหาด้วยการให้มานั่งใกล้ ๆ เพื่อดูแลการเรียนอย่างใกล้ชิด ส่วนช่วงพักกลางวันจะเรียกให้มาอ่านหนังสือให้ฟัง เพื่อกระตุ้นความสนใจ และฝึกทักษะไปพร้อม ๆ กัน จนนักเรียนอ่านหนังสือได้ทันเพื่อนร่วมชั้น ข้าพเจ้าสามารถการันตีได้ว่านักเรียนชั้น ป.๑ ที่ข้าพเจ้าสอนอ่านออกเขียนได้ ๑๐๐%

เทคนิคการสอนของข้าพเจ้าไม่มีอะไรมาก จะใช้ตนเองเป็นสื่อการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนอยากมาเรียนหนังสือ จะสอนโดยวิธี ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนสนุกสนาน มีความสนใจในการเรียน ขณะเดียวกันก็ได้รับความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยยึดคติว่า “คนเป็นครู ต้องแต่งตัวสวย อารมณ์ดี สนุกในการสอน ให้พรเป็นประจำ”

อ่านคล่องเขียนคล่องตั้งใจฉัน

นางกรรณิกา ภูระหงษ์
โรงเรียนวัดเหนือ สพป.ราชบุรี เขต ๒

วันนี้เป็นวันแรกของการเปิดภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ฉันได้สอนประจำชั้น ป.๕ เหมือนทุกปี นักเรียนรุ่นนี้มีจำนวน ๘ คนพอ ๆ กับปีการศึกษาที่แล้ว คือ ๗ คน ฉันทดสอบการอ่านของนักเรียนจากการให้อ่านหนังสือเรียนภาษาพาที มีนักเรียนหลายคนอ่านไม่ค่อยคล่อง ฉันจึงนำคำศัพท์พื้นฐานที่นักเรียนควรรู้ของชั้น ป.๕ มาให้นักเรียนอ่านทุกวันและให้นักเรียนเขียนตามคำบอกวันละ ๑๐ คำ ฉันตรวจให้คะแนนนักเรียนทุกคน ถ้านักเรียนคนไหนเขียนผิดก็ให้แก้คำผิด ๑ คำ ๓ ครั้ง ด้วยปากกาสีแดง ฉันเห็นนักเรียนหลายคนตั้งใจที่เขียนได้คะแนนเต็ม จะมีประมาณ ๓ คนที่บางครั้งเขียนได้คะแนนน้อย เช่น ได้ ๕ คะแนน เต็ม ๑๐ บางครั้งได้ต่ำกว่า ๕ ถ้าใครได้คะแนนต่ำกว่า ๕ คะแนน ฉันก็จะให้นักเรียนเขียนตามคำบอกทั้ง ๑๐ คำ อีกครั้งหนึ่ง ฉันฝึกให้นักเรียนเขียนตามคำบอกแบบนี้ทุกวัน และทำให้นักเรียนเขียนคำผิदन้อยลง ทำคะแนนได้มากขึ้น

นอกจากนั้นฉันจะเน้นให้นักเรียนอ่านออกเสียงบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดทักษะในการอ่านมากขึ้น โดยให้อ่านบทเรียนในหนังสือเรียน ภาษาพาทีคนละ ๕ บรรทัด ให้ครบตามเลขที่และอ่านให้จบบทฝึกอ่านบทอาขยาน เช่น บทอาขยานบทหลักในหนังสือเรียนวรรณคดี ลำนำ เรื่อง สังข์ทอง ตอนกำเนิดพระสังข์ “เมื่อนั้นพระสังข์ซ่อนอยู่ ก็รู้สิ้น พระแม่ไปป่าเป็นอาจิม ในจิตคิดถวิลทุกเวลา จะใคร่ออกช่วย พระแม่เจ้า สงสารผ่านเกล้าเป็นหนักหนา เหนื่อยยากลำบากกายา กลับมาจนค่าแล้วร่ำไร...” ในช่วงแรกนักเรียน ยังอ่านบทอาขยาน เสียงเพี้ยน ๆ และไม่คุ้นเคยกับการอ่านทำนองเสนาะสักเท่าไร ฉันก็อ่านให้นักเรียนฟังทีละวรรคและให้นักเรียนค่อย ๆ อ่านตามที่ละคน นักเรียนก็เริ่มอ่านดีขึ้นและจำเนื้อหาในบทอาขยานได้อย่างขึ้นใจ โดยไม่ต้องดูตามหนังสือ บทอาขยานมีคำยากซ่อนอยู่ในนั้นหลายคำ และฉันก็คิดว่า น่าจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยทำให้นักเรียนอ่านหนังสือ ได้คล่องขึ้น

ต่อมาฉันฝึกให้นักเรียนท่องบทอาขยานบทต่อไป ซึ่งยากขึ้นมาอีกเพราะเป็นกาพย์ยานี ๑๑ นั่นก็คือ บทอาขยานบทหลัก วิชา เหมือนสินคำ “วิชาเหมือนสินคำ อันมีค่าอยู่เมืองไกล ต้องยากลำบากไป จึงจะได้สินคำมา จงตั้งเอากายเจ้า เป็นสำเภาอันโสภา ความเพียร เป็นโยธา แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ...” บทอาขยานบทนี้ต้องใช้เวลาในการฝึกท่องนานพอสมควร ฉันเริ่มให้นักเรียนค่อย ๆ อ่านในบทแรกก่อน ให้คุ้นเคยกับการแบ่งจังหวะในการอ่าน แล้วจึงเพิ่มไปที่ละบทจนครบ และสอนให้นักเรียนสำรวจคำศัพท์ บอกความหมายของศัพท์และถอดคำประพันธ์ เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงความหมายของเนื้อหาของบทอาขยานนี้ด้วย ซึ่งมีคำเปรียบเทียบบ่อยมากใน

บทอาขยานนี้ เมื่อนักเรียนอ่านบทแรกได้ ก็สามารถอ่านบทต่อไปได้ จนจบบท และทำแบบฝึกหัดในแบบฝึกทักษะภาษา จะเห็นได้ว่าใน บทอาขยานวิชาเหมือนสินค้า ทำให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมหลายอย่าง ที่ช่วยทำให้นักเรียนอ่านและเขียนได้ดีขึ้น อีกทั้งฉันยังส่งเสริมให้ นักเรียนได้เข้าไปค้นคว้าหาหนังสือในห้องสมุด เพื่อฝึกอ่านแล้วทำ แบบบันทึกการอ่าน เด็ก ๆ ต้องอ่านหนังสือแต่ละเล่มให้เข้าใจ พร้อมกับ สรุปรูปข้อคิดที่อ่านได้ แล้วบันทึกเรื่องที่อ่าน ชื่อผู้แต่ง และข้อคิดที่ได้ ส่งฉันในชั่วโมงกิจกรรมชุมนุมรักการอ่าน

ฉันนำแบบฝึกทักษะการเขียนมาให้นักเรียนทำเพิ่มเติมเป็น การบ้าน เพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนของนักเรียน เช่น การเขียน คำควบล้ำ การสะกดคำที่มีตัวการ์นต์ การแต่งประโยคจากภาพ ฯลฯ เด็ก ๆ ตั้งใจทำแบบฝึกเป็นอย่างดี พร้อมกับระบายสีมาส่งอย่าง สวยงาม ฉันค่อย ๆ ให้นักเรียนทำแล้วรวบรวมแบบฝึกเป็นเล่ม ฉันนำ งานเหล่านี้มาเป็นคะแนนเก็บด้วย ในช่วงปลายภาคเรียนที่ ๒ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ต้องสอบข้อสอบกลางในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ฉันนำข้อสอบ LAS และข้อสอบกลางมาตีวให้นักเรียน ตั้งแต่ช่วงเปิดภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ฉัน ได้ทำมา สามารถช่วยให้นักเรียนได้ฝึกพัฒนาทักษะทางการอ่าน และเขียนภาษาไทย ทำให้นักเรียนอ่าน เขียนภาษาไทย ได้คล่องขึ้น และถูกต้อง รวมทั้งช่วยปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น และยังช่วยส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการทดสอบโดย ใช้ข้อสอบกลางในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนสูงขึ้น อีกด้วย

เพลงพื้นบ้านแม่เขย

นายสำอองค์ เกิดโสภา
โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล สพ.สุพรรณบุรี เขต ๒

บรรจงจับสิบนิ้วขึ้นหว่างคิ้วทั้งคู่
เชิญรับฟังกระทู้แล้วเพลงไทย
เชิญสดับรับรสกลอนสดเพลงอีแซว
ฝากลำนำตามแนวเพลงอีแซวยุคใหม่
เพลงอีแซวยุคใหม่ผิดกับสมัยโบราณ
รุ่นลูกรุ่นหลานนี้วันจะสูญหาย
ถ้าขาดผู้ส่งเสริมเพลงไทยเดิมคงสูญ
ถ้าพ่อแม่เกื้อกูลลูกก็อุ่นหัวใจ

บทประพันธ์นี้เป็นของศิลปินแห่งชาติที่ชื่อ แม่เกลียว เสร็จกิจ
น้อยคนนักที่จะรู้จักศิลปินแห่งชาติชื่อนี้ แต่ถ้าบอกว่า แม่ขวัญจิตร
ศรีประจันต์ คนทั้งจังหวัดสุพรรณบุรีต้องร้องอ้อ รวมถึงคุณลุงคุณป้า
ที่อายุห้าสิบบหกสิบปีขึ้นไป ต้องรู้จักเป็นอย่างดี

ก่อนที่ผมจะตัดสินใจมาเป็นครูภาษาไทย ส่วนหนึ่งของ
แรงบันดาลใจก็มาจากเพลงพื้นบ้าน เนื้อเพลงอีแซวข้างตนเป็นเพลง
อีแซวบทแรกที่ผมใช้ฝึกร้องสมัยเรียนชั้นประถม กว่าจะได้มีโอกาสเจอ

และฝากตัวเป็นศิษย์ของแม่ขวัญจิตร ศรีประจันต์ ก็ใช้เวลาหลายปีจนเข้าเรียนชั้นมัธยมจึงได้มีโอกาส ผมเรียนรู้เพลงพื้นบ้านมานานหลายปี ทั้งขึ้นแสดงต่อหน้าคนเป็นพัน ๆ หรือประชันชิงรางวัล ก็ทำมาแล้วเรียกได้ว่าร้องเพลงพื้นบ้านได้ไม่เอาใครเพราะเราก็ศิษย์มีครู แถมครูเรายังเป็นถึงศิลปินแห่งชาติซะด้วย ความสามารถพิเศษนี้เมื่อนำไปแสดงที่ใดก็มักจะได้รับวามชื่นชมและยังสร้างความมั่นใจว่าเพลงพื้นบ้านนี้แหละจะทำให้คนไทยหันมาสนใจภาษาไทย สนใจวัฒนธรรมท้องถิ่นและภูมิใจไปกับภูมิปัญญาของบรรพบุรุษร่วมกันกับครู

ตอนสอบสัมภาษณ์มาเป็นครู กรรมการถามคำถามนี้กับผม “ในฐานะที่คุณจะไปเป็นครู คุณมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้” ตอนนั้นผมตอบคำถามอย่างสวยหูเพื่อเรียกคะแนนเต็มที ในที่สุดผมได้บรรจุเป็นครูภาษาไทยที่โรงเรียนประถมแห่งหนึ่ง ผมนำเพลงพื้นบ้านมาสอนนักเรียนร้อง นักเรียนก็ร้องตาม แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ “ครูหนูไม่ร้องได้ไหม” “เพลงอะไรไม่เห็นสนุกเลย” เด็ก ๆ ขอเปลี่ยนเพลงไม่เอาเพลงพื้นบ้าน อยากร้องเพลงที่มันสนุก ๆ แบบใน YouTube ไซ้แล้ว เด็ก ๆ สมัยนี้ไม่เหมือนตอนเราเป็นเด็ก สมัยนั้นมันทันสมัยต่อ Wi-Fi ได้แทบทุกที่ โทรศัพท์ก็ทำอะไรได้ เยอะแยะ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงวัฒนธรรมจากต่างประเทศ หลั่งไหลเข้าสู่สตาประสาทเด็กพร้อมกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย

เด็ก ๆ บางคนจะไม่รู้จักคำว่าเขยด้วยซ้ำเพราะคำว่าเขยมันก็เขยไปแล้ว เอาเป็นว่าเด็ก ๆ รู้สึกว่าเพลงพื้นบ้านมันเขยไปแล้ว ทีนี้คนเป็นครูที่หัวใจกำลังลูกโชนจะท้ออย่างไร ไม่ใช่ไฟจากความโกรธแต่เป็นไฟแห่งความท้อทลายที่จะปลุกฝังความเป็นไทยที่ไม่ใช่แค่เปลือก แต่เป็นรากเหง้าของความเป็นไทยลงไปในตัวคือนักเรียนของผม

ผมกลับมาคิดถึงทบทวนกระบวนการสอน เทคนิค วิธีการ พบว่า เนื้อเพลงที่ใช้เป็นเนื้อเพลงเก่า เนื้อเพลงผู้ใหญ่ เด็ก ๆ ไม่เข้าใจ ความหมาย เนื้อเพลงเก่า ๆ เพลงโบราณที่ผมเคยฝึกร้องจึงถูกเก็บเข้ากรุ ไม่ใช่ว่าเพลงเก่าไม่ดีแต่โอกาสนี้ยังไม่เหมาะที่จะใช้

ผมใช้เวลาไม่นานก็แต่งเนื้อเพลงพื้นบ้านใหม่ขึ้นมาซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก และนำเนื้อเพลงเก่าบางบทมาปรับให้เหมาะกับวัยของเด็ก ผมสอนประจำชั้น ป.๓ เด็กชั้น ป.๓ ยังจำเนื้อไม่ได้เลย ปรากฏว่าเด็กชั้น ป.๑ ร้องเพลงพื้นบ้านของผมกันเจี๊ยงแจ๋วไปหมด เพราะได้ยินพี่ชั้น ป.๓ ร้อง

เวลาสอนชั้น ป.๖ ร้องเพลงพื้นบ้านทำให้ผมต้องปรับเนื้อร้องอีกครั้ง โดยการนำเอาสิ่งที่เด็กสนใจเช่น เกมที่เด็กเล่นกัน ชื่อตัวละครในเกม รวมทั้งพฤติกรรมของนักเรียนมาแต่งเป็นเพลงพื้นบ้านแล้วสอดแทรกความเป็นภาษาไทยเข้าไป ทำให้นักเรียนสนใจเพลงพื้นบ้านสนใจภาษาไทยมากขึ้น เพราะมันไม่ใช่เพลงเซย ๆ ที่เคยฟังอีกต่อไป แต่เป็นเพลงที่สนุก แล้วลุ้นว่าครั้งต่อไปเพลงจะกล่าวถึงเรื่องอะไร

หากวันนี้กรรมการสอบสัมภาษณ์ถามผมว่า “ในฐานะที่คุณจะไปเป็นครู คุณมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับสื่อการจัดการเรียนรู้” ผมได้คำตอบแล้วว่า ครูแต่ละคนถนัดใช้สื่อไม่เหมือนกัน ผมเลือกใช้เพลงพื้นบ้านเป็นสื่อเพราะเป็นสิ่งที่ผมถนัดที่สุด ในขณะเดียวกันผมต้องปรับสื่อของผมให้เหมาะกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสนุกและได้ความรู้

คิดให้ไว...ใจสั่งมา

นายบุญเลิศ ประวะภูโต
โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

ทุกปีการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะมีกิจกรรมการประกวดสำหรับนักเรียน คือ งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน เป็นประจำทุกปี หนึ่งในกิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้ส่งนักเรียนเข้าร่วมประกวดคือ ทักษะคิดเลขเร็ว (GSP) รูปแบบวิธีการ คือ มีการสุ่มตัวเลขโจทย์และสุ่มคำตอบให้ แล้วให้นักเรียนใช้วิธีการหาคำตอบให้ตรงกับคำตอบที่กำหนดให้หรือใกล้เคียงมากที่สุด โดยการใช้วิธีบวก ลบ คูณ หาร เลขยกกำลัง หรือการถอดรากที่ n

ในปีการศึกษา ๒๕๕๑ โรงเรียนได้ส่งนักเรียนเข้าร่วมประกวดแข่งขันคิดเลขเร็ว ทั้ง ๒ ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ และช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ โดยมอบหมายให้ผมรับผิดชอบในการฝึกซ้อมนักเรียนช่วงชั้นที่ ๑ ด้วยความไม่เข้าใจรูปแบบของการฝึกและการคิด และรูปแบบที่ถูกต้องทั้งครูและนักเรียนจึงทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จในการเข้าร่วมแข่งขันในระดับเครือข่าย

ในปีการศึกษาต่อมา คือ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ โรงเรียนได้ส่งนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันคิดเลขเร็ว (GSP) เช่นเดิม แต่ในปีนี้โรงเรียนส่งนักเรียนเข้าร่วมแข่งขันที่ทางโรงเรียนระดับมัธยมจัดขึ้นก่อน และให้ครูฝึกได้ไปสังเกตรูปแบบการแข่งขันรวมถึงวิธีการคิดเลขเร็วที่ถูกต้อง ผลการแข่งขันก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ได้ลำดับที่ ๖ แต่สิ่งที่ได้ก็คือ รูปแบบวิธีคิด วิธีการใช้เครื่องหมายต่าง ๆ ในการคิด จากผลการแข่งขันที่ได้เข้าร่วม ทำให้ทราบปัญหาและวิธีการคิด จึงได้นำปัญหา มาแก้ไข โดยปัญหาที่พบเมื่อมาตรวจสอบตัวนักเรียน คือ ความแม่นยำ ในการคูณ แก้ปัญหาโดยให้นักเรียนท่องสูตรคูณแม่ ๒ - ๙ เป็นประจำจนเป็นอัตโนมัติ สามารถบอกคำตอบได้ทันที ให้นักเรียนจำเลขยกกำลังที่ต้องใช้ และทำความเข้าใจการถอดรากที่ n อย่างแม่นยำ

สำหรับในขั้นตอนการฝึก เริ่มด้วยการสุม่โจทย์และคำตอบให้นักเรียนได้ฝึกทีละข้อ โดยไม่มีการจับเวลา เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีคิดด้วยตนเองก่อน ไม่เน้นว่าคำตอบจะต้องตรงเสมอ โดยครูจะต้องดูแล และให้คำแนะนำวิธีคิดทุกข้อ ฝึกจนนักเรียนเริ่มเข้าใจสามารถคิดหาวิธีการได้อย่างถูกต้อง จึงเริ่มจับเวลา โดยใช้เวลาที่มากกว่าเวลาที่ใช้ในการแข่งขันก่อน ฝึกไปเรื่อย ๆ จนนักเรียนเกิดทักษะในการคิด ครูต้องคอยแนะนำวิธีคิดที่ดีที่สุดในแต่ละโจทย์เพื่อให้เด็กได้เห็นแนวทางในการคิดและสามารถนำไปเชื่อมโยงกับโจทย์อื่น ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว เมื่อนักเรียนมีความชำนาญและเกิดทักษะในการคิดแล้ว จึงเอาเวลาที่ใช้ในการแข่งขันมาจับเวลาในการฝึกนักเรียน จนเกิดความชำนาญและทันเวลาที่กำหนด จากนั้นก็กำหนดเวลาในการคิดให้น้อยกว่าการแข่งขันประมาณ ๔ วินาที ให้นักเรียนฝึกจนเกิดความคล่องแคล่วและถูกต้องทันตามเวลาที่กำหนด ในการฝึกทุกครั้ง

ครูจะต้องอยู่กับนักเรียนตลอด เพื่อคอยชี้แนะวิธีการที่ถูกต้องในการคิดแต่ละโจทย์

เมื่อถึงช่วงเวลาการแข่งขันปรากฏว่านักเรียนโรงเรียนบ้านหนองอียอได้รับรางวัลชนะเลิศคิดเลขเร็ว ช่วงชั้นที่ ๑ ในระดับเครือข่ายโรงเรียนสนม ๑ เป็นตัวแทนเครือข่ายเข้าไปแข่งขันในระดับเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ และได้รับรางวัลชนะเลิศคิดเลขเร็วในระดับเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ เป็นตัวแทนเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ ไปแข่งขันในระดับภาคต่อไป

จากนั้นก็มีการส่งนักเรียนช่วงชั้นที่ ๑ เข้าร่วมแข่งขันเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ จนถึง ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ได้เป็นตัวแทนเครือข่ายโรงเรียนสนม ๑ เป็นเวลา ๙ ปีติดต่อกัน และเป็นตัวแทนเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต ๒ เป็นเวลา ๔ ปีติดต่อกัน นี่คือความภาคภูมิใจของคณะครู ผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียนทุกคน ที่สามารถอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสร้างชื่อเสียงให้แก่วงศ์ตระกูลของตน รวมถึงสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนและชุมชนของตนเองด้วย

แนวคิดพิชิตโจทย์ปัญหา

นางพรรณณี ประวะภูโต
โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

ข้าพเจ้าได้รับมอบหมายให้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และได้สอนติดต่อกันมาแล้ว ๓๓ ปี จากประสบการณ์การสอนชั้น ป.๓ พบปัญหาในสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และคณิตศาสตร์ แต่สิ่งที่จะเล่าขอเป็นคณิตศาสตร์ เพราะเป็นวิชาที่สามารถแก้ปัญหาค่อนข้างได้ผลและภูมิใจ

ปัญหาที่พบและพยายามแก้ปัญหาคือ ทักษะการแก้โจทย์ปัญหา นักเรียนส่วนมากแก้โจทย์ปัญหาไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงหาข้อมูลหาสาเหตุที่นักเรียนแก้โจทย์ปัญหาไม่ได้ คือ

๑. นักเรียนอ่านหนังสือไม่ออก (กลุ่มหนึ่ง)

๒. อ่านหนังสือออก แต่จับใจความไม่ได้ไม่รู้เรื่อง (กลุ่มสอง)

ทั้งสองข้อนี้เป็นปัญหาหนักและทำให้การสอบ NT ได้คะแนนไม่ดี อยู่ในระดับค่อนข้างพอใช้เท่านั้น ข้าพเจ้าจึงนำปัญหาเหล่านี้มาปรึกษาหารือกับคุณครูในโรงเรียน แล้วได้แนวคิด วิธีแก้ปัญหามาจากคุณครูหลาย ๆ ท่าน แล้วสรุปแนวคิด ปรับปรุงมาเป็นวิธีการสอนของตนเอง

วิธีการสอนวิธีการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีขั้นตอน ดังนี้

๑. ทดสอบความรู้พื้นฐานของคณิตศาสตร์นักเรียนที่ขึ้นมาเรียนชั้น ป.๓ ทุกปี เพื่อจะได้ทราบข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

๒. สร้างแบบฝึกหัดคิดเลขเร็วให้นักเรียนทุกคน เพราะการคิดเลขพื้นฐานคือการบวก ลบ คูณ หาร เป็นการคิดเลขที่ต้องเกี่ยวข้องกับแก้โจทย์ปัญหา นักเรียนต้องคิดเลขได้ถูกต้องแม่นยำ

๓. สร้างแบบฝึกการแก้โจทย์ปัญหา ๒ ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สร้างแบบฝึกการแก้โจทย์ปัญหาเป็น ๕ ขั้นตอน
(การวิเคราะห์โจทย์ปัญหา)

ขั้นที่ ๑ โจทย์กำหนดอะไรมาให้บ้าง

ขั้นที่ ๒ โจทย์ต้องการทราบอะไร

ขั้นที่ ๓ ใช้วิธีใดหาคำตอบ

ขั้นที่ ๔ เขียนเป็นประโยคสัญลักษณ์
ได้อย่างไร

ขั้นที่ ๕ ได้คำตอบเท่าไร

ตอนที่ ๒ สร้างแบบฝึกการแก้โจทย์ปัญหาที่ให้คิด
หาคำตอบเลย

๔. ขั้นตอนการสอน

๔.๑ ก่อนทำการสอนจะให้นักเรียนทำแบบฝึกคิดเลขเร็วตอนเช้าทุกวัน วันละ ๑๐ ข้อ ระยะเวลาแรกจะปล่อยให้ให้นักเรียนคิดหาคำตอบโดยไม่มีเวลาเป็นตัวกำหนด หลังจากนั้นก็จะประเมินนักเรียนว่า บวก ลบ คูณ หาร ได้คล่องเข้าใจดีแล้ว ก็จะฝึกโดยให้มีเวลาเป็นตัวกำหนด จากแบบฝึก ๑๐ ข้อ ให้เวลา ๕ นาที

ตรวจคำตอบพร้อมกันบนกระดานดำ จดบันทึกคะแนน แล้วหาผู้ได้คะแนนสูงสุดของแต่ละเดือนมารับรางวัล นักเรียนก็จะตื่นตื่น และตั้งใจทำแบบฝึกหัด

๔.๒ เมื่อถึงบทเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแก้โจทย์ปัญหา คุณครูก็จะเริ่มสอนวิเคราะห์โจทย์ปัญหาตามขั้นตอน ๕ ขั้น ดังนี้

(๑)ให้อ่านโจทย์ปัญหาข้อนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๒ ครั้ง (เป็นข้อบังคับที่ทุกคนต้องทำ)

(๒) ครู นักเรียน สนทนากันว่า โจทย์กำหนดอะไรมาให้บ้าง โจทย์อยากรู้อะไร ขั้นตอนนี้สำคัญมาก เพราะถ้านักเรียนไม่ทราบว่าโจทย์ต้องการทราบอะไร นักเรียนก็จะหาคำตอบไม่ได้ ขั้นตอนนี้ต้องย้ำเน้นเป็นพิเศษ จนนักเรียนตอบได้ว่าโจทย์ต้องการทราบอะไร

(๓) ขั้นตอนที่ต่อไปครูจะถามนักเรียนว่าคำตอบที่ได้จะเพิ่มขึ้น หรือลดลง ถ้าคำตอบเพิ่มขึ้น ก็จะมีวิธีการหาคำตอบ ๒ วิธี คือ บวกกับคูณ นักเรียนต้องเข้าใจลักษณะของโจทย์ด้วยว่า โจทย์แบบไหนใช้วิธีบวก แบบไหนใช้วิธีคูณ ถ้าคำตอบลดลง ก็จะมีวิธีการหาคำตอบ ๒ วิธี คือ ลบ กับ ทหาร

(๔) ต่อไปให้นักเรียนเขียนข้อความว่า คำตอบที่ได้มาจากตัวเลขใด เกี่ยวข้องกับตัวเลขใด แล้วนำตัวเลขเขียนแทนข้อความ และใส่เครื่องหมาย เพื่อหาคำตอบ

(๕) เราจะฝึกวิเคราะห์โจทย์ปัญหาอีกครั้งในภาคเรียนที่ ๒ ก็จะเปลี่ยนจากคิดเลขเร็วมาเป็นแบบฝึกแก้โจทย์ปัญหา ในตอนเช้า วันละ ๑ ข้อ จนนักเรียนเข้าใจทำได้ที่ถูกต้อง ต่อจากนั้น ก็จะเพิ่มจำนวนข้อเป็น ๒ ข้อ หลังจากที่ให้นักเรียน

ทำแบบฝึกหัดไประยะหนึ่ง ก็จะเห็นข้อแตกต่างของนักเรียน ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นนักเรียนเก่ง อธิบายรอบเดียวหรือสองรอบก็ทำได้ แต่กลุ่มนักเรียนที่เรียนรู้อาจช้า ก็จะต้องสอนเสริมให้ในเวลา ๑๕.๓๐ - ๑๖.๐๐ น.

ในระยยะเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ โกลั้จะสอบ NT ก็จะมีเปลี่ยนเป็นเอาโจทย์ปัญหาในข้อสอบทักษะคิดคำนวณ มาให้นักเรียนฝึกทำทุกวันในตอนเย็นเวลา ๑๕.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ทุกวัน วันละ ๒ ข้อ หลังจากนั้นก็จะให้กำลังใจ ประเมินผลความสำเร็จของแต่ละคน ใครสะสมคะแนนได้สูงสุด และคะแนนรองลงมาก็จะให้รางวัล ให้คำชมเชย เมื่อถึงช่วงสอบ NT ของแต่ละปี นักเรียนก็จะทำคะแนนทักษะคิดคำนวณได้ดี สูงกว่าระดับประเทศทุกปี ข้าพเจ้าจึงคิดว่า สื่อการสอน แบบฝึก และวิธีการสอนแบบนี้ได้ผล จึงดำเนินตามแนวทางนี้ต่อไป

ผลงานที่เกิดขึ้นกับนักเรียนไม่ว่าการสอบประจำบทเรียน หรือการสอบ NT ก็ประสบผลสำเร็จ คุณครูก็มีความภูมิใจและพอใจ ในระดับหนึ่ง ผลการสอบจะประสบผลสำเร็จได้ ไม่ใช่ความสามารถ ของครู ป.๓ คนเดียว แต่เป็นความสามารถของคุณครูทุกท่านที่ได้ ร่วมกันสอนนักเรียนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ครูชั้น ป.๑ และครูชั้น ป.๒ ทุกท่านมีส่วนสร้างเด็กเหล่านี้ให้มีความพร้อมที่จะเรียนในชั้นต่อไป ให้ได้ดี และทีมงานครู ชั้นป.๓ ที่ได้ช่วยกันทำแบบฝึกหัดมาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และผู้ที่คอยช่วยเหลือนิเทศแนะแนวการสอน อำนวยความสะดวก และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมาก็คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งวิธีการสอน สื่อการสอนบางอย่างก็ได้แนวคิดมาจากท่าน จึงขอ ขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย

เรียนวิทย์...Kids สนุก

นางสาวสมจิตร ดวงเนตร
โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ การได้ลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนจะมีความสุข สนุกสนานในการเรียนเป็นอย่างมาก พอถึงชั่วโมงวิชาวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะมีคำถามกับครูทุกครั้ง คือ วันนี้คุณครูจะให้ทำการทดลองเรื่องอะไรคะ ซึ่งนักเรียนจะตื่นเต้น กระตือรือร้น อยากเรียนรู้ตลอดเวลา โดยเฉพาะถ้าเห็นครูเตรียมอุปกรณ์ไว้หน้าห้องเรียน ชอบถามว่า การทดลองนี้ของห้องไหนคะ ใช้การทดลองของห้องไหนคะ อุปกรณ์นี้เรียกว่าอะไรคะ ตัวนี้ใช้ทำอะไรคะ พอครูตอบว่าไม่ใช่การทดลองของห้องหนู เด็กนักเรียนก็ทำหน้าเศร้าพร้อมกับถามต่อว่า พวกหนูอยากรู้ คุณครูช่วยทดลองให้พวกหนูดูได้หรือเปล่าคะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูพอใจมาก การอยากรู้อยากเห็น มีข้อสงสัย แล้วต้องการหาคำตอบ เพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์ และที่สำคัญคือนักเรียนมีความสุขในการเรียนวิทยาศาสตร์ แต่ในการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนของเรา การทดลองวิทยาศาสตร์ยังมีข้อจำกัด

ในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลอง ครูและนักเรียนต้องร่วมมือกัน ประดิษฐ์อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์จากวัสดุที่หาได้ง่าย ในท้องถิ่นนำมาประยุกต์ใช้ เช่น การทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เรื่อง การหาความหนาแน่นของวัสดุ โรงเรียนไม่มีถ้วยยูเรก้า ที่ใช้สำหรับหาปริมาตรของวัตถุที่ไม่เป็นรูปทรงทางเรขาคณิต ครูและนักเรียนก็คิดหาวิธีที่จะประดิษฐ์ถ้วยยูเรก้าจากวัสดุเหลือใช้ และให้นักเรียนแบ่งกลุ่มในการทดลอง ครูให้ไปหาแก้วน้ำพลาสติกที่ไม่ใช้แล้ว มากลุ่มละ ๒ ใบ และหลอดดูดนมจำนวน ๑ หลอด นำมาประดิษฐ์ทำเป็นถ้วยยูเรก้าขึ้นเอง สำหรับหาปริมาตรของวัตถุ ซึ่งสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี

อีกหนึ่งการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เรื่อง อากาศเคลื่อนที่เข้าและออกจากปอดอย่างไร ในการทดลองของนักเรียนชั้นนี้โรงเรียนก็ไม่มีอุปกรณ์การทดลอง คือ ปอดจำลอง ซึ่งครูและนักเรียนก็แลกเปลี่ยนความคิดเห็นว่า เราน่าจะนำเอาอุปกรณ์อะไรมาทำเป็นปอดจำลองดี ครั้งแรกนักเรียนนำแก้วน้ำพลาสติกที่ค่อนข้างอ่อนมาทำ เมื่อนำมาประกอบเป็นชุดอุปกรณ์ปอดจำลอง ผลปรากฏว่าใช้ไม่ได้ หลังจากนั้นนักเรียนชายคนหนึ่งเสนอความคิดว่า ครูก็ใช้แก้วกาแฟครุสึครับ ผมว่ามันแข็งดีน่าจะทำได้ หลังจากนั้นนักเรียนก็แบ่งกลุ่มกันทำการทดลอง โดยในแต่ละกลุ่มร่วมมือกันทำปอดจำลองอย่างสนุกสนานและมีความสุข ซึ่งครูสังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ พบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มมีความภูมิใจในผลงานของตัวเอง จากการที่เขาลองฝึกทดลองถูก ใช้กระบวนการคิดและการแก้ปัญหา ออกแบบชุดอุปกรณ์การทดลองของกลุ่มตนเอง จนสามารถใช้ทดลองเพื่อศึกษาว่าอากาศ

เคลื่อนที่เข้าและออกจากปอดได้อย่างไร โดยที่ไม่ต้องเสียงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ แต่สามารถใช้วัสดุที่เหลือใช้มาประดิษฐ์อุปกรณ์ที่สามารถใช้แทนกันได้ เช่นเดียวกับการทดลอง เรื่องการเคลื่อนที่ของวัตถุกับผิวสัมผัส ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ปัญหาของการทดลองในครั้งนี้ คือ โรงเรียนไม่มีถุงทรายขนาด ๒๐๐ กรัม ครูและนักเรียนก็ร่วมกันแก้ปัญหาว่าจะทำอย่างไรถึงจะมีถุงทรายที่ใช้สำหรับทำการทดลอง นักเรียนหญิงคนหนึ่งบอกว่า ครูคะโรงเรียนเรามีทรายที่ใช้ก่อสร้างบ้านพักครูเหลืออยู่คะ เราสามารถใช้แทนได้หรือเปล่าคะ ครูบอกว่า ใช้แทนกันได้แต่นักเรียนต้องนำทรายมาชั่งให้ได้ขนาด ๒๐๐ กรัม โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มจะนำทรายมาใส่ในถุงแล้วชั่งด้วยเครื่องชั่งสปริงพร้อมกับนำยางรัดมามัดให้เรียบร้อย ซึ่งในการชั่งแต่ละครั้ง สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องช่วยเหลือกัน โดยครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวก คอยสังเกต และประเมินการทำกิจกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยที่นักเรียนไม่รู้ตัว สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการทดลองนี้คือ รู้จักหลักการใช้เครื่องชั่งสปริง อ่านค่าได้ถูกต้อง สิ่งที่ครูสังเกตเห็นได้ชัดเจน คือ นักเรียนมีความสุขโดยที่เขาเรียนด้วยทำกิจกรรมด้วย เหมือนกับการเรียนปนเล่น ซึ่งเขาได้รับความรู้โดยที่เขาไม่รู้ตัว เมื่อแต่ละกลุ่มทำการทดลองเสร็จ นำเสนอหน้าชั้นเรียน นักเรียนอธิบายระบุตัวแปรได้ถูกต้อง ครูและนักเรียนก็ร่วมกันสรุปและอภิปรายผลการทดลองร่วมกัน

อีกหนึ่งความประทับใจ คือการทดลอง เรื่อง การตรวจสอบสารอาหาร ซึ่งเป็นการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เข้ามาเรียนในห้องวิทยาศาสตร์ พอเห็นครูเตรียมอุปกรณ์การทดลอง นักเรียนตื่นเต้น ถามครูว่า

ครูเตรียมให้ชั้นไหนคะ ไซ้ของพวกหนูใหม่คะ ครูบอกว่าเป็นการทดลองของพี่ ป.๖ นักเรียนหญิง ป.๕ คนหนึ่งคุยกับเพื่อน ๆ ของเขาว่า ตอนไหนเราจะถึงชั้น ป.๖ สักที อยากทำการทดลองนี้ ครูบอกว่า เดี่ยวขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ พวกหนูก็จะได้ทดลองเรื่องนี้เหมือนกัน เด็ก ๆ บอกว่า กลัวครูย้ายไปก่อน ครูก็บอกว่า ครูจะอยู่จนสอนลูกสอนหลานเรอนั้นแหละ เด็ก ๆ ก็ยิ้มพร้อมกับถามครูว่า ครูจะพาพี่ ๆ ป.๖ ทดลองเรื่องอะไรคะ แล้วก็ชี้ว่า อันนี้คืออะไร เอามาทำอะไรคะ ทดลองให้พวกหนูดูหน่อยได้ไหมคะ แล้วสารนี้เรียกว่าอะไรคะ ใช้ทำอะไรคะ เด็กนักเรียนอยากรู้ อยากเห็นมากจริง ๆ พอครูอธิบายเด็ก ๆ ก็ตั้งใจฟัง แล้วก็สงสัยว่าทำไมต้องใส่ตัวนี้ลงไป แล้วสีมันเปลี่ยนไปได้อย่างไร เด็ก ๆ ชมว่าครูเก่งจังเลย ครูยิ้มแล้วก็บอกกับเด็กนักเรียนว่า สารนี้มันทำปฏิกิริยากัน สารนี้ใช้สำหรับทดสอบอะไร แล้วจะได้ผลอย่างไร อธิบายไปเด็ก ๆ กิ่งง เพราะเนื้อหาเรื่องนี้เด็ก ๆ ชั้น ป.๕ ยังไม่ได้เรียน พอในช่วงโมงถัดมา เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เข้ามาเรียน เขารู้ทันทีว่าเป็นการทดลองที่ครูเตรียมไว้ให้สำหรับพวกเขา นักเรียนแบ่งกลุ่มช่วยกันทำการทดลองตามหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย ซึ่งก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของอุปกรณ์วิทยาศาสตร์อีกเช่นเคย คือ หลอดทดลองมีจำนวนไม่เพียงพอ นักเรียนมี ๓๐ คน จึงต้องแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม เพราะอุปกรณ์มีเพียงพอสำหรับ ๓ กลุ่ม การทดลองค่อนข้างแออัด แต่นักเรียนก็มีความสุขสนุกสนานกับการทดลอง ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน จะเห็นว่านักเรียนมีความตื่นเต้นทุกครั้งที่ยืดสารละลายลงไปแล้วสีเปลี่ยนไป

สิ่งสำคัญในการเรียนที่นักเรียนได้รับ คือ นักเรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม รู้หลักการออกแบบชิ้นงาน การวางแผนและการแก้ปัญหา การแบ่งงานกันทำ มีความสามัคคี มีความสุขในการทำงาน มีความภาคภูมิใจในผลงานของกลุ่มตนเอง โดยกิจกรรมจะนำผู้เรียนให้โลดแล่นไปในบรรยากาศที่สนุกสนาน ในรูปแบบของการกระตุ้นความคิดและแก้ปัญหา อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงสมรรถนะทางการเรียนรู้ ความเข้าใจเนื้อหาต่าง ๆ มาประเมิน ตัดสินใจสรรหาวิธีการในการแก้ปัญหา ออกแบบและวางแผนการแก้ปัญหา ตลอดจนการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งล้วนเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับพลเมืองแห่งศตวรรษที่ ๒๑

แกเจ๊นายสู่อ่านเขียนได้

นางนุชนาถ ศรีพุทธ

โรงเรียนบ้านบางม่วง สพป.พัทลุง เขต ๒

ข้าพเจ้า นางนุชนาถ ศรีพุทธ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบางม่วง ข้าพเจ้าเป็นครูประจำชั้น ป.๑ ซึ่งเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ต้องเจอสภาพห้องเรียนที่นักเรียนซุกซน เสียงดัง พูดคุยตลอดเวลา เพราะนักเรียนใน课堂 รับผิดชอบของข้าพเจ้าเพียงสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นอนุบาลที่มีการนอนตอนกลางวัน การเรียนรู้ปะปนการเล่น ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่ข้าพเจ้าต้องเจอสภาพปัญหาทุกด้าน ทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน รุนแล้วรุนเล่า ไม่รู้จักจบสิ้น แต่ข้าพเจ้าไม่เคยปล่อยปละเลยพวกเขาเหล่านั้น ข้ายังมุ่งมั่นพยายาม เพื่อให้เขาอ่านออก เขียนได้ แก้ปัญหาเป็น ตลอดจนการฝึกมารยาททั่วไปให้มีคุณลักษณะตามเป้าหมายหลักสูตรที่ว่า เก่ง ดี มีสุข โรงเรียนบ้านบางม่วง เป็นโรงเรียนเล็ก ๆ ที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง และเลี้ยงปลา เพราะหมู่บ้านบางม่วง ตั้งอยู่ติดกับชายฝั่งทะเลสาบสงขลา ผู้ปกครองจะออกทะเลหาปลาตอนกลางคืน กลับเข้ามาตอนเช้า

ดังนั้นนักเรียนที่นี่จะมีทักษะชีวิตในระดับดีเยี่ยม เพราะสมาชิกในครอบครัวต้องดูแลช่วยเหลือกัน พี่ช่วยเหลือน้อง น้องทำตามทีพี่สั่งสอนหรือแนะนำ ดังนั้น เป็นเรื่องง่ายที่ข้าพเจ้าจะปลูกฝังหรืออบรมสั่งสอนนักเรียนให้เป็นไปอย่างที่จะให้เป็น ทำให้นักเรียนที่นี่เป็นนักเรียนที่ยอดคุณธรรม ยิ่งคุณค่า เยี่ยมคุณภาพ โดยวัดจากระดับคุณภาพในด้านต่าง ๆ จากรางวัลที่ได้รับ เช่น รางวัลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ O-NET, NT ติดระดับ Top Ten ระดับเขตพื้นที่การศึกษาในปีล่าสุด และติดต่อกัน ๓ ปี ผ่านการรับรอง โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร โรงเรียนดีศรีตำบล โรงเรียนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

โรงเรียนเป็นที่ยอมรับ และไว้วางใจจากท้องถิ่น ชุมชนใกล้เคียง ส่งผลให้อัตราการย้ายเข้าของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติที่นักเรียนหรือผู้ปกครองทุกคนสามารถเลือกที่เรียนได้ตามความพอใจ แต่สำหรับข้าพเจ้าการย้ายเข้าของนักเรียน เมื่อปีที่แล้ว (สิงหาคม ๒๕๖๐) ถือว่าเป็นเรื่องไม่ปกติเสียแล้ว เป็นสิ่งที่ทำให้หัวใจข้าพเจ้าเต้นแบบรัว ๆ ผิดจังหวะ เพราะนักเรียนที่ย้ายเข้ามาเธอชื่อนิ (นามสมมติ) ย้ายเข้าเรียนชั้น ป.๑ มาจากโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นโรงเรียนจังหวัดชายแดนใต้ นักเรียนใช้ภาษาถิ่น “ภาษายาวี” เธอพูดภาษาไทยได้เล็กน้อย ถึงไม่ได้เลย และพูดไม่ชัด ซ้ำยังไม่ยอมพูดกับใครเลย อ่านเขียนภาษาไทยไม่ได้ ในขณะที่นักเรียนคนอื่น ๆ ในห้องเริ่มอ่านออก เขียนได้บ้างแล้ว จึงทำให้ข้าพเจ้าคิดหนักว่าต้องทำอย่างไร สอนอย่างไร ให้อ่านออก เขียนได้เมื่อสิ้นปีการศึกษา แต่ทั้งนี้ไม่ใช่หัวใจเต้นผิดจังหวะเฉพาะครูคนเดียว เพราะสังเกตแล้ว นิเธอก็ตกใจ

เหมือนกันว่านี่คืออะไร นี่หรือสังคมใหม่ของเธอ แต่ทั้งนี้ เพื่อน ๆ ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ต่างยินดีต้อนรับني ซึ่งنيรับรู้ได้ด้วยสายตา และสัมผัสเท่านั้น ว่าทุกคนรักและยินดีกับเธอ นิเป็นเด็กผู้หญิงน่ารัก ผิวขาว เธอย้ายติดตามพ่อมาอยู่ที่นี้ พ่อหย่าร้างกับแม่โดยทั้งสองฝ่าย ต่างแต่งงานใหม่ ก่อนย้ายมาที่นี้ นิขาดเรียนประจำ ไม่ได้ไปเรียนหนังสือ เพราะต้องไปอยู่กับแม่ที่มาเลเซีย บางครั้งก็มาอยู่กับพ่อที่ นครราชสีมา ทำให้เธอขาดเรียนบ่อย ๆ ส่งผลให้อ่านหนังสือไม่ออกเขียนไม่ได้ พ่อจึงย้ายให้นิมาอยู่กับย่าที่นี้ ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกว่เด็กในความรับผิดชอบ คงต้องฝึกอ่านเขียนอย่างหนัก ข้ายังเจอสภาพนักเรียน อย่างนี้จะไหวเหรอ และจะวางแผนอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับเธอ ข้าพเจ้าสงสารนิเป็นที่สุด แต่ก็คิดหนักว่าจะจัดการเรียนการสอน อย่งไรให้เหมาะสมกับเธอมากที่สุด แต่ทุก ๆ วันหลังเลิกเรียน ข้าพเจ้าจะเห็นภาพที่ยังติดตาและประทับใจมากที่สุด นั่นคือ ผอ. จะเรียกนิไปนั่งหน้าห้อง ๒ คน ในขณะที่ทั้งครูและเพื่อน ๆ คนอื่น ต่างกุกกักจะกลับบ้าน ผอ.เรียกนิมาทุกวัน โดยข้าพเจ้าคอยสังเกตว่า เรียกมาทำไม และคำตอบคือ ผอ.สอนการพูดภาษาไทยแก่นิ เช่น อุปกรณ์การเรียน อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ครอบครั้ว เป็นต้น โดยนิ จะตอบภาษายาวี แต่ผอ.สอนให้พูดภาษาไทย วันละ ๒ - ๓ คำ ซึ่งเป็นภาพที่ตบใจทพโยในใจของข้าพเจ้าและเร้าพลังการสอน นิทำให้ ข้าพเจ้าคิดได้ว่า ต้องสอนอย่างไร ซึ่งโชคดีที่อย่างน้อยข้าพเจ้าเคย บรรจุรับราชการครูครั้งแรกที่อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส พอจะมีประสบการณ์การพูดภาษายาวี และยังจำคำต่าง ๆ ได้อยู่บ้าง จึงค่อย ๆ ฝึกนิทั้งการพูด การอ่าน การเขียน ค่อย ๆ เป็นค่อย ๆ ไป จนเธอรู้สึกมีความมั่นใจในตนเอง กล่าวพูดสื่อสารภาษาไทยมากขึ้น

เขียนภาษาไทย คำแม่ ก. กา ได้ในภาคเรียนที่ ๑ เมื่อเธอมีความมั่นใจ พูดสื่อสารภาษาไทยกับครูและเพื่อน ๆ ตลอดจนข้าพเจ้าพยายามให้ทำแบบฝึกหัด อ่านเขียน แบบซ้ำ ย้ำ ทวน บ่อย ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อให้เธอได้พัฒนาการอ่าน การเขียน ได้มากที่สุด เมื่อสิ้นปีการศึกษา มีการทดสอบการอ่าน การเขียน ของนักเรียนชั้น ป.๑ โดยใช้ข้อสอบมาตรฐานของ สพฐ. เด็กหญิงนิ ผ่านการอ่าน การเขียน อยู่ในระดับคุณภาพดี จากที่ไม่สามารถพูด ฟัง อ่าน เขียน ภาษาไทยได้เลย ซึ่งทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกประทับใจ ภาคภูมิใจในเรื่องราวที่สามารถช่วยแก้ปัญหาการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน ภาษาไทยให้เด็กหญิงนิได้

ความดีไม่มีขาย... (อยากได้ต้องทำเอง)

นางประยงค์ นีวัตตระกูล
โรงเรียนบ้านบางม่วง สพป.พัทลุง เขต ๒

ในปัจจุบันเราจะเห็นได้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเองและสังคม สิ่งเหล่านี้นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นในสังคมไทย และเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงสำหรับเยาวชนและบุตรหลานของเรา ด้วยสาเหตุดังกล่าวข้างต้นข้าพเจ้าจึงได้นำวิธีการเรียนการสอน ที่ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดกับผู้เรียน

วิธีการ คือ การให้ผู้เรียนได้เขียนบันทึกการทำความดี โดยให้ผู้เรียนทุกคนได้ทำสมุดบันทึกความดี หรือสิ่งที่ได้ทำในแต่ละวัน ให้ระบุด้วยว่าตรงกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ข้อใด คนละ ๑ เล่ม ออกแบบตกแต่งให้สวยงาม ตามความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเอง ซึ่งอาจจะใช้สมุดที่ใช้ยังไม่หมด นำมาจัดทำสมุดบันทึกก็ได้ เป็นการประหยัดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด ในการบันทึกความดีให้ผู้เรียนเขียนบันทึกในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. วันนี้นักเรียนช่วยพ่อแม่ทำงานอะไรบ้าง
๒. วันนี้นักเรียนทำความดีอย่างไรบ้าง
๓. มีข่าวสารการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างในประเทศไทย
๔. ในโลกของเรามีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง

เมื่อผู้เรียนบันทึกความดีครบ ๑ สัปดาห์แล้วให้นำมาให้ครูอ่านตรวจสอบการเขียนบันทึก ถ้าหากเขียนผิดครูก็จะวงกลมด้วยดินสอแล้วให้แก้ไขให้ถูกต้อง และนำเสนอหน้าชั้นเรียนอ่านให้เพื่อนฟังร่วมกันคิดพร้อมแนะนำให้ข้อคิด หลังจากนั้นก็เสนอให้ผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียนได้อ่านบันทึกความดีของผู้เรียน เมื่ออ่านแล้วท่านก็จะแนะนำชมเชย ให้กำลังใจในการทำคุณงามความดีของผู้เรียนทุกคน

สรุปผลที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเขียนบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้จดจำในสิ่งดี ๆ ที่ได้กระทำในแต่ละวัน แสดงความกตัญญูต่อพ่อแม่ และผู้ที่มีบุญคุณต่อเรา มีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายทำความดีเพื่อส่วนรวม มีจิตสาธารณะ เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ มีทักษะในการศึกษาค้นคว้า สืบค้นข้อมูล ติดตามข่าวสารเหตุการณ์บ้านเมือง ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของประเทศและโลก มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ถึงแม้จะเป็นสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ก็เป็นที่ทำให้มีความสุขได้ เมื่อระลึกถึง และตั้งใจจะปลูกฝังคุณธรรม - จริยธรรม สิ่งดี ๆ เหล่านี้ให้กับผู้เรียนได้นำไปปฏิบัติใช้เป็นแบบอย่างในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจและมีความสุข

โรงเรียนทวายทอ

นางรัศมิกา สินธุระหัส

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

โรงเรียนบ้านห้วยลึก เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในชนบท เขตบริการรับนักเรียน ๒ หมู่บ้าน เป็นโรงเรียนที่มีอาณาเขตติดต่อกับชายแดนจังหวัดพัทลุง โดยมีลำคลองเล็ก ๆ เป็นเส้นกั้นเขตแดน ฉะนั้นจึงมีนักเรียนนอกเขตบริการมาเรียนเป็นจำนวนมาก เราโชคดีที่มีบ้าน วัด และโรงเรียนอยู่ร่วมกัน มีความสมัครสมานสามัคคีนักเรียน ครู และชุมชน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่ถึงแม้ว่าชุมชนใกล้เคียง ๆ เราจะนับถืออิสลามแต่เราก็รักใคร่และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ฉันสอนอยู่ที่โรงเรียนแห่งนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๙ และเกษียณอายุราชการที่นี่เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๐ ฉันผูกพันกับสถานที่แห่งนี้มาก ที่หน้าบริเวณโรงเรียนของเรามีลำคลองไหลผ่านสมัยก่อนคนเฒ่าคนแก่ โดยเฉพาะคุณแม่ของฉัน ซึ่งตอนนี้ท่านอายุ ๙๐ ปีแล้วท่านเคยเล่าขานให้ฟังว่าที่นี่เคยเป็นท่าเรือสำเภา ที่ล่องมา

ขายสินค้าต่าง ๆ เช่น ถ้วยโถโอชาม กุ้ง หอย ปู ปลา และเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของคนจีนมาก่อน เป็นท่าเรือที่คับคั่งไปด้วยผู้คน ที่นำสินค้ามาแลกเปลี่ยนกัน ต่อมาชุมชนเหล่านั้น คงจะย้ายถิ่นที่ทำมาหากินไปอยู่ที่อื่นเสียบ้าง แต่ก็ยังคงเหลือร่องรอยหลักฐานอาศัยทำกินกันต่อไป

ฉันยังจำบรรยากาศเก่า ๆ ได้ดี วันแรกที่ย้ายมาสอนโรงเรียนแห่งนี้ ถนนหนทางที่ผ่านหน้าโรงเรียนปกคลุมหนาแน่นไปด้วยต้นจาก ที่เขาเอาใบมาเย็บมุงเป็นหลังคาบ้าน ชาวบ้านที่นี่สนใจการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา กีฬา หรือด้านการแสดงของนักเรียน หากโรงเรียนขอความร่วมมือเมื่อใด ก็ได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีเสมอ สำหรับตัวฉันได้รับมอบหมายให้สอนวิชาภาษาไทยตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปัญหาก็คือ ครูสอนไม่ครบชั้น และสอนไม่ตรงวิชาเอก เราจึงต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวมชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ รวมกับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ รวมกับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จะแยกสอนต่างหาก สำหรับการสอนภาษาไทยของฉัน ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ นักเรียนขาดความกระตือรือร้น ขาดในทักษะการอ่าน การเขียน แต่เนื่องจากฉันได้รับผิดชอบโครงการห้องสมุด และโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ฉันจึงคิดหาเทคนิคแนวทางการสอน การจัดกิจกรรมภาษาไทยให้หลากหลาย ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระภาษาไทย ตัวชี้วัดที่ต้องรู้และควรรู้ของแต่ละชั้นเรียนอย่างละเอียด เพื่อนำมาออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (แผนการจัดการเรียนรู้) ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดทำหน่วยเรียนรู้ ใบงาน แบบฝึกต่าง ๆ ของแต่ละชั้นเรียน

๒. กิจกรรมฝึกการอ่าน การเขียนจากคำพื้นฐาน โดยเริ่มให้นักเรียนเขียนตามคำบอกวันละ ๑๐ คำ ก่อนเรียนในช่วงโมงภาษาไทย ฝึกอ่าน เขียน และแต่งประโยคจากคำพื้นฐานทุกวัน ฉันจัดทำแบบฟอร์มให้นักเรียนเป็นรูปเล่ม แล้วฝึกอ่าน เขียน ตลอดปีการศึกษา จึงทำให้นักเรียนอ่านคล่องเขียนคล่องขึ้น นักเรียนคนไหนอ่านเขียนไม่คล่องก็ต้องสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนต่อไป

๓. กิจกรรมอ่านหนังสือให้พ่อแม่ฟัง ฉันได้ผลิตจัดหาสื่อจากเอกสาร สื่อจากอินเทอร์เน็ต ประเพณีทาน ข้อความ บทกลอน เน้นเนื้อหาตามความเหมาะสมตามวัยและช่วงชั้น จากนั้นนำมาจัดเป็นรูปเล่มเล็ก ๆ ให้นักเรียนนำไปอ่านให้ผู้ปกครองฟังที่บ้าน และผู้ปกครองก็ร่วมประเมินการอ่านของนักเรียนแล้วส่งกลับมายังครูผู้สอนทุกครั้ง โดยจะประชุมผู้ปกครองและครู เพื่อแจ้งให้ทราบถึงพัฒนาการของนักเรียน และจะได้ร่วมกันพัฒนาให้นักเรียนอ่านคล่องเขียนคล่องยิ่งขึ้นต่อไป

๔. กิจกรรมอ่านนิทานธรรมะ เนื่องจากโรงเรียนบ้านห้วยลึก เป็นโรงเรียนวิถีพุทธ ฉะนั้น ทุกวันพระ ครู และนักเรียน จะไปร่วมกิจกรรมทุกคน ฉันก็เตรียมนิทานธรรมะที่มีความง่าย ตามความเหมาะสมของช่วงชั้น ให้นักเรียนอ่านให้เพื่อน ๆ และผู้ปกครองที่มาทำบุญได้ฟัง การอ่านทุกครั้งจะฝึกให้นักเรียนสรุปเรื่อง ตั้งคำถามพร้อมคำตอบ และบอกข้อคิดจากเรื่องที่ได้ถูกต้อง เป็นการฝึกทักษะการอ่าน การฟัง และการพูด ได้เป็นอย่างดี

๕. กิจกรรมการเขียนอย่างสร้างสรรค์ การเรียนการสอนภาษาไทย ทักษะการเขียน นักเรียนจะเขียนไม่ค่อยได้ ลายมือไม่สวย เขียนผิดบ่อย ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่ครูสอนภาษาไทยต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้น ฉันจึงคิดหาวิธีการสอนที่เข้าใจ กระตุ้นให้ผู้เรียน

ไม่เพื่อการเรียนวิชาภาษาไทย โดยฝึกให้นักเรียนทำแผ่นภาพ ๓ มิติ หนังสือทำมือ หนังสือเล่มเล็ก ในรูปแบบสรุปเรื่อง บรรยายภาพ แต่งเรื่องมีภาพประกอบ ส่วนหนึ่งนำวัสดุเหลือใช้มาผลิตเป็นสื่อ เช่น แผ่นซีดี และบูรณาการกับกลุ่มสาระวิชาศิลปะ ฝึกวาดภาพพระบายสี จากเรื่อง ทำให้นักเรียนเพลิดเพลิน เรียนด้วยความสนุกสนาน และชอบเรียนภาษาไทย จึงทำให้นักเรียนมีทักษะการเขียนที่ดียิ่งขึ้น

๖. การวัดผลและประเมินผล โดยเป็นการประเมินตามสภาพจริง เช่น ประเมินจากชิ้นงาน ใบงานที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ พอสิ้นปีการศึกษา ฉันทักให้นักเรียนคัดเลือกชิ้นงานที่ตนเองพอใจ มาจัดทำเป็นแฟ้มสะสมผลงานเป็นรายบุคคล เพื่อให้ครูผู้สอนและผู้ปกครอง ร่วมกันประเมินอีกครั้ง

๗. กิจกรรมสอนซ่อมเสริม ตอนเย็นหลังเลิกเรียน ฉันทักจะสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนที่ยังไม่เข้าใจหรือทำภาระงานการเรียนยังไม่เสร็จ โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ฉันทักนำข้อสอบของปีก่อน ๆ และแบบฝึกต่าง ๆ มาสอน ทบทวน อธิบาย เน้นซ้ำ ย้ำเนื้อหานั้น ๆ ให้นักเรียนเข้าใจถูกต้อง ชัดเจน จึงส่งผลให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่ฉันทักสอน มีผลสอบ O-NET กลุ่มสาระภาษาไทย สูงกว่าร้อยละ ๕๐ อย่างต่อเนื่อง เช่น

ปีการศึกษา ๒๕๕๘ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๗๐.๐๐

ปีการศึกษา ๒๕๕๙ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๖๔.๐๐

ปีการศึกษา ๒๕๖๐ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๖๙.๙๒

นี่คือลักษณะของโรงเรียนบ้านห้วยลึก ซึ่งเป็นโรงเรียนเล็ก ๆ ชายขอบ ที่ไม่เคยเอาความเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมาเป็นอุปสรรค ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งผลให้เราประสบความสำเร็จในเรื่อง การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดมา

หัวใจที่ไม่ท้อ

นางอุทัยวรรณ ภิรมย์
โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

ฉันเป็นครูคณิตศาสตร์ค่ะ ขึ้นชื่อว่าวิชาคณิตศาสตร์ หลายคนไม่ค่อยชอบนัก ด้วยธรรมชาติของวิชาที่มีความยาก มีกฎของตัวเลขต่าง ๆ มากมาย ยากเกินที่ผู้เรียนจะเข้าใจได้โดยการศึกษาด้วยตนเอง แต่ความสำคัญของตัวเลขที่มีต่อการดำรงชีวิตหรือประกอบกิจการงานต่าง ๆ จึงทำให้ทุกคนต้องเรียนคณิตศาสตร์

ในการสอนคณิตศาสตร์ ฉันให้ความสำคัญ เรื่อง การวิเคราะห์หลักสูตร และการวิเคราะห์ผู้เรียน โดยศึกษาตัวชี้วัดของหลักสูตร และวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ถึงแม้ว่าฉันจะไม่ได้ทำแผนการเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบันก็ตาม สำหรับด้านผู้เรียน ฉันต้องรู้ว่าผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้เป็นอย่างไร เพื่อที่จะได้พัฒนาให้ถูกต้องเหมาะสม โชคดีที่ฉันทำหน้าที่เป็นครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วย ทำให้ฉันได้รับการอบรมให้มีความรู้ เรื่องการคัดกรองนักเรียน และเข้าใจนักเรียนมากขึ้น การวิเคราะห์หลักสูตรและผู้เรียน

อาจกล่าวได้ว่า เป็นเสมือนเข็มทิศที่นำเราไปสู่ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน เหมือนคำกล่าวที่ว่า “รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง” นั่นเอง

โรงเรียนของเราเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูไม่ครบชั้น และฉันก็เป็นครูคณิตศาสตร์คนเดียวของโรงเรียนบ้านห้วยลึก สอนตั้งแต่นั้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ฉันสอนโรงเรียนนี้มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๕ โดยอยู่บ้านพักครูของโรงเรียนมาตลอด ทำให้ฉันไม่ต้องเสียเวลากับการเดินทาง และมีเวลาสอนนักเรียนหรือทำงานต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนอย่างเต็มที่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ฉันใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อลดความน่าเบื่อให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

การสอนแบบรวมชั้น ดังที่กล่าวข้างต้นแล้วว่า โรงเรียนบ้านห้วยลึก เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก การจัดชั้นเรียนจึงจำเป็นต้องจัดสำหรับชั้นที่จัดรวม ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ รวมกับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ รวมกับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบรวมชั้น กิจกรรมที่จัดให้แก่ นักเรียนในเวลา ๑ ชั่วโมง เริ่มต้นด้วยการใช้เวลา ๑๐ นาทีแรกสำหรับ เกมหรือเพลง โดยทั้งสองระดับชั้นทำกิจกรรมร่วมกัน จากนั้นใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที สำหรับสอนเนื้อหาชั้นประถมศึกษาที่เป็นชั้นน้อง พร้อมกับทบทวนเนื้อหาของชั้นประถมศึกษาที่เป็นชั้นพี่ แล้วให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นที่เป็นน้องทำชิ้นงานหรือแบบฝึก ในขณะที่นักเรียนชั้นน้องทำงาน ฉันก็จะสอนเนื้อหาใหม่ของชั้นประถมศึกษาที่เป็นชั้นพี่ โดยใช้เวลาประมาณ ๒๐ นาที และจะเหลือเวลา ๑๐ นาทีสุดท้าย สำหรับการประเมิน ในลักษณะของการตรวจแบบฝึกที่

นักเรียนได้ทำในชั่วโมงเรียน ทั้งนี้เพื่อที่จะได้อธิบายข้อผิดพลาด และแนวทางการแก้ไข การหาคำตอบที่ถูกต้องให้แก่นักเรียนได้ทันทั้งที

การสอนแบบขั้นเรียนปกติ โรงเรียนของเราก็ไม่ได้จัดสอนแบบรวมชั้นไปเสียทั้งหมด ยังคงเหลือชั้นที่จัดการเรียนการสอนแบบขั้นเรียนปกติ คือ สอนเพียงชั้นเดียวไม่รวมชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ สาเหตุที่ไม่รวมสองชั้นนี้เข้ากับชั้นเรียนอื่นเพราะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เป็นระดับชั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะด้านทักษะการอ่าน เขียน และคิดเลข ไม่ว่าจะนักเรียนจะมีทักษะที่ดีหรือไม่ดี ก็จะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป นอกจากนี้ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ยังเป็นระดับชั้นที่ยังไม่มีทักษะการเรียนรู้ใด ๆ ตัวนักเรียนเองก็ยังไม่มีความแตกต่างทางด้านพัฒนาการ จากนักเรียนในระดับชั้นอื่น การไม่รวมชั้นเรียนจะทำให้สามารถพัฒนานักเรียนได้เต็มที่ที่เป็นรายบุคคล สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ สาเหตุที่ไม่รวมชั้น เพราะต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ที่เป็นรายบุคคล

ฉันยังได้บูรณาการ การเรียนรู้คณิตศาสตร์เข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจว่า คณิตศาสตร์อยู่ในชีวิตประจำวันของเราอย่างไร เช่น บูรณาการกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทักษะศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ เนื้อหาที่นำมาบูรณาการ ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ เรื่องโจทย์การบวกและการลบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เรื่องโจทย์การคูณและการหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ และ ๕ เรื่องจัดทำบันทึกรายรับ - รายจ่าย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เรื่องโจทย์ปัญหาระคน กิจกรรมการเรียนรู้ คือ เมื่อนักเรียนกลับจากทัศนศึกษาฉันจะมีใบงานให้นักเรียนได้ทำชิ้นงานตามเนื้อหาที่กล่าวข้างต้น หรือ

บูรณาการกับกิจกรรมตลาดนัดนักเรียน เนื้อหาที่นำมาบูรณาการ ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ เรื่องโจทย์ปัญหาการบวกและการลบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และ ๔ เรื่องโจทย์ปัญหาหารคน และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ และ ๖ เรื่องร้อยละ กำไร ขาดทุน กิจกรรมการเรียนรู้ คือ ให้ผู้เรียนจัดทำเป็นชิ้นงาน เกี่ยวกับราคาสິงของผู้เรียนนำมาเสนอขายในตลาดนัดนักเรียน ตามขอบข่ายเนื้อหาการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น

นอกจากนี้ฉันยังได้จัดให้มีกิจกรรมเสริมสร้างทักษะทางคณิตศาสตร์อีกมากมาย เช่น กิจกรรมพี่ช่วยน้อง เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนพี่ช่วยเหลือดูแลรุ่นน้อง เรื่องการทำแบบฝึกหรือช่วยครูติวรุ่นน้อง ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ในช่วงวันหยุดเพื่อเตรียมสอบ NT หรือ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (คู่ตุนาหงัน) เป็นกิจกรรมที่ฉันนำมาใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โดยครูจับคู่ให้กับนักเรียน และครูดำเนินการสอนตามปกติ แต่ให้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (คู่ตุนาหงัน) ได้ช่วยเหลือกันในการเรียน การทำแบบฝึก คำว่า “ช่วย” มิได้หมายถึงการให้เพื่อนลอก แต่เป็นการช่วยสอน ช่วยอธิบายเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปใช้ตลอดกระบวนการ ถึงการวัดและประเมินผล โดยฉันจะนำผลคะแนนของนักเรียนแต่ละคนในคู่ตุนาหงัน มารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย จากนั้นนำคะแนนที่ได้ เป็นคะแนนของแต่ละคนในคู่ตุนาหงันนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการบังคับให้เพื่อนที่เก่งกว่า มีความจริงใจ ตั้งใจในการที่จะช่วยสอนหรือพัฒนาเพื่อนที่อ่อนกว่าให้รู้ เข้าใจ และมีทักษะทางคณิตศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ฉันคิดว่าการทำงานที่เราจะทำงานสิ่งใด รวมถึงการสอนนักเรียนให้ประสบความสำเร็จได้นั้น สิ่งสำคัญที่สุดคือใจของเรา หากเรามีหัวใจที่ไม่ท้อ ไม่คิดเอาความขาดแคลนของการเป็นโรงเรียนขนาดเล็กหรืออื่น ๆ มาเป็นอุปสรรคในการทำงานเราก็จะมีพลังที่จะคิดค้น ขบเคลือบทุกสิ่งทุกอย่างให้สำเร็จไปได้ด้วยดี ฉันมักโดนหยอกล้อจากเพื่อนครูอยู่เสมอว่า จะสอนอะไรมากมายขนาดนั้น ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ฉันก็เผลอเหมือนกันว่าทำไมต้องทำเช่นนั้น รู้แต่ว่า นั่นคือความสุขของฉัน ความสุขที่ได้สอนได้ถ่ายทอดความรู้ที่มีอย่างเต็มที่เต็มกำลัง เพื่อจะได้ไม่ต้องมาเสียใจทีหลัง ว่าเรายังทำไม่ดีพอ

นักเรียนหลังห้อง

นางอุทัยวรรณ ภิรมย์

โรงเรียนบ้านห้วยลึก สพป.สงขลา เขต ๒

ดิฉันเป็นคุณครูคณิตศาสตร์ในโรงเรียนเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง วันหนึ่งขณะที่กำลังสอน เรื่องการคูณเศษส่วนกับจำนวนนับ ในช่วงมอคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เสียงเล็ก ๆ ของนักเรียนชายคนหนึ่ง ดังขึ้น “ครูครับผมขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำครับ” นักเรียนทั้งห้องหันไปมอง โดยเฉพาะสายตาของหัวหน้าห้อง (ซึ่งเป็นคนเก่ง และเป็นเด็กผู้หญิงที่สามารถสั่งให้ใครทำอะไรในห้องได้ทุกอย่าง เพราะได้รับมอบอำนาจจากครูประจำชั้น) เฉลิมชัยทำหน้าที่เพื่อนายพร้อมลุกขึ้นเดินออกไปจากห้อง แค่นั้นดิฉันก็ทราบแล้วว่า เฉลิมชัยจะไปทำอะไร ซึ่งแน่นอนว่าไม่ใช่การขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำจริง ๆ แต่เป็นการออกไปพักผ่อนสมอง เพราะเพื่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มากกว่า

เด็กชายเฉลิมชัยเป็นเด็กที่เรียนไม่เก่ง จะว่าไปก็ไม่ถูกเลยทีเดียว แต่แกลงไม่ชอบการเรียนในห้องมากกว่า คอยหาเวลาหนีออกไปข้างนอกโรงเรียนอยู่เสมอ จนทุกคนในโรงเรียนต้องออกตามหากัน เจออีกทีก็นั่งอยู่บนกองไม้เก่า ๆ หลังโรงเรียน ดูเหมือนเขาจะมีความสนใจงานช่างต่าง ๆ เป็นพิเศษ เช่น งานไม้ งานไฟฟ้า และชอบประดิษฐ์ตัวหุ่นยนต์มาก แต่ก็นั่นแหละเด็กก็ต้องเรียนไปตามที่ควรจะเป็น จะมาเรียนเกี่ยวกับช่างทำไม ในเมื่ออายุแค่นี้ พ่อแม่ของนายเฉลิมชัยก็ไม่เห็นด้วยเช่นกัน พยายามเกี่ยวขี้เถา ให้เขาเรียนในห้องเรียนเท่านั้น ไม่ให้สนใจเกี่ยวกับสิ่งอื่น ๆ เลย และเมื่อเขากลับบ้านก็มักจะโดนพ่อแม่ลงโทษว่ากล่าวอยู่เสมอ

เด็กชายเฉลิมชัยมักจะเลือกที่นั่งในห้องเรียนเป็นที่นั่งท้ายสุดเสมอ จนได้ฉายาว่า “ไอ้เด็กหลังห้อง” ดิฉันแอบไปเปิดสมุดดู ไม่ได้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนเลย แต่เป็นภาพเกี่ยวกับมอเตอร์ไซค์ยี่ห้อต่าง ๆ ทุกรุ่น แถมแต่ละภาพก็สวยงามราวกับคนมีฝีมือวาด ฉันก็คิดในใจว่าควรจะพูดให้เขาเข้าใจถึงความสำคัญของการเรียน จึงเรียกเขามาพูดในตอนเย็นของวันหนึ่งโดยบอกเขาไปว่า “ครูเข้าใจว่าเธอ ชื่นชอบในสิ่งไหน ครูจะไม่ขัดขวางและจะส่งเสริมเธอ แต่เธอต้องเข้าใจว่าการเรียนมันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่ทุกคนต้องมี หากเธออ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ไม่มีพื้นฐานทางวิชาใด ๆ เลย เธอจะเอาความรู้จากไหนไปทำในสิ่งที่เธออยากทำ เพราะฉะนั้นต้องเรียนด้วย และทำในสิ่งที่อยากทำไปด้วย”

ดิฉันพยายามช่วยเหลือเขาอย่างเต็มที่ โดยการหากิจกรรมนอกเวลาอื่น ๆ ให้เขาทำ ในบางวิชาดูเหมือนเขาจะมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในห้องเรียนมากขึ้นทีละนิด จนสามารถเรียนร่วมกับคนอื่นได้

ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ทั้งหมด แต่ฉันก็คาดหวังให้เขาพอมีความรู้ สามารถเดินต่อไปในอนาคตได้ และสามารถจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้ ในที่สุด หลังจากนั้นฉันก็ไม่ได้รับข่าวคราวจากเขาอีกเลย

๕ ปีต่อมา ฉันบังเอิญมาเจอเขาอีก ตอนนั้นเขาบอกว่าเรียนช่างอยู่ที่วิทยาลัยแห่งหนึ่ง รู้สึกมีความสุขมาก เมื่อได้ทำในสิ่งที่อยากทำ เขากำลังจะส่งผลงานเข้าประกวดด้านเทคนิคในอีกสองสัปดาห์ โดยที่เขาเป็นหัวหน้ากลุ่ม จึงมาขอคำช่วยพรจากดิฉัน ดิฉันไม่มีอะไรจะพูด นอกจากคำเดิม ๆ คือ “อย่าละทิ้งการเรียน ให้หมั่นศึกษาเรียนรู้ ทั้งด้านกิจกรรมและการเรียนไปพร้อม ๆ กัน แล้วจะเกิดความสำเร็จมากมาย อย่ายึดเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่จงทำมันทุกอย่างให้ดีไปพร้อม ๆ กัน” เขาพยักหน้าเข้าใจ ต่อมาฉันได้ยินว่าเขาชนะเลิศอันดับ ๑ มีภาพถ่ายพร้อมถ้วยรางวัล ภาพนั้นถูกส่งต่อมาทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ จากคนใกล้ชิด ดิฉันรู้สึกภูมิใจในตัวเขาอย่างบอกไม่ถูก และคิดว่าทางเดินของเขาคงไม่น่าเป็นห่วงแล้ว เพราะเขาได้เจอเส้นทางที่เขาชอบแล้ว

จากเหตุการณ์ในวันนั้น ทำให้ดิฉันระลึกอยู่เสมอว่า การที่จะให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใดต้องให้เกิดจากความต้องการ เมื่อได้เรียนตามความต้องการหรือความสนใจแล้ว การเรียนสิ่งนั้น ๆ จะประสบความสำเร็จได้ไม่ยาก ดิฉันได้นำวิธีการทำองนี้ มาใช้อยู่เสมอ ส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน และตั้งใจเรียนมากขึ้น ดิฉันพยายามให้เขาทำในสิ่งที่ตัวเองถนัดมากที่สุด ที่ทำแล้วทำได้นาน มีสติอยู่กับมัน ไม่ทำให้ตัวเตี้ยกวอกแวกไปสนใจสิ่งอื่นมากกว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่ เพราะครุมีพลังในการเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว แต่สิ่งที่สำคัญคือ เรากล้าที่จะทำหรือคิดนอกกรอบอย่างสร้างสรรค์หรือไม่

ถ้าเรากล้าให้พลังเหล่านั้นแสดงออกมา ให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด ดังเช่นเด็กชายเฉลิมชัย ที่สามารถค้นหาตัวเองจนเจอ และเดินทางในสายความรู้ทางการศึกษาที่ตนเองชอบและถนัด นี่คือความภูมิใจของครูอย่างฉันที่สามารถช่วยดูแล และคอยสนับสนุนเด็กผู้ชายคนหนึ่ง ที่เกือบจะไม่ได้เรียนหนังสือ ให้สามารถเรียนจบ และสานความฝันที่ต้องการให้สำเร็จได้

ກາດຜນວກ

ผู้ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง

นายเตียร อีร์ศิริปัญญา
นางธนัญญา ทะนะวัน

นางศรีธรรม พิมพ์ทอง
นางธมลพร บัวศรี

นางอรนันท์ สิทธิชัย
นางศิริวรรณ สุป็น

โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร

นางลำไย หานิพัฒน์
นางเทียมจิต หาญยุทธ
นางสาววีรดี กองสอน
นายประสิทธิ์ ปรีงฤทธิ์

นางกัญชพร ไชยเสน
นางจงจินต์ เชื้อเมืองพาน
นางสาวสุวิขชา ชัดดีจิต
นางสาวมัตถิกา ยะแสง

นางสาวละอองดาว ทีฆาวงค์
นางอัญญา ปรีงฤทธิ์
นางจารุวรรณ ริพล
นางสาวกนกวรรณ นวลด้วง

โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันฮีเหล็กห้วยพัฒนา

นางสุปราณี สุนทรรัตน์
นายณรงค์ พิริยะนุสรณ์
นางสาวกัญญาณัฐ ต๊ะยามัน
นางสาวสุมินตรา ต้นหลวง

นายสุพรรณ สัตย์จริง
นางปิ่นบาน ไชยลังกา
นางสาวช่อผกา ศรีขวา

นางเสาวณีย์ ไชยมงคล
นางสาวดวงพร พวงมาลัย
นายสนธยา น้อยพันธุ์

โรงเรียนบ้านป่าจั่น

นางปรานอม จรเกตุ
นางพรทิพย์ จินะสี
นายวิบูลย์ บัวชุ่ม
นางสาวพุทธิยา สมจิตร
พระอธิการณัฐพงษ์ขจรตวฑฒสิริ
นางสาวรัตน์นา บัวแย้ม
พระครูอภิวัฒน์วิกรม (บรรอง ดวงสุวรรณ)

นางสุชีลา ชาวอิน
นางศรีไพร่ ตีบุ
นายสรราช ยาวีราข
นางสาวรัชฎาภรณ์ สุขใจ
นางสาวปทุมณา จิตต์ถื่อ
นางสาวโรชา แก้ววะศรี

นายสมยศ ชาวอิน
นางสาววงลักษณ์ บุญระชัยสวรรค์
นางจันทร์เพ็ญ ปองตอง
นายสรวง ชาวอิน
นางภรภัทร บุญฤทธิ์
นายจิรายุส น้อยมาลัย

โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง

นางแก่นจันทร์ บุปผาชื่น
นางจิรายุ ภัทรวุฒิ
นางญาติา สายสูง
นางพวงผกา กวงแหวน

นางกรรณิการ์ จรัสอารีกุล
นางจุฑา สนินทิต
นางสาวพานี เรืองวิสัย
นางศรีทัย พูลศิลป์

นางจันทร์ฉาย เทพวงศ์
นางสิริกัญญา ดวงสุข
นางสุจิรา วรรณสาร

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคคูสิต

ร.ต.อ.ครรชิต พูนวิเชียร จ.ส.ต.หญิงจินตนา คำผัด
จ.ส.ต.หญิงวิภรณ์ เตรียมพิชิต จ.ส.ต.หญิงอดิگانต์ โสภา
จ.ส.ต.หญิงปฏิภาณ แซ่น่าน

ด.ต.หญิงกมลวรรณ ธิแปง
จ.ส.ต.หญิงเพ็ญสุดา ปานิน

โรงเรียนวัดเหนือ

นางสาวสุนันทา ปานณรงค์	นางดารุณี ขจัดภัย	นางอารีย์ บุญเอื้อยะ
นางสาวนิตยา อนงค์ทอง	นางสาวธนิษฐา หลงเปลี่ยว	นางสาววรรณิการ์ ภูระหงษ์
นางสาวกัลยา พุกภูษา		

โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล

นายทศพร รุ่งแสง	นางสาวขวัญดาว พูลสำราญ	นายอรรรถพล พึ่งพานิช
นายสำอ่าง เกิดโคกคา	นายสำเนา ชูประพันธ์	นางสุกฤตดา สว่างใจธรรม
นางสุรภา พักเรือนดี		

โรงเรียนบ้านโพนไพล

นางสาวศิริพรรณ ไชยวงศ์	นายแสวง บัวหอม	นางสาวรุจิรา ภูสีน้ำ
นางสุกัญญา บัวหอม	นางสุนิษา พันธุ์สำโรง	นางวิยดา บัวหอม
นางสาวเกษมณี วงษา	นางสาวเกษร ครูทำสวน	นางแมงรัก จริงสันเทียะ
นางสมใจ จันทนาดี	นางสาวอัญชลี ยังสันเทียะ	นางสาวพรนภา ไกล่สันเทียะ

โรงเรียนบ้านหนองอ้อย

นายเอกชัย แผงงาม	นายบุญเลิศ ประวะภูโต	นางพรรณิ ประวะภูโต
นางอุบล งามเนตร	นายบุญเลี้ยง ลาคุณ	นางสาวสมจิตร ดวงเนตร
นางพิกุล กะการดี	นางอภิสร่า ปรีชใจปการกิจ	นางสาวอูมาพร จินโจ
นางเอกอังกฤช สีบสุนทร	นางลัดดา สุขแสวง	นางรัชณี งามเลิศ

โรงเรียนบ้านหัวนา

นายเทียนชัย เบ้าจรรยา	นางสำรอง แสนธนู	นางปิยะดา ชาวชุมนุ้ม
นายสมัย เพ็ญช่อ	นางสาววลีรัตน์ เบ้าจรรยา	

โรงเรียนบ้านบางม่วง

นายอุดม สุระกำแหง	นายเริงศักดิ์ มะเลโลหิต	นางพัชรี ฤทธิ์โต
นางสาวขอดีหิยะ หมดหมั่น	นางสนัญญ์ณัญญ์ ทองใหม่	นางนุชนาถ ศรีพุ่ม
นางสาวหวันละเอียด สว่างนิพันธ์	นางประยงค์ นีวัตตระกูล	นางสุไหวยะ หมดบิลเฮด
นายธัชชา สามพิมพ์	นางสาวพาริต้า หมดไส้	

โรงเรียนบ้านหัวยลิก

นางสาวนภาพร จุทอง	นางรัศมิกา สีนธนะทัส	นางอุทัยวรรณ ภิรมย์
นางพิมพ์วิรัชชัย ไชยรัชชัย	นางโสภิตา สุราตะโก	

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ สตุล

นายรังสิวุฒิ หมุดยะฝา	นายสุวิศิษฐ์ กั้นหยันทอง	นางจริญญา พรหมวิจิต
นายภูริวานัฐ ยอดศรี	นางสาวสายพิน อินสุวรรณ	นางสาวมุสตี สุวรรณมณี
นางสาวระวีพรรณ นพาทพันธ์	นายอิสมาแอ้น หมดาคาเต็ม	นางสาวสาพิยะห์ ทะแ

คณะผู้จัดทำเอกสารเรื่องเล่าจากโรงเรียน “หลากหลายวิธี...สู่การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก”

ที่ปรึกษา

ดร.สุภัทฯ จำปาทอง	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายสำเนา เนื้อทอง	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้

บรรณาธิการเอกสาร

นางสาวปัทมสร อยู่ชา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ออกแบบรูปเล่ม/ประสานการจัดพิมพ์

นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
---------------------	---------------------------

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวอุษา คงสาย	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบาย ด้านการเรียนรู้
นางสาวณัฐตรา แทนขำ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นายสมชาย นัยเนตร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวแววดาว อุทิศ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวปัทมสร อยู่ชา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางฐิติวรดา แห้วเพชร	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
โทร.๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๑๖ และ ๒๕๖๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๒๙/๒๕๖๒

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๐-๒๑๕-๐

